

Utgiftsområde 1

Rikets styrelse

Utgiftsområde 1 – Rikets styrelse

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Utgiftsområde 1 Rikets styrelse.....	7
2.1	Utgiftsområdets omfattning.....	7
2.2	Utgiftsutveckling.....	7
2.3	Mål för utgiftsområdet.....	8
2.3.1	Sametinget och samepolitiken	8
2.3.2	Demokratipolitik och mänskliga rättigheter.....	8
2.3.3	Nationella minoriteter.....	8
2.3.4	Medier.....	9
2.4	Resultatredovisning.....	9
2.5	Politikens inriktning	9
2.6	Den årliga revisionens iakttagelser.....	9
3	Statschefen.....	11
3.1	Budgetförslag.....	11
3.1.1	1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	11
4	Riksdagsförvaltningen.....	15
4.1	Utgångspunkter för Riksdagsförvaltningens verksamhet.....	15
4.1.1	Riksdagsförvaltningens uppgift	15
4.1.2	Riksdagsstyrelsens uppdrag till förvaltningen	15
4.2	Resultatredovisning.....	16
4.3	Riksdagsstyrelsens bedömning av uppdragsuppfyllelsen	18
4.4	Budgetförslag.....	19
4.4.1	2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	19
4.4.2	2:2 Riksdagens förvaltningsanslag.....	21
4.4.3	2:3 Riksdagens fastighetsanslag.....	24
5	Riksdagens ombudsmän.....	29
5.1	Uppdrag och övergripande mål.....	29
5.2	Resultatredovisning.....	29
5.3	Riksdagens ombudsmäns (JO) bedömning av måluppfyllelsen	29
5.4	Budgetförslag.....	30
5.4.1	2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)	30
6	Riksrevisionen.....	33
6.1	Riksrevisionen	33
6.2	Mål för Riksrevisionen.....	33
6.3	Resultatredovisning.....	33
6.4	Budgetförslag.....	35
6.4.1	2:5 Riksrevisionen.....	35
7	Sametinget och samepolitiken	37
7.1	Mål för området.....	37
7.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	37
7.3	Resultatredovisning.....	37
7.3.1	Insatser för samiskt inflytande och delaktighet	37
7.3.2	Insatser för utveckling av det samiska språkets användning och ställning.....	39
7.3.3	Insatser för att ta del av och utöva ett mångfaldigt samiskt kulturliv	39
7.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	39

7.5	Politikens inriktning	40
7.6	Budgetförslag.....	40
7.6.1	3:1 Sametinget.....	40
8	Regeringskansliet m.m.	43
8.1	Budgetförslag.....	43
8.1.1	4:1 Regeringskansliet m.m.....	43
9	Länsstyrelserna.....	47
9.1	Mål för området.....	47
9.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	47
9.3	Resultatredovisning	47
9.3.1	Sektorsövergripande, samordnande och samverkande arbete	47
9.3.2	Främjande av länets utveckling	48
9.3.3	Utveckling och utmaningar inom tillsynsarbetet.....	48
9.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	49
9.5	Politikens inriktning	49
9.6	Den årliga revisionens iakttagelser.....	51
9.7	Budgetförslag.....	52
9.7.1	5:1 Länsstyrelserna m.m.	52
10	Demokratipolitik och mänskliga rättigheter.....	57
10.1	Mål för demokratipolitiken	57
10.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	57
10.3	Resultatredovisning.....	57
10.3.1	Allmänna val.....	57
10.3.2	En mer motståndskraftig demokrati	59
10.3.3	Värna det demokratiska samtalet mot hot och hat	60
10.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	65
10.5	Politikens inriktning	66
10.5.1	Allmänna val 2026.....	66
10.5.2	Insatser för ett högt och jämlikt valdeltagande.....	66
10.5.3	Hågkomstresor till Förintelsens minnesplatser	66
10.6	Mål för politiken för mänskliga rättigheter.....	66
10.7	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	66
10.8	Resultatredovisning.....	67
10.8.1	Synpunkter och rekommendationer från internationella granskningsorgan.....	67
10.8.2	Ett starkt rättsligt och institutionellt skydd av de mänskliga rättigheterna.....	68
10.8.3	Ett samordnat och systematiskt arbete med mänskliga rättigheter inom offentlig verksamhet.....	69
10.8.4	Ett starkt stöd för arbete med mänskliga rättigheter inom det civila samhället och inom näringslivet.....	71
10.9	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	72
10.10	Politikens inriktning	72
10.11	Budgetförslag.....	73
10.11.1	6:1 Allmänna val och demokrati	73
10.11.2	6:2 Justitiekanslern.....	74
10.11.3	6:3 Integritetsskyddsmyndigheten	75
10.11.4	6:4 Valmyndigheten.....	76
10.11.5	6:5 Stöd till politiska partier	77
10.11.6	6:6 Institutet för mänskliga rättigheter.....	78
11	Nationella minoriteter.....	79
11.1	Mål för området.....	79
11.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	79

11.3	Resultatredovisning.....	80
11.3.1	Det övergripande arbetet inom politikområdet.....	80
11.3.2	Diskriminering och utsatthet.....	81
11.3.3	Inflytande och delaktighet.....	81
11.3.4	Språk och kulturell identitet.....	82
11.3.5	Romsk inkludering.....	84
11.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen.....	84
11.5	Politikens inriktning.....	84
11.6	Budgetförslag.....	85
11.6.1	7:1 Åtgärder för nationella minoriteter.....	85
12	Medier.....	87
12.1	Budgetförslag.....	87
12.1.1	8:1 Mediestöd.....	87
12.1.2	8:2 Mediemyndigheten.....	88
13	Sieps samt insatser för att stärka delaktigheten i EU-arbetet.....	91
13.1	Omfattning.....	91
13.2	Resultatredovisning.....	91
13.2.1	Resultat avseende Svenska institutet för europapolitiska studier ..	91
13.2.2	Resultat avseende EU-information.....	92
13.3	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen.....	93
13.3.1	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen för Svenska institutet för europapolitiska studier.....	93
13.3.2	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen för EU-information.....	94
13.4	Politikens inriktning.....	94
13.4.1	Svenska institutet för europapolitiska studier.....	95
13.4.2	Ökad kunskap och delaktighet i EU-relaterade frågor.....	95
13.4.3	Rekrytering till EU:s institutioner.....	95
13.5	Budgetförslag.....	95
13.5.1	9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information.....	95
Bilaga 1	Sveriges utlandsmyndigheter och Stockholmsbaserade sändebud	

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2026 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Riksdagsstyrelsens förslag:

3. Riksdagen bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2026 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 140 000 000 kronor (avsnitt 4.4.2).
4. Riksdagen godkänner investeringsplanen för 2026–2028 för anslaget 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* som en riktlinje för Riksdagsförvaltningens fastighetsinvesteringar (avsnitt 4.4.3).
5. Riksdagen bemyndigar Riksdagsförvaltningen att för 2026 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 3 200 000 000 kronor (avsnitt 4.4.3).
6. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2026 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse, när det gäller anslag som står till Riksdagsförvaltningens disposition, enligt tabell 1.1.

Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag:

7. Riksdagen beslutar att Riksdagens ombudsmän (JO) för 2026 får anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet (avsnitt 5.4.1).
8. Riksdagen anvisar ett anslag för budgetåret 2026 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse för Riksdagens ombudsmän (JO) enligt tabell 1.1.

Riksrevisionens förslag:

9. Riksdagen bemyndigar Riksrevisionen att för 2026 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 30 000 000 kronor (avsnitt 6.4.1).
10. Riksdagen anvisar ett anslag för budgetåret 2026 inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse för Riksrevisionen enligt tabell 1.1.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag

1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	190 457
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	1 182 565
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	1 205 607
2:3 Riksdagens fastighetsanslag	340 000
2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)	170 059
2:5 Riksrevisionen	399 403
3:1 Sametinget	66 987
4:1 Regeringskansliet m.m.	10 722 886
5:1 Länsstyrelserna m.m.	4 418 384
6:1 Allmänna val och demokrati	921 940
6:2 Justitiekanslern	101 298
6:3 Integritetsskyddsmyndigheten	226 336
6:4 Valmyndigheten	173 740
6:5 Stöd till politiska partier	169 200
6:6 Institutet för mänskliga rättigheter	54 840
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	159 271
8:1 Mediestöd	977 119
8:2 Mediemyndigheten	97 861
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	36 371
Summa anslag inom utgiftsområdet	21 614 324

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
6:5 Stöd till politiska partier	169 200	2027
8:1 Mediestöd	1 027 119	2027
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	1 196 319	

2 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

2.1 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdet omfattar avsnitten Statschefen, Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän, Riksrevisionen, Sametinget och samepolitiken, Regeringskansliet m.m., Länsstyrelserna, Demokratipolitik och mänskliga rättigheter, Nationella minoriteter, Medier och Sieps samt insatser för att stärka delaktigheten i EU-arbetet.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Miljoner kronor

	Utfall 2024	Budget 2025 ¹	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028
Statschefen	160	190	190	190	193	192
1:1 Kungliga hov- och slottsstaten	160	190	190	190	193	192
Riksdagen och dess myndigheter	2 903	3 084	3 450	3 298	3 298	3 345
2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	1 082	1 114	1 123	1 183	1 194	1 207
2:2 Riksdagens förvaltningsanslag	1 053	1 100	1 141	1 206	1 199	1 222
2:3 Riksdagens fastighetsanslag	248	340	641	340	340	340
2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)	135	139	144	170	159	162
2:5 Riksrevisionen	385	391	401	399	406	415
Sametinget och samepolitiken	59	71	72	67	68	69
3:1 Sametinget	59	71	72	67	68	69
Regeringskansliet m.m.	9 512	10 442	10 236	10 723	10 895	11 093
4:1 Regeringskansliet m.m.	9 512	10 442	10 236	10 723	10 895	11 093
Länsstyrelserna	3 859	4 197	4 199	4 418	4 504	4 435
5:1 Länsstyrelserna m.m.	3 859	4 197	4 199	4 418	4 504	4 435
Demokratipolitik och mänskliga rättigheter	1 336	915	904	1 647	930	943
6:1 Allmänna val och demokrati	735	201	199	922	190	190
6:2 Justitiekanslern	139	96	95	101	102	104
6:3 Integritetsskyddsmyndigheten	180	225	220	226	236	242
6:4 Valmyndigheten	61	171	166	174	177	181
6:5 Stöd till politiska partier	168	169	169	169	169	169
6:6 Institutet för mänskliga rättigheter	53	54	54	55	56	57
Nationella minoriteter	202	158	143	159	159	136
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	202	158	143	159	159	136
Medier	944	1 081	956	1 075	1 127	1 079
8:1 Mediestöd	870	991	862	977	1 027	977
8:2 Mediemyndigheten	74	90	94	98	100	102
Sieps samt insatser för att stärka delaktigheten i EU-arbetet	30	34	34	36	37	37
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	30	34	34	36	37	37
Äldreanslag	18					
2024 7:2 Åtgärder för den nationella minoriteten romer	18					
Totalt för utgiftsområde 1 Rikets styrelse	19 024	20 172	20 185	21 614	21 212	21 331

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2026–2028 för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Miljoner kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	20 131	20 131	20 131
Pris- och löneomräkning ²	347	613	955
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1 119	451	227
<i>varav BP26³</i>	<i>1 183</i>	<i>525</i>	<i>432</i>
Överföring till/från andra utgiftsområden	10	10	10
Övrigt	7	7	8
Ny utgiftsram	21 614	21 212	21 331

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2026 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Miljoner kronor

	2026
Transfereringar ¹	2 449
Verksamhetsutgifter ²	19 183
Investeringar ³	-18
Summa utgiftsram	21 614

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2024 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Mål för utgiftsområdet

Riksdagen har för utgiftsområdet beslutat om mål inom följande delområden.

2.3.1 Sametinget och samepolitiken

- Samepolitikens övergripande mål är att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar (prop. 2000/01:1 utg.omr. 23, bet. 2000/01:MJU2, rskr. 2000/01:86).

2.3.2 Demokratipolitik och mänskliga rättigheter

- Målet för demokratipolitiken är en levande demokrati som är uthållig, kännetecknas av delaktighet och där möjligheterna till inflytande är jämlika (prop. 2017/18:1 utg.omr. 1, bet. 2017/18:KU1, rskr. 2017/18:74).
- Målet för politiken för mänskliga rättigheter är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter (prop. 2015/16:1 utg.omr. 1, bet. 2015/16:KU1, rskr. 2015/16:62).

2.3.3 Nationella minoriteter

- Målet för politiken för nationella minoriteter är att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:KU1, rskr. 2008/09:83).

2.3.4 Medier

- Målen för medieområdet är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadlig mediepåverkan (prop. 2014/15:1 utg.omr. 17, bet. 2014/15:KrU6, rskr. 2014/15:96).

2.4 Resultatredovisning

Resultat för utgiftsområdet redovisas på delområdesnivå (se respektive avsnitt).

För avsnittet Medier redovisas resultat samlat inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om dels en årlig uppföljning, dels en utvärdering av det nya mediestödet (bet. 2023/24:KU3 punkt 7, rskr. 2023/24:24). Av tillkännagivandet följer bl.a. att regeringen årligen i budgetpropositionen bör redovisa hur regleringen har tillämpats och hur utfallet blivit (bet. 2023/24:KU3 s. 19). Regeringen lämnar en sådan redovisning inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, avsnitt 12.3. Tillkännagivandet är inte slutbehandlat.

För avsnittet Sametinget och samepolitiken redovisas resultat om rennäring och andra näringar inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

2.5 Politikens inriktning

Politikens inriktning för utgiftsområdet redovisas i förekommande fall på delområdesnivå (se respektive avsnitt).

För avsnittet Medier redovisas politikens inriktning samlat inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

2.6 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har lämnat en revisionsberättelse med reservation för Länsstyrelsen i Västra Götalands län (se avsnitt 9.6).

3 Statschefen

3.1 Budgetförslag

3.1.1 1:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Tabell 3.1 Anslagsutveckling 1:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Tusental kronor

2024	Utfall	160 458	Anslagssparande	
2025	Anslag	190 463 ¹	Utgiftsprognos	190 463
2026	Förslag	190 457		
2027	Beräknat	193 341 ²		
2028	Beräknat	191 722 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 190 456 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 185 351 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att täcka utgifter för statschefens officiella funktioner inklusive utgifter för kungafamiljen samt för Kungliga hovstatens och Kungliga slottsstatens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för Kungl. Maj:ts Ordens förvaltningsutgifter.

Resultatredovisning

Kungliga hovstaten (Hovstaten) och Kungliga slottsstaten (Slottsstaten) har till uppgift att bistå statschefen och övriga medlemmar av kungafamiljen i deras officiella plikter. I uppgiften ingår även att vårda och att visa det kungliga kulturarvet.

Verksamheten inom Hovstaten

Kungens konstitutionella, statsceremoniella och officiella uppgifter utgör kärnan i Hovstatens årliga verksamhet. I dessa uppgifter ingår bl.a. öppnande av riksmötet, ordförandeskap i Utrikesnämnden, konseljer, audienser, statsbesök, officiella besök, representation samt möten med företrädare för den offentliga och den privata sektorn och med företrädare för det civila samhället. Kungen stöds i sitt uppdrag av kungafamiljen. Till Hovstaten hör Riksmarskalksämberet, Hovmarskalksämberet och Informationsavdelningen.

Av Kungliga hov- och slottsstatens verksamhetsberättelse för 2024 framgår att 33 utländska ambassadörer ackrediterades och 14 ambassadörer avtackades vid avskedsaudienser. Under året genomfördes statsbesök från Danmark, Finland och Frankrike. Vidare genomfördes statsbesök till Mexiko och Singapore. Kungen tog därutöver, efter inbjudan från statsministern, emot fem statschefer i en ny form av officiella besök med ceremoniell inramning. Kronprinsessparet genomförde bl.a. ett officiellt besök i USA där kronprinsessan invigde ett nytt generalkonsulat i San Francisco. Antalet förfrågningar om kungligt deltagande uppgick till knappt 1 800, vilket i princip motsvarar antalet förfrågningar som inkom 2023. Under 2024 genomförde kungen och kungafamiljen 1 001 programpunkter, vilket var en ökning med 19 programpunkter jämfört med 2023.

Inom ramen för ett nytt offentligt belöningsystem delade kungen under 2024 ut utmärkelser inom de kungliga riddarordnarna vid en nyinrättad statsceremoni.

Verksamheten inom Slottsstaten

Slottsstatens verksamhet omfattar huvudsakligen vård och underhåll av det kungliga kulturarvet samt utställnings- och visningsverksamhet. Organisatoriskt ansvarar Ståthållarämbetet för den löpande skötseln och tillsynen av de elva kungliga slotten med tillhörande byggnader och parker. Husgerådskammaren med Bernadottebiblioteket svarar för förvaltning, underhåll och vård av det statliga lösöret på de kungliga slotten. Till Ståthållarämbetet hör även Kungliga Djurgårdens Förvaltning, som finansieras med de intäkter som förvaltningen av Kungliga Djurgården genererar.

I samarbete med Statens fastighetsverk bedrivs fortsatt ett flertal underhålls- och renoveringsprojekt vid de kungliga slotten, bl.a. den omfattande renoveringen av Stockholms slotts fasader. Mot bakgrund av det försämrade säkerhetspolitiska läget har ett antal säkerhetshöjande insatser genomförts och ett it-säkerhetsråd inrättats.

Av besparingsskäl var ett antal kungliga besöksmål stängda under delar av eller hela 2024. Antalet besök vid de kungliga besöksmålen minskade till knappt 1,2 miljoner 2024, vilket kan jämföras med knappt 1,3 miljoner besök 2023. Intresset för att besöka slottsparkerna var fortsatt stort.

Hovstatens ekonomi

I enlighet med den överenskommelse som träffats mellan regeringen och Riksmarskalksämberet, vars huvudsakliga innehåll återges nedan under Skälen för regeringens förslag, består den ekonomiska redovisningen av Hovstatens verksamhet av resultat- och balansinformation samt kommentarer i form av tilläggsupplysningar och noter. Redovisningen följer vedertagna principer som tillämpas för Slottsstaten. Riksmarskalksämberet har därutöver åtagit sig att öka öppenheten kring fördelningen av anslaget genom att fr.o.m. 2021 redogöra för hur anslaget fördelas till statschefen och till andra medlemmar av den kungliga familjen som utfört officiella uppdrag som åligger statschefen eller anknyter till statschefsämberet (prop. 2021/22:232 s. 4).

De anslagsmedel som avsåg Hovstaten uppgick 2024 till 86,2 miljoner kronor. Medlen ska användas för att finansiera kostnader för representation, resor, transporter, personal m.m. samt levnadsomkostnader som är direkt kopplade till statschefens funktion. År 2024 utgjorde anslagsmedlen 86 procent av verksamhetens intäkter. Övriga intäkter, som framför allt utgörs av kostnadsersättningar för tjänster som utförs åt bl.a. Slottsstaten och Kungliga Djurgårdens Förvaltning, uppgick till 13,8 miljoner kronor.

Hovstatens kostnader minskade från 105,8 miljoner kronor 2023 till 99,1 miljoner kronor 2024. Detta var främst en följd av lägre driftskostnader.

Verksamhetsutfallet för Hovstaten var positivt för 2024 och uppgick till 1 miljon kronor, vilket kan jämföras med resultatet för 2023 som uppgick till -8,9 miljoner kronor.

Slottsstatens ekonomi

Slottsstaten har som tidigare år lämnat en årsredovisning enligt gängse utformning. Slottsstatens verksamhet finansieras med anslag, hyres- och arrendeintäkter, intäkter från visningar av de kungliga slotten och intäkter från försäljning i slottsbodarna.

Slottsstatens intäkter från avgifter och andra ersättningar ökade från 128,1 miljoner kronor 2023 till 137,6 miljoner kronor 2024, vilket främst var en följd av ökade entré- och visningsintäkter efter genomförda prisjusteringar. Verksamhetens kostnader minskade samtidigt från 225,1 miljoner kronor 2023 till 209,4 miljoner kronor 2024. Såväl

kostnader för personal som övriga driftskostnader minskade. Minskningen förklaras dels av vidtagna besparingsåtgärder, dels av att 2023 var ett jubileumsår med kostnader för särskilda utställningar och aktiviteter.

Verksamhetsutfallet för Slottsstaten var positivt 2024 och uppgick till 12,1 miljoner kronor, vilket kan jämföras med ett negativt resultat om 10,8 miljoner kronor 2023.

Anställda inom Kungliga hov- och slottsstaten

Omräknat till heltid motsvarade de tillsvidareanställda 275 årsarbetskrafter 2024, vilket var en minskning jämfört med 2023, då antalet anställda motsvarade 279 årsarbetskrafter. De visstidsanställda motsvarade 71 årsarbetskrafter, vilket var en minskning jämfört med 2023 då de motsvarade 76 årsarbetskrafter.

Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Hovstatens programverksamhet var fortsatt omfattande 2024. Antalet representativa uppdrag och programpunkter ökade något jämfört med 2023. Fler statsbesök genomfördes och en ny statsceremoni etablerades för utdelning av utmärkelser inom de kungliga riddarorden. Ökningen av anslaget 2024 och de besparingsåtgärder som vidtogs i verksamheten resulterade sammantaget i en positiv kapitalförändring. Efterfrågan på kungligt deltagande väntas vara hög även framöver.

Under 2024 var ett antal av de kungliga besöksmålen stängda, men i övrigt bedrev Slottsstaten en fortsatt omfattande utställnings- och visningsverksamhet. Fler investeringar i säkerhetshöjande åtgärder har genomförts. Minskade kostnader och ökade entré- och visningsintäkter gav sammantaget ett positivt ekonomiskt resultat. Intresset för att besöka de kungliga besöksmålen och slottsparkerna var stort även 2024 och kan väntas vara fortsatt högt kommande år.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 3.2 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	190 463	190 463	190 463
Pris- och löneomräkning ²	3 994	6 939	10 678
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-4 000	-4 061	-9 418
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	190 457	193 341	191 722

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

Kungliga hov- och slottsstaten ska enligt överenskommelse med regeringen årligen lämna en berättelse över den samlade verksamheten (prop. 1996/97:1 utg.omr. 1 avsnitt 4). Verksamhetsberättelsen ligger till grund för regeringens bedömning av medelsbehovet. Av det totala anslaget tillförs Hovstaten 51 procent medan Slottsstaten tillförs 49 procent. Anslagsmedlen som avser Hovstaten disponeras av Kammarkollegiet och betalas ut engångsvis efter rekvisition till H.M. Konungens hovförvaltning. Anslagsmedel som avser Slottsstaten utbetalas månadsvis i lika stora delar. Anslagsfördelningen mellan Hovstaten och Slottsstaten grundar sig på relationen mellan deras faktiska kostnader 1996. Kostnadsfördelningsnyckeln ska gälla långsiktigt

och inte justeras till följd av smärre förändringar i organisationen eller verkliga kostnadsutfall.

Regeringen och Riksmarskalksämberet har sedermera kommit överens om att större organisatoriska förändringar mellan dem ska redovisas i verksamhetsberättelsen för det budgetår då förändringen sker. Redovisningen ska utgöra en grund för en eventuell framtida ändring av anslagsfördelningen mellan Hovstaten och Slottsstaten. Anslaget fördelning på de olika verksamhetsområdena ska dessutom bli föremål för en kontinuerlig diskussion mellan Riksmarskalksämberet och Regeringskansliet (prop. 2005/06:1 utg.omr. 1 avsnitt 6).

Enligt tidigare överenskommelse har tyngdpunkten i verksamhetsberättelsen legat på en redovisning av hur tilldelade medel använts när det gäller Slottsstaten. Regeringen och Riksmarskalksämberet enades dock 2013 om att den ekonomiska redogörelsen för Hovstaten ska utgöras av en uppställning som liknar den redogörelse som tidigare lämnats för Slottsstaten. Detta innebär att uppställningen ska bestå av resultat- och balansinformation samt kommentarer i form av tilläggsupplysningar och noter (prop. 2013/14:1 utg.omr. 1 avsnitt 4).

Av förarbetena till regeringsformen framgår att Hovstaten står utanför den statliga förvaltningsorganisationen (prop. 1973:90 s. 176). Den verksamhet som Hovstaten bedriver omfattas inte av lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. Hovstaten omfattas inte heller av anslagsförordningens (2011:223) bestämmelser om bl.a. prövning av anslagssparande och indragning av anslag, eller andra delar av det ekonomiadministrativa regelverket för myndigheter under regeringen.

Regeringen har, i enlighet med de riktlinjer som riksdagen har antagit (prop. 2021/22:232, bet. 2021/22:KU39, rskr. 2021/22:393), beslutat förordningen (2022:1800) om Sveriges främsta utmärkelser. Genom förordningen har ett nytt offentligt belöningsystem inrättats i Sverige fr.o.m. den 1 februari 2023. Kungl. Maj:ts Orden, som är en från Kungliga hov- och slottsstaten fristående juridisk person, bereder nomineringar till ordensutmärkelser. Anslaget 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* används för utgifter för dessa uppgifter. Anslagsmedlen disponeras av Kammarkollegiet och betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kungl. Maj:ts Orden. I övrigt fortsätter den ovan nämnda anslagsfördelningen mellan Hovstaten och Slottsstaten att gälla.

Regeringen föreslår att 190 457 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 193 341 000 kronor respektive 191 722 000 kronor.

4 Riksdagsförvaltningen

4.1 Utgångspunkter för Riksdagsförvaltningens verksamhet

Riksdagen har som det främsta demokratiska statsorganet konstitutionellt fastställt uppgifter i det svenska statsskicket. Riksdagen med dess ledamöter har som folkets främsta företrädare också en central roll i opinionsbildningen och en skyldighet att verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden. Riksdagen har även uppgifter som följer av internationella åtaganden och av medlemskapet i Europeiska unionen.

Riksdagens arbete bedrivs i enlighet med bestämmelserna i regeringsformen, riksdagsordningen och särskilda riksdagsbeslut om arbetets inriktning.

4.1.1 Riksdagsförvaltningens uppgift

Riksdagsförvaltningen är riksdagens förvaltningsmyndighet. Förvaltningens verksamhet regleras i riksdagsordningen och i lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen samt i annan lagstiftning och i föreskrifter på riksdagsområdet.

Riksdagsförvaltningen har endast en verksamhetsgren: Stöd till den parlamentariska processen.

Riksdagsförvaltningen har till uppgift att stödja riksdagens arbete. Förvaltningen ska se till att kammaren, utskotten, EU-nämnden, ledamöterna och övriga riksdagsorgan får det stöd och den service de behöver. Förvaltningen ska också informera allmänheten om riksdagens arbete och om EU-frågor samt handlägga ärenden som rör riksdagens internationella kontakter. Dessutom ansvarar förvaltningen för att vårda riksdagens byggnader och samlingar samt för myndighets- och förvaltningsuppgifter.

4.1.2 Riksdagsstyrelsens uppdrag till förvaltningen

Riksdagsförvaltningen ska skapa bästa möjliga förutsättningar för riksdagens och ledamöternas arbete genom att

- svara för ett väl fungerande stöd till arbetet i kammare och utskott m.m.
- svara för ett väl fungerande stöd och service till ledamöter och partikanslier
- främja kunskapen om riksdagen och riksdagens arbete
- vårda och bevara riksdagens byggnader och samlingar
- vara en väl fungerande myndighet och arbetsgivare.

Dessa uppdrag utgör grunden för de fem uppdragsområden som verksamheten bedrivs utifrån:

- A. Stöd till arbetet i kammare och utskott m.m.
- B. Stöd och service till ledamöter och partikanslier
- C. Kunskap om riksdagen och riksdagens arbete
- D. Vård och bevarande av byggnader och samlingar
- E. Myndighet och arbetsgivare

Med utgångspunkt i uppdraget fastställer riksdagsstyrelsen en strategisk plan för Riksdagsförvaltningen varje valperiod. Den 14 december 2022 beslutade riksdagsstyrelsen om en strategisk plan för Riksdagsförvaltningen för perioden 2023–2027 (dnr 663-2022/23).

4.2 Resultatredovisning

Riksdagsförvaltningen har arbetat för att skapa bästa möjliga förutsättningar för riksdagens och ledamöternas arbete. Nedan följer en sammanfattning av Riksdagsförvaltningens resultat sedan januari 2024.

Riksdagsförvaltningen har

- givit kammare och utskott stöd och svarat för att riksdagens ledamöter har kunnat utöva sitt uppdrag och fatta beslut som planerat. Riksdagen har behandlat omfattande och komplexa propositioner. Antalet interpellationsdebatter har ökat, likaså den tid som kammaren har sammanträtt. Med undantag för ett fåtal incidenter har de it-tjänster som används i kammare och utskott fungerat stabilt. Förberedelser inför att tekniskt modernisera kammarsystemet har påbörjats och flera digitala tjänster för att underlätta den parlamentariska processen och ledamöternas arbete är under utveckling. Riksdagsförvaltningen har bistått riksdagens talman, vice talmän och ledamöter vid en rad olika internationella, besök och resor inklusive deltagande i internationella parlamentariska församlingar och i samband med ledamöternas uppdrag som valobservatörer i andra länder. Förvaltningen har gett stöd till den svenska delegationen till Natos parlamentariska församling som i och med att Sverige upptogs som fullvärdig medlem har fått utökade åtaganden. Det nya omvärldsläget har lett till ett ökat fokus på arbetet med beredskap för kris och krig, med bland annat övningar i krishantering.
- genomfört åtgärder för att förbättra servicen till ledamöter och partikanslier. Med utgångspunkt i resultatet av ledamötsundersökningen som genomfördes sommaren 2023 har ett stort antal aktiviteter genomförts eller påbörjats i förvaltningen. Fokus har legat på aktiviteter som syftar till att förbättra stödet och servicen till ledamöterna. För att tillgodose behov av modernare digitala tjänster har ett införande av en plattform för digitalt samarbete påbörjats. Förbättringar och service kring arbetsplatser, sammanträdesrum och övernattningsbostäder har skett löpande. System för lokalbokning och besöksanmälan är implementerat. De säkerhetshöjande åtgärder som vidtogs kopplat till terrorhotnivåhöjningen 2023 har legat kvar och ytterligare åtgärder har vidtagits. Förvaltningen har löpande följt och analyserat utvecklingen av säkerhetsläget och hur det kan påverka riksdagen och förvaltningen och om ytterligare säkerhetshöjande åtgärder behöver vidtas.
- givit externa målgrupper möjlighet att få information och kunskap om riksdagens arbete och beslut. Riksdagsförvaltningen har bland annat säkerställt att externa målgrupper har fått möjlighet att få information om riksdagens arbete och beslut genom att tillhandahålla information och tjänster på webbplatsen riksdagen.se, svarat på faktafrågor om riksdagen och EU samt handlagt pressackrediteringar. I syfte att underlätta för allmänheten och medier att ta del av förvaltningens allmänna handlingar, har ett utlämnanderum ställts i ordning. Förvaltningen har arbetat med att analysera och stärka hanteringen av Öppna data. Kunskapshöjande aktiviteter som visnings- och skolverksamhet, Riksdagsbiblioteket och evenemang har bidragit till en ökad kunskap om riksdagens funktion, arbetssätt och historia. En ny demokrativerkstad med bättre

- tillgänglighet har inrättats och budgeten för resebidrag som gymnasieskolor kan ansöka om vid långväga besök till riksdagen höjts.
- fortsatt genomföra och planera inför stora byggprojekt såsom renovering av kvarteret Cephalus, renovering av Villa Bonnier, en ny extern godsmottagning och ett lokalt varuintag. Förvaltningen har bl.a. genomfört en del lokalanpassningar och arbetat med uppgradering av inredning och möbler. Arbetet med att utveckla en strategisk lokalförsörjning i historiskt och kulturellt betydelsefulla fastigheter har pågått. Som en del av detta har en översyn av fastighetsverksamheten inklusive projektverksamheten genomförts och resulterat i en ny organisation från och med den 1 januari 2025. Arbetet med att vårda, bevara och tillgängliggöra riksdagens bibliotekssamlingar har fortsatt som planerat.
 - för att uppnå effektivare arbetsformer, bland annat beslutat om en ny organisationsföreskrift med syfte att förenkla och förtydliga styrningen av Riksdagsförvaltningen och att göra innehållet mer lättillgängligt. Anskaffningen av ett systemstöd för planering, uppföljning och budgetering har genomförts och implementering av systemet pågår. It-tjänsterna har bibehållit en hög nivå av tillgänglighet och support. Åtgärder för att förbättra it-stödet har vidtagits och modellen för systemförvaltning har stärkts. Riksdagsförvaltningen har drivit ett par pilotaktiviteter inom AI och även jobbat med vägledande principer inom it-området, inklusive AI. För att säkerställa kompetensförsörjningen har en modell och en process för strategisk kompetensförsörjning beslutats samt en gemensam kompetensförsörjningsplan utarbetats. Riksdagsförvaltningens miljöarbete har fortloppet i enlighet med fastställda mål och handlingsplaner.

I tabellen nedan framgår Riksdagsförvaltningens intäkter, kostnader och transfereringar för verksamhetsgrenen Stöd till den parlamentariska processen.

Tabell 4.1 Intäkter, kostnader och transfereringar

Miljoner kronor

	2022	2023	2024
Intäkter av anslag	1 700	1 911	1 995
Intäkter av avgifter och andra ersättningar ¹	41	46	55
Summa intäkter	1 741	1 957	2 050
Kostnader	-2 169	-2 305	-2 252
Verksamhetsutfall	-428	-348	-202
Medel från statsbudgeten för finansiering av bidrag	539	535	564
Transfereringar	-539	-535	-564
Totalt²	-428	-348	-202

¹ I andra ersättningar ingår finansiella intäkter samt bidragsintäkter.

² Alla belopp i tabellen redovisas i miljoner kronor. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

De totalt sett minskade kostnaderna jämfört med 2023 beror främst på förändringen på avsättningar för ledamöters avgångsförmåner samt pensioner. Samtidigt har kostnaderna ökat för löner, räntekostnader för lån i Riksgälden, avskrivningar, arvoden, utbetalda pensioner, bevakning och lokalhyror.

Minskade avsättningar för ledamöters avgångsförmåner samt pensioner har påverkat verksamhetsutfallet och årets kapitalförändring.

För en mer utförlig redogörelse hänvisas till Riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2024 (2024/25:RS1) samt utskottens egna verksamhetsberättelser.

Konstitutionsutskottet kommer under hösten 2025 att behandla Riksdagsförvaltningens årsredovisning för 2024. Vid behandlingen av årsredovisningen för 2023 (bet. 2024/25:KU1) hade utskottet inget att invända och riksdagen lade årsredovisningen till handlingarna.

4.3 Riksdagsstyrelsens bedömning av uppdragsuppfyllelsen

Sammanfattningsvis har Riksdagsförvaltningen genomfört sina uppdrag med ett tillfredsställande resultat.

Perioden har präglats av en hög aktivitetsgrad i den parlamentariska processen och förändringar i omvärlden. Sverige blev under året medlem i Nato och med detta följde en ny uppgift för Riksdagsförvaltningen: att bidra med stöd i den parlamentariska dimensionen av Natosamarbetet. Stödet till krigsdelegationen och det övriga kontinuitetsarbete som har utförts bedöms ha stärkt riksdagens och förvaltningens förmåga att upprätthålla den parlamentariska processen vid incidenter samt i kris, krig och krigsfara.

Riksdagen har behandlat omfattande och komplexa propositioner och antalet interpellationsdebatter har ökat, vilket medfört ett behov av mer stöd från Riksdagsförvaltningen. Riksdagsförvaltningen har givit kammare och utskott ett väl fungerande stöd och svarat för att riksdagens ledamöter har kunnat utöva sitt uppdrag och fatta beslut som planerat.

Med ökad kunskap om ledamöters komplexa uppdrag och vardag stärker Riksdagsförvaltningen förutsättningarna för att utföra sitt uppdrag. 2024 inventerade förvaltningen ledamöters servicebehov närmare och föreslog förbättringar inom serviceområdet för att underlätta för ledamöterna i deras uppdrag. Förbättringsområden i fokus har varit stöd i samband med möten och konferenser, administrativt stöd, service gällande arbetsrum och övernattningsbostad.

Den sammantagna bedömningen är att riksdagen har fått ett fullgott stöd i att utföra sina konstitutionella uppgifter och att servicen till ledamöter och partikanslier har fungerat väl.

En god säkerhet är en förutsättning för att kunna ha en öppen riksdag. En del i öppenheten är att främja insynen i och kunskapen om riksdagens funktion. Genom det arbete som har bedrivits är bedömningen att Riksdagsförvaltningen har säkerställt att externa målgrupper har fått möjlighet att få information och kunskap om riksdagen.

Riksdagens historiskt och kulturellt betydelsefulla fastigheter är i behov av renovering för att fungera för framtida behov. Förvaltningen möter utmaningar i sina roller som fastighetsägare och byggherre då kraven och behoven inom fastighetsområdet successivt har ökat. En förändrad organisation inom fastighetsverksamheten förväntas bättre kunna svara upp mot framtida utmaningar. Bedömningen är att Riksdagsförvaltningen har vårdat och bevarat riksdagens byggnader och samlingar på ett systematiskt sätt.

En övergripande prioritering i Riksdagsförvaltningens strategiska plan är att ta till vara nyttan av digitaliseringen. En allt större andel moderna it-tjänster levereras endast som molntjänst. Riksdagsförvaltningen kommer att behöva förbereda för ett ökat användande av molntjänster framöver. AI är ett område där utvecklingen går fort framåt. Den nya tekniken kan komma att nyttjas och integreras i en rad befintliga funktioner.

En god kompetensförsörjning är en förutsättning för att Riksdagsförvaltningen ska klara sitt uppdrag. Nya områden och verksamheter ställer krav på ny kompetens, inte minst inom it-området. Bedömningen är att Riksdagsförvaltningen har varit en väl fungerande myndighet och arbetsgivare.

4.4 Budgetförslag

4.4.1 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Tabell 4.2 Anslagsutveckling 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Tusental kronor

2024	Utfall	1 082 452	Anslagssparande	25 876
2025	Anslag	1 114 343 ¹	Utgiftsprognos	1 123 065
2026	Förslag	1 182 565		
2027	Beräknat	1 194 142 ²		
2028	Beräknat	1 207 427 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 182 565 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 182 565 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för kostnader för

- ersättningar som riksdagens ledamöter enligt lag har rätt till inom ramen för sitt ledamotsuppdrag
- stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen
- talmannens verksamhet, resor och representation
- utskottens utgående besök samt utrikes och inrikes resor och utfrågningar
- internationellt och interparlamentariskt samarbete samt bidrag till interparlamentariskt samarbete
- bidrag till föreningar i riksdagen
- bidrag till Stiftelsen Sveriges Nationaldag
- språkutbildning till riksdagens ledamöter
- klimatkompensation.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag**Tabell 4.3 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 2:1 Riksdagens ledamöter och partier m.m.**

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	1 114 343	1 114 343	1 114 343
Pris- och löneomräkning ²	11 186	22 205	34 849
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	57 036	57 594	58 235
<i>varav BP26³</i>	<i>60 470</i>	<i>60 470</i>	<i>60 470</i>
– Stödet till politiska sekreterare	10 470	10 470	10 470
– Förstärkning av anslaget	50 000	50 000	50 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 182 565	1 194 142	1 207 427

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Stödet till politiska sekreterare

Stödet till partigrupperna i riksdagen för politiska sekreterare till riksdagens ledamöter regleras i 3 kap. lagen (2016:1109) om stöd till partigrupperna för riksdagsledamöternas arbete i riksdagen och riksdagsstyrelsens föreskrift (RFS 2016:6) om tillämpningen av lagen. Stödet är avsett att täcka kostnaderna för handläggarghjälp åt riksdagens ledamöter och beräknas efter normen en politisk sekreterare per riksdagsledamot. Schablonbeloppet för stödet till politiska sekreterare räknas upp med ca 3,4 procent från nuvarande 73 400 kronor till 75 900 kronor fr.o.m. den 1 januari 2026. Det innebär att anslaget behöver ökas med 10 470 000 kronor fr.o.m. 2026.

Förstärkning av anslaget

Normalt sett ökar kostnaderna för Riksdagsförvaltningen på ledamotsanslaget under ett valår och än mer året därefter, för att sedan minska fram till nästa valår. Kostnaderna är dock svåra att beräkna, dels då kostnaderna varierar över valperioden, dels då det finns flera osäkra faktorer. Historiskt har variationer mellan åren kunnat finansieras av upparbetat anslagssparande, men de senaste åren har anslaget behövt höjas. För 2026 förväntas kostnaderna öka för främst arvoden, pensioner samt avgångsförmåner. Kostnaderna för 2026 bedöms överstiga beräknad anslagsnivå, och kan inte heller täckas med anslagssparande. Mot denna bakgrund ökas anslaget med 50 000 000 kronor fr.o.m. 2026.

Sammanfattning av riksdagsstyrelsens förslag

Enligt riksdagsstyrelsens överväganden ökas anslaget fr.o.m. 2026 med 60 470 000 kronor.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär samtidigt att anslagsnivån minskas med 3 434 000 kronor 2026.

Riksdagsstyrelsen föreslår att 1 182 565 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 1 194 142 000 kronor respektive 1 207 427 000 kronor.

4.4.2 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag

Tabell 4.4 Anslagsutveckling 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag

Tusental kronor

2024	Utfall	1 053 032	Anslagssparande	50 992
2025	Anslag	1 100 317 ¹	Utgiftsprognos	1 140 981
2026	Förslag	1 205 607		
2027	Beräknat	1 199 183 ²		
2028	Beräknat	1 221 696 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 181 497 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 181 497 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Riksdagsförvaltningens förvaltningsutgifter, bidrag till föreningar i riksdagen och resebidrag till skolor. Anslaget får också användas för kostnader för stipendier till skolungdomar och kostnader för nämnder och riksdagsorgan enligt lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag

Tabell 4.5 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 2:2 Riksdagens förvaltningsanslag

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	1 100 317	1 100 317	1 100 317
Pris- och löneomräkning ²	21 740	38 536	59 917
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	83 550	60 330	61 462
<i>varav BP26³</i>	<i>83 150</i>	<i>61 480</i>	<i>61 480</i>
– Utökad ledamotsservice	9 925	9 125	9 125
– Säkerhet och beredskap	20 585	15 490	15 490
– Valet 2026	15 400		
– Byggherrerollen	21 625	22 250	22 250
– Digitaliseringsarbete	10 485	9 485	9 485
– Hyresrelaterade kostnader m.m.	4 130	4 130	4 130
– Resebidrag till skolor	1 000	1 000	1 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 205 607	1 199 183	1 221 696

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Utökad ledamotsservice

Riksdagsförvaltningen ska tillhandahålla stöd och service till riksdagens ledamöter i deras riksdagsuppdrag. Förutsättningarna för att utföra uppdraget har förändrats över tid. Detta ställer krav på förändrade arbetssätt men har också inneburit att administrativa rutiner har tagit alltmer av ledamöternas tid i anspråk. Det sker ofta på bekostnad av uppdraget som folkvald representant. För att förbättra förutsättningarna för riksdagens ledamöter att fullgöra sitt uppdrag och tillmötesgå önskemål om ambitionshöjande insatser för att stärka ledamotskapet, har Riksdagsförvaltningen

behov av resursförstärkning. Det handlar om att kunna tillhandahålla ett förbättrat stöd till ledamöterna i samband med tjänsteresor, när de tar emot besökare i riksdagens lokaler och resursförstärkning avseende barnverksamheten. Löpande renovering behövs av möbler i vissa lokaler som används vid representation m.m.

Mot bakgrund av ovanstående ökas anslaget med 9 925 000 kronor för 2026. Fr.o.m. 2027 beräknas anslaget öka med 9 125 000 kronor.

Säkerhet och beredskap

Riksdagsförvaltningen ska skydda och säkerställa det stöd som krävs för att upprätthålla den parlamentariska processen oavsett situation, även vid incidenter, i kris samt i krig och krigsfara. Arbetet är högt prioriterat i förvaltningen, involverar alla avdelningar och dimensioneras utifrån terrorhotet, underrättelsehotet och även utifrån totalförsvarets krav sedan den återupptagna totalförvarsplaneringen.

Det säkerhetspolitiska hotet har under det senaste året förvärrats ytterligare och säkerhetsläget i såväl Sveriges närområde som globalt präglas av instabilitet och oförutsägbarhet.

En viktig del i säkerhets- och beredskapsarbetet är förvaltningens operativa förmåga att tillsammans med andra myndigheter säkerställa skyddet av den parlamentariska processen. Riksdagsförvaltningen har höjt ambitionen och ökar redan 2025 den operativa förmågan, ett arbete som fortsätter under 2026 och framåt. Detta kräver också en resursförstärkning. Bevakningskostnaderna ökar och i syfte att öka säkerheten och tryggheten för ledamöterna ökar förvaltningen även tillsynen av riksdagens fastigheter samt övernattningsbostäder ytterligare.

Därutöver tillkommer investeringar. Det behövs även en resursförstärkning för bl.a. säkerhet och organisering av ny godsmottagning och logistikverksamhet. Beredskapshöjande åtgärder behöver göras vilket också kräver utökade resurser. Utökade resurser krävs för att möta kraven för förvaltningens arbete med it-säkerhet.

Mot bakgrund av ovanstående ökas anslaget med 20 585 000 kronor för 2026. Fr.o.m. 2027 beräknas anslaget öka med 15 490 000 kronor.

Valet 2026

Arbetet med förberedelser inför kommande val till riksdagen har påbörjats. I förvaltningens arbete ingår att ta emot och introducera nya ledamöter i riksdagsarbetet samt ge service till ledamöter som lämnar riksdagen efter valet. Vid ett valår ökar kostnaderna för Riksdagsförvaltningen, där exempel på ökade kostnader är utbyte av ledamöternas tekniska utrustning, inredning samt kommunikationsinsatser.

Med anledning av valet 2026 ökas anslaget med 15 400 000 kronor för 2026.

Byggherrerollen

En översyn av fastighetsverksamheten under 2024 visade på behov av att resurs- och kompetensmässigt förstärka byggherrerollen. Detta för att ge fastighetsverksamheten bättre förutsättningar att nå målen, bättre nå en överensstämmelse mellan resurser och omfattningen av uppdraget samt för att stärka och säkra fastighetsverksamhetens samlade förmåga.

En god förvaltning av fastigheterna är en viktig del i att kunna garantera och utveckla säkerhetsskyddet i och kring fastigheterna. En delvis förändrad omvärld med nya hotbilder ställer krav på att fastigheterna är anpassade för att ge förutsättningar att bedriva det parlamentariska arbetet även under förändrade förhållanden.

Kontinuitet i resurshanteringen är nödvändig både för förvaltningens underhållsarbeten och för att långsiktigt utveckla fastighetsbeståndet. Renovering av fastigheter som är skyddsobjekt kräver en särskild hantering i form av rutiner, nätverk, programvaror, mötesrum, resurser m.m. Riksdagsförvaltningen fortsätter att utveckla och förvalta it-miljöer för att säkerställa skydd av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och säkerhetskänslig verksamhet. Det krävs ytterligare resursförstärkningar för att möta kraven och sköta drift och förvaltning. Utöver det behöver kompetensen förstärkas, arbetssätten förfinas och utveckling ske av de processer som används för styrning och uppföljning av Riksdagsförvaltningens fastighetsverksamhet. Resursförstärkning krävs även inom områdena fastighetsekonomi, inköp och upphandling.

Vidare finns ett eftersatt underhåll som kan leda till högre förvaltningskostnader, minskad effektivitet och risker kopplade till fastighetsägaransvaret om inget görs. Således behövs mer resurser för att möjliggöra en ökad takt för verksamheten och skapa en väl anpassad förmåga att hantera akuta underhållsåtgärder, planerat underhåll, större renoveringsåtgärder samt fastighetsutveckling.

Mot bakgrund av ovanstående ökas anslaget med 21 625 000 kronor för 2026. Fr.o.m. 2027 beräknas anslaget öka med 22 250 000 kronor.

Digitaliseringsarbete

Arbetet fortsätter med moderniseringen av tjänster för digitala möten och digitalt stöd, för att underlätta arbetet för riksdagsledamöterna och myndighetens arbete. Resursförstärkning behövs även inom området för att stärka kravkompetensen. Ett digitalt stöd behövs också för att effektivisera verksamhetsplaneringen. Utöver detta tillkommer ett resursbehov för vidareutveckling av Öppna data.

Mot bakgrund av ovanstående ökas anslaget med 10 485 000 kronor för 2026. Fr.o.m. 2027 beräknas anslaget öka med 9 485 000 kronor.

Hyresrelaterade kostnader m.m.

Kostnaderna för förnyade och befintliga hyresavtal ökar. Med anledning av detta ökas anslaget med 4 130 000 kronor fr.o.m. 2026.

Resebidrag till skolor

För att fler gymnasieklasser med resekostnader skulle kunna göra studiebesök i riksdagen höjdes resebidraget till skolor från 2025. För att möjliggöra att ännu fler skolor ska kunna få del av resebidraget och göra studiebesök föreslås att ytterligare 1 000 000 kronor avsätts för resebidrag till skolor.

Det innebär att beloppet för resebidrag totalt kommer att uppgå till 6 500 000 kronor. Anslaget ökas mot bakgrund av detta med 1 000 000 kronor fr.o.m. 2026.

Sammanfattning av riksdagsstyrelsens förslag

Enligt riksdagsstyrelsens överväganden ökas anslaget med 83 150 000 kronor 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget öka med 61 480 000 kronor respektive år.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär samtidigt att anslagsnivån ökas med 400 000 kronor 2026.

Riksdagsstyrelsen föreslår att 1 205 607 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Riksdagens förvaltningsanslag* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 1 199 183 000 kronor respektive 1 221 696 000 kronor.

Låneram

Riksdagsstyrelsens förslag

Riksdagsförvaltningen bemyndigas att för 2026 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 140 000 000 kronor.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag

För 2026 beräknas investeringar i anläggningstillgångar uppgå till ca 45 000 000 kronor.

De investeringar som är planerade för 2026 gällande myndighetens verksamhet ryms inom nuvarande låneram.

4.4.3 2:3 Riksdagens fastighetsanslag

Tabell 4.6 Anslagsutveckling 2:3 Riksdagens fastighetsanslag

Tusental kronor

2024	Utfall	248 051	Anslagssparande	382 751
2025	Anslag	340 000 ¹	Utgiftsprognos	641 065
2026	Förslag	340 000		
2027	Beräknat	340 000		
2028	Beräknat	340 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för kostnader för särskilt beslutat underhåll i Riksdagsförvaltningens egna fastigheter och bostadsrätter. Det får också användas för kostnader för renoverings- och underhållsåtgärder, evakueringslokaler i samband med renoveringsarbeten, markskötsel och utemiljö, konst, fast inredning samt kostnader för it-system kopplade till denna verksamhet. Anslaget får även användas för att täcka kostnader för räntor och avskrivningar för ovanstående. Anslaget får också användas för kostnader för stipendier till vetenskaplig forskning om Masreliez-rummen samt sprida kunskap om dessa.

Anslaget får också användas för kostnader för förvärv av mark för framtida byggnation av en extern godsmottagning samt för kostnader för fastighetsförvärv i samband med Framtidens riksdagshus.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag

Tabell 4.7 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 2:3 Riksdagens fastighetsanslag

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	340 000	340 000	340 000
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	340 000	340 000	340 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Riksdagsförvaltningen vårdar och bevarar riksdagens byggnader och samlingar. En övergripande långsiktig planering för att förvalta och utveckla fastigheterna som kallas Framtidens riksdagshus togs fram 2020 och utgör grunden till de större fastighetsprojekten för riksdagsbyggnaderna. Detta övergripande och strategiska program innehåller planeringen för kommande ombyggnader och utveckling av riksdagens fastigheter och beräknas pågå till 2040-talet. Varje fastighet har dessutom en fastställd underhållsplan som uppdateras löpande.

Som aviserades i propositionen Vårändringsbudget för 2025 planeras ett förvärv av fastigheten Havssvalget 5 under 2025 (prop. 2024/25:99, s. 12–13). Som ett led i att säkra lokalbehovet kan det bli aktuellt med ytterligare fastighetsförvärv framöver.

Det finns ett stort underhållsbehov i fastighetsbeståndet och omfattande renoveringsarbeten beräknas pågå framöver. Detta påverkar resursbehovet, kostnaderna för avskrivningar och räntor och medför på sikt behov av högre låneram. I väntan på att respektive fastighet ska totalrenoveras hanteras planerat underhåll inom varje byggnad.

Cephalus står inför en totalrenovering och arbeten inför renoveringen pågår. Den tidiga planeringen inför renoveringen av Östra riksdagshuset och Riksplan pågår samt en utredning om framtida kraftförsörjning för riksdagens fastigheter. Renovering av fastigheter som är skyddsobjekt kräver en särskild hantering, både i form av rutiner, nätverk, programvaror, mötesrum, resurser m.m. Även fastigheter som inte är skyddsobjekt behöver särskild hantering utifrån ett säkerhetsperspektiv.

Planeringen för ny extern godsmottagning och lokala varuintag pågår.

En övergripande renoveringsplan med en höjd ambitionsnivå för renoveringen genomförs av riksdagens övernattningsbostäder inklusive dess interiörer. Flera av bostadsfastigheterna har eftersatt underhåll. Renovering av Ormsaltaren pågår och planeringen inför renovering och grundförstärkning av Aurora initieras. Efter Aurora planeras renovering av fastigheten Milon. Som en följd av dessa renoveringar kommer evakueringskostnaderna fortsatt att vara höga. Behov av ersättningsboenden gör att det är svårt att renovera flera bostadsfastigheter samtidigt.

Exempel på andra större renoveringar är Kungliga trädgården, där JO är hyresgäst, och Villa Bonnier. Det pågår också ett antal löpande underhållsprojekt och verksamhetsanpassningar av riksdagens byggnader och lokaler. Exempelvis yttre renovering av Mercurius, renovering av avlopp i Västra riksdagshuset samt underhåll av fogar och fasader på Östra riksdagshuset följt av Västra riksdagshuset.

Projekt ny godsmottagning

Riksdagsstyrelsen fattade beslut om att starta programarbete för ny godsmottagning i maj 2020. Styrelsen beslutade i februari 2022 att undersöka ett förvärv i samband med detta.

Förvärv av mark planerades till 2024 och uppgick uppskattningsvis till ca 50 000 000 kronor. Förvärvet har senarelagts och en sondering efter lämplig fastighet för godsmottagningen pågår. Så snart ett förvärv är klart påbörjas programarbete och inom ramen för det görs en kalkyl för projektet.

Projekt renovering Ormsaltaren

Investeringsprojektet omfattar bl.a. renovering av lägenheter, stambyten, fönsterbyten etc. Kostnaden har ökat med anledning av yttre renoveringsbehov och tillkommande säkerhetshöjande åtgärder. Renoveringen beräknas pågå fram till och med 2027 och bedöms uppgå till ca 90 000 000 kronor.

Projekt Cephalus

Systemhandlingen levererades i november 2024 och ligger till grund för en kostnads-kalkyl för det kommande arbetet och en gemensam första riktprikskostnad tillsammans med samverkansentreprenör. Komplettering av systemhandling förväntas vara klar hösten 2025. Bygghandling levereras under hösten 2026 och ligger då till grund för en andra riktprikskostnad tillsammans med samverkansentreprenör.

Riksdagsstyrelsen har vid riksdagsstyrelsens sammanträde 11 juni 2025 beslutat att uppdra åt riksdagsdirektören att starta produktion för projekt Cephalus. Projekt Cephalus bedrivs som ett säkert fastighetsprojekt. Det innebär att projektet i genomförande av både projektering och produktion behöver bedriva arbetet annorlunda än ett generellt byggprojekt.

Totalkostnaden för projektet beräknas till ca 3 150 000 000 kronor och inkluderar en beställarreserv. Kostnadsökningen är bl.a. hänförlig till säkerhetsåtgärder och arbets-sätt.

Produktion planeras starta i augusti 2025 förutsatt att avtal med entreprenör avseende produktion tecknas. Produktion planeras färdigställas 2029, med planerad möjlighet till inflytt 2030.

Projekt Villa Bonnier

Renovering av Villa Bonnier beräknas pågå mellan 2026 och 2027. Under tiden renoveringen pågår behöver Villa Bonnier vara helt stängd för verksamhet. Kostnaden bedöms till ca 80 000 000 kronor.

Projekt Kungliga trädgården

Renovering och ombyggnad av Kungliga trädgården beräknas starta 2026 och pågå i ca två år. Kostnaden har initialt bedömts uppgå till ca 200 000 000 kronor. Under tiden behöver Riksdagens ombudsmän (JO) evakueras till andra lokaler.

Restaurangkök Västra riksdagshuset

Renovering av delar av restaurangköket i Västra riksdagshuset planeras under två kommande somrar. Kostnaden bedöms uppgå till ca 35 000 000 kronor.

Projekt Mercurius yttre renovering

Projektet, som påbörjas under 2025, överstiger nu enligt beräkningarna 20 000 000 kronor. Yttre renovering av fönster, tak och fasad på Mercurius planeras genomföras under 2025 och 2026. Kostnaden bedöms uppgå till ca 35 000 000 kronor.

Fysisk säkerhet Västra riksdagshuset

Som ett led i att öka tryggheten i riksdagshusen förbättras säkerheten i Västra riksdagshuset. Under 2024 har flera olika åtgärder genomförts och arbetet planeras att fortsätta under 2025 och 2026. Kostnaden bedöms uppgå till ca 36 000 000 kronor.

Renovering av fogar och fasader, riksbyggnaderna

Renoveringen av fogar och fasader gällande Östra och Västra riksdagshusen fortsätter och beräknas färdigställas 2027. Investeringen pågår under flera år och syftar till att bevara riksbyggnaderna och ska därmed anslagsfinansieras enligt lagen (2016:1091) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter.

Sammanfattning av riksdagsstyrelsens förslag

Riksdagsstyrelsen föreslår att 340 000 000 kronor anvisas under 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 340 000 000 kronor för respektive år.

Investeringsplan

Riksdagsstyrelsens förslag

Investeringsplanen för 2026–2028 för anslaget 2:3 *Riksdagens fastighetsanslag* godkänns som en riktlinje för Riksdagsförvaltningens fastighetsinvesteringar (tabell 4.8)

Tabell 4.8 Investeringsplan för Riksdagsförvaltningen

Miljoner kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Budget 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Summa 2026– 2028
Anskaffning och utveckling av nya investeringar		354	3	5	80	88
Förvärv av fastigheten Havssvalget 5		300				
Projekt ny godsmottagning		54	3	5	80	88
<i>varav investeringar i anläggningstillgångar</i>		<i>354</i>	<i>3</i>	<i>5</i>	<i>80</i>	<i>88</i>
– byggnader, mark och annan fast egendom		354	3	5	80	88
Finansiering av anskaffning och utveckling		354	3	5	80	88
Anslag 2:3 Riksdagens fastighetsanslag		350				
Låneram för fastighetsinvesteringar (lån i Riksgäldskontoret)		4	3	5	80	88
Vidmakthållande av befintliga investeringar	213	521	856	1 017	906	2 779
Underhåll och renoveringsplan	32	64	93	127	121	341
Projekt renovering Ormsaltaren	1	20	65	5		70
Projekt Cephalus	152	393	590	700	700	1 990
Projekt Villa Bonnier		3	30	40	10	80
Projekt Kungliga trädgården		4	25	100	75	200
Restaurangkök Västra riksdagshuset			20	15		35
Projekt Mercurius yttre renovering		17	18			18
Trafikbegränsande åtgärder	20					
Fysisk säkerhet Västra riksdagshuset	1	10	5	20		25
Renovering av fogar och fasader, riksbyggnaderna	7	10	10	10		20
<i>varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	<i>213</i>	<i>521</i>	<i>856</i>	<i>1 017</i>	<i>906</i>	<i>2 779</i>
– byggnader, mark och annan fast egendom	213	521	856	1 017	906	2 779
Finansiering vidmakthållande	213	521	856	1 017	906	2 779
Anslag 2:3 Riksdagens fastighetsanslag	7	10	10	10		20
Låneram för fastighetsinvesteringar (lån i Riksgäldskontoret)	206	511	846	1 007	906	2 759
Totala utgifter för anskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar	213	875	859	1 022	986	2 867
Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar	213	875	859	1 022	986	2 867

Nivån på investeringar som föreslås för perioden 2026–2028 baserar sig på nuvarande beslutade och planerade underhålls- och renoveringsåtgärder av Riksdagsförvaltningens fastigheter.

Låneram

Riksdagsstyrelsens förslag

Riksdagsförvaltningen bemyndigas att för 2026 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 3 200 000 000 kronor.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag

De investeringar som är planerade för 2026 ryms inte inom nuvarande låneram. Därför föreslås en ökning av låneramen för 2026 med 700 000 000 kronor till 3 200 000 000 kronor. Ökningen av låneramen beror främst på projekt Cephalus. Då renoveringarna av riksdagens fastigheter kommer att pågå under flera år framöver kommer låneramen att behöva utökas.

Tabell 4.9 Låneram för fastighetsinvesteringar

Tusental kronor

Utgifts- område	Myndighet	Beslutad låneram 2024 ¹	Skuld 2024-12-31	Beslutad låneram 2025 ¹	Begärd låneram 2026	Beräknad amortering 2026	Beräknad nyupplåning 2026
1	Riksdags- förvaltningen	2 200 000	1 868 489	2 500 000	3 200 000	76 719	849 300
Summa		2 200 000	1 868 489	2 500 000	3 200 000	76 719	849 300

¹ Av riksdagen beslutad låneram exklusive beslut om ändringar i statens budget.

5 Riksdagens ombudsmän

5.1 Uppdrag och övergripande mål

Riksdagens ombudsmäns (JO) uppgift är att utöva tillsyn över tillämpningen i offentlig verksamhet av lagar och andra författningar. Ombudsmännen ska särskilt se till att domstolar och förvaltningsmyndigheter i sin verksamhet följer regeringsformens föreskrifter om saklighet och opartiskhet och att det inte görs intrång i enskildas grundläggande fri- och rättigheter i den offentliga verksamheten. Ombudsmännen ska också verka för att brister i lagstiftningen avhjälps.

JO fullgör vidare de uppgifter som ett nationellt besöksorgan har enligt det fakultativa protokollet den 18 december 2002 till Förenta nationernas konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (Opcat).

Ett övergripande syfte med verksamheten är att främja rättssäkerheten och höja den rättsliga kvalitetsnivån i myndighetsutövningen.

Närmare bestämmelser om JO:s verksamhet finns i 13 kap. 6 § regeringsformen och lagen (2023:499) med instruktion för Riksdagens ombudsmän (JO).

5.2 Resultatredovisning

Resultatet av JO:s verksamhet redovisas i myndighetens årsredovisning, i den årliga ämbetsberättelsen, i den årliga Opcat-rapporten samt i temarapporter.

JO bedöms genom sin verksamhet ha främjat rättssäkerheten och bidragit till ökad rättslig kvalitet i myndighetsutövningen samt till att förebygga risker för tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. JO har belyst viktiga rättssäkerhetsaspekter i besvarandet av lagstiftningsremisser.

Under 2024 ökade antalet klagomål med 11 procent eller cirka 1 200 ärenden, den största ökningen i myndighetens historia. Under januari–juli 2025 har antalet ökat med 29 procent jämfört med motsvarande period 2024. Störst antalsmässig ökning står, liksom föregående år, klagomål rörande kriminalvården för. JO har under 2024 avgjort fler ärenden än någonsin tidigare (800 fler än under 2023) och har färre äldre ärenden i balans än vid utgången av 2023. Den stora tillströmningen av klagomål har dock fått effekter på bl.a. handläggningstider i utredda ärenden, detta trots att JO löpande effektiviserar verksamheten. Tyngdpunkten i verksamheten har fortsatt legat på hanteringen av de klagomålsärenden som kommit in. Inspektioner har genomförts, både genom fysiska besök på plats och på annat sätt.

5.3 Riksdagens ombudsmäns (JO) bedömning av måluppfyllelsen

JO hade inför 2024 satt upp ett antal övergripande mål och ett antal mer specifika verksamhetsmål rörande bl.a. tillsynsverksamhetens handläggningstider och inspektionsverksamheten. De övergripande målen bedöms i huvudsak ha uppnåtts. De flesta specifika verksamhetsmål har också uppnåtts.

5.4 Budgetförslag

5.4.1 2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)

Tabell 5.1 Anslagsutveckling 2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)

Tusental kronor

2024	Utfall	134 864	Anslagssparande	1 503
2025	Anslag	138 625 ¹	Utgiftsprognos	143 625
2026	Förslag	170 059		
2027	Beräknat	158 697 ²		
2028	Beräknat	161 853 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.² Motsvarar 156 060 tkr i 2026 års prisnivå.³ Motsvarar 156 059 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Riksdagens ombudsmäns (JO) förvaltningsutgifter och anskaffningar av anläggningstillgångar.

Skälen för Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag

Tabell 5.2 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 2:4 Riksdagens ombudsmän (JO)

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	133 625	133 625	133 625
Pris- och löneomräkning ²	2 434	4 733	7 485
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	34 000	20 339	20 743
<i>varav BP26³</i>	<i>34 000</i>	<i>20 000</i>	<i>20 000</i>
– Personalförstärkning	11 000	11 000	11 000
– Tidigare beslutad personalförstärkning	6 000	6 000	6 000
– Ökade kostnader IT-drift	2 000	2 000	2 000
– Verksamhetsställe i Göteborg	1 000	1 000	1 000
– Nytt intranät	500		
– Evakuering i samband med renovering	13 500		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	170 059	158 697	161 853

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Inför 2026 bedöms förstärkningar behöva göras. Prognoser rörande fortsatt klagomålsökning pekar på att JO redan under 2025 kommer att ta emot ca 14 500 klagomål, jämfört med drygt 11 500 under 2024 och ca 10 500 under 2023, dvs. en ökning med 40 procent under två år. En fortsatt ökning är att vänta, framför allt i fråga om kriminalvårdsärenden (JO:s största ärendegrupp) mot bakgrund av Kriminalvårdens prognos att antalet platser kommer att öka drastiskt under de närmaste 10 åren. JO arbetar intensivt med att effektivisera verksamheten men dessa insatser är inte tillräckliga för att fullt ut möta pågående ökning av klagomål. Till det kommer JO:s bedömning att det är nödvändigt att genomföra fler inspektioner inom Opcat-verksamheten. För att säkerställa en fortsatt effektiv tillsynsverksamhet behövs

förstärkningar, bl.a. med ytterligare byråchefer, rättssakkunniga, sakkunniga till Opcat-enheten och inom administrationen. JO:s anslag bör med hänsyn till dessa tjänster förstärkas med 11 000 000 kronor fr.o.m. 2026.

JO har under senare år kunnat förstärka vissa funktioner utan att begära höjning av anslaget. Kostnaden har till stor del tillfälligt finansierats med anslagssparande. Fr.o.m. 2026 bör dessa tjänster anslagsfinansieras och JO:s anslag bör höjas med ytterligare 6 000 000 kronor fr.o.m. 2026.

Kostnaderna för it-drift, som är JO:s största kostnadspost förutom löne- och lokalkostnader, har ökat med över 20 procent årligen de två senaste åren. Kostnadsökningen var inte känd vid tidpunkten för budgetförslaget för 2025. Till det kommer att fler medarbetare i sig medför ökade it-driftskostnader och att utvecklingsarbete rörande möjligheterna till automatisk expediering av vissa beslut planeras till 2026. JO:s anslag för it-kostnader bör med hänsyn till det nu sagda förstärkas med 2 000 000 kronor fr.o.m. 2026.

Som tidigare nämnts avser JO, i syfte att säkerställa sin kompetensförsörjning, lokalisera viss verksamhet till Göteborg. Det bedöms medföra ökade kostnader om 1 000 000 kronor fr.o.m. 2026.

Vidare behöver JO byta ut plattformen för sitt intranät. En väl fungerande medarbetarkommunikation är central för en modern och effektiv myndighet, och intranätets betydelse ökar när verksamhet bedrivs på fler än ett ställe. Anslaget bör tillfälligt förstärkas med 500 000 kronor under 2026.

JO behöver ytterligare en tillfällig förstärkning av anslaget. En förstudie rörande renovering av den fastighet på Västra Trädgårdsgatan som JO hyr har presenterats. Beslutar fastighetsägaren (Riksdagsförvaltningen) om en sådan renovering kommer den sannolikt att inledas hösten 2026. Enligt förstudien kommer huset att behöva evakueras under renoveringen. JO behöver kunna hyra andra lokaler för sin verksamhet under den tid som en sådan renovering pågår. I förstudien anges två år som en uppskattad tid för arbetet. För JO:s del kommer det att innebära en ökad hyreskostnad samt andra tillkommande kostnader kopplade till en tillfällig evakuering. Den totala kostnadsökningen för evakueringen uppskattas i det här läget till som högst 13 500 000 kronor för 2026. Sammantaget innebär de bedömningar som nu redovisats att JO kommer att behöva en permanent förstärkning av anslaget med 20 000 000 kronor och en tillfällig förstärkning med 14 000 000 kronor under 2026.

Riksdagens ombudsmän (JO) föreslår att 170 059 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Riksdagens ombudsmän (JO)* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 158 332 000 kronor respektive 161 283 000 kronor.

Anslagsfinansiering av anläggningstillgångar

Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag

Riksdagens ombudsmän (JO) får för 2026 anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet.

Skälen för Riksdagens ombudsmäns (JO) förslag

Enligt 4 kap. lagen (2016:1091) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter ska anläggningstillgångar – med vissa särskilt angivna undantag – finansieras med lån i Riksgäldskontoret, om inte riksdagen beslutar att finansiering ska ske på annat sätt. JO har hittills fått använda anslagsmedel för att finansiera sina anläggningstillgångar, bl.a. med hänsyn till att dessa investeringar normalt är av ringa omfattning. JO bedömer att denna ordning bör gälla även under 2026.

6 Riksrevisionen

6.1 Riksrevisionen

Riksrevisionen är en myndighet under riksdagen med huvudsaklig uppgift att granska genomförandet och resultatet av det statliga åtagandet, att statliga insatser är effektiva och att god ordning råder i den statliga redovisningen.

Riksrevisionen har även i uppdrag att företräda Sverige som det nationella revisionsorganet samt att bedriva internationellt utvecklingssamarbete.

Närmare bestämmelser om Riksrevisionens verksamhet finns bl.a. i 13 kap. 7–9 §§ regeringsformen, lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. och lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen.

6.2 Mål för Riksrevisionen

Riksrevisionens verksamhet ska främja god förvaltning. Med detta avses att statens verksamhet ska bedrivas med hög effektivitet och enligt regelverk, att den redovisas på ett tillförlitligt sätt samt att god hushållning av statens resurser iakttas.

Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete ska bidra till att stärka de nationella revisionsorganens kapacitet och förmåga att bedriva revision enligt internationella standarder samt till stärkt revision inom multilaterala organisationer.

6.3 Resultatredovisning

Resultatet av Riksrevisionens verksamhet redovisas i myndighetens årsredovisning, i den årliga rapporten och i uppföljningsrapporten. Riksrevisionen rapporterar om resultatet av det internationella utvecklingssamarbetet till riksdagen vart fjärde år. En resultatrapport lämnades till riksdagen i oktober 2022.

Den årliga revisionen har under 2024 genomförts med ett gott resultat vad gäller omfattning, kostnad och kvalitet. Den årliga revisionen bidrar till en god statlig förvaltning. Under 2024 slutförde Riksrevisionen granskningen av myndigheternas årsredovisningar för räkenskapsåret 2023. Totalt lämnades 226 revisionsberättelser för myndigheter och andra organisationer som ingår i Riksrevisionens mandat, samtliga i tid. För räkenskapsåret 2023 fick 17 myndigheter eller organisationer en modifierad revisionsberättelse. Skälen till att myndigheterna fick en modifierad revisionsberättelse 2023 varierar. Det vanligaste skälet till modifiering 2023 var att myndigheten hade överskridit en eller flera bemyndiganderamar. Riksrevisionens uppföljning visar att myndigheterna eller regeringen helt eller delvis har vidtagit åtgärder för samtliga modifieringar inom ett år från att revisionsberättelsen lämnades.

Effektivitetsrevisionen uppvisade under 2023 ett skiftande resultat vad gäller produktion, kostnad och kvalitet. Antalet publicerade rapporter var förhållandevis lågt, och kostnaderna per rapport var fortfarande relativt höga, medan kvaliteten på rapporterna alltjämt bedöms vara goda. Riksrevisionens målgrupp anser att granskningsrapporterna håller god kvalitet. Totalt publicerades 25 effektivitetsrapporter under 2024. De publicerade granskningsrapporterna är väl fördelade över riksdagens utskott. Riksrevisionen har genomfört granskningar inom samtliga utskottsområden utom konstitutions-, försvars-, skatte-, civil- och näringsutskottets områden. Riksrevisionens uppföljning visar att åtgärderna i de flesta fall har lett till

förbättringar i den granskade och uppföljda verksamheten, även om det finns brister som inte åtgärdats.

Riksrevisionens internationella verksamhet omfattar två delar, dels internationell samverkan, dels internationellt utvecklingssamarbete.

Riksrevisionens internationella samverkan har genomförts som planerat under 2024. Året har präglats av en hög aktivitetsnivå och av nya åtaganden med anledning av medlemskapet i Nato och att Riksrevisionen valts in i styrelsen för European Organisation of Supreme Audit Institutions (Eurosai) där myndigheten även fortsatt ansvarat för kapacitetsutvecklingsfrågorna i organisationen. Inom ramen för International Organisation of Supreme Audit Institutions (Intosai), EU och det nordiska samarbetet har Riksrevisionen samverkat i enlighet med vad som planerats. Riksrevisionens fokus i arbetet inom Intosai har varit det nya åtagandet som vice ordförande i Intosais underkommitté för standarder för finansiell revision och redovisning. Under året har Riksrevisionen även deltagit i en kollegial granskning av Europeiska revisionsrätten.

Det internationella utvecklingssamarbetet har under 2024 genomförts med god kvalitet och hög aktivitetsnivå. Flera nya samarbeten har inletts och Riksrevisionens inriktning att arbeta långsiktigt med en bred ansats har tillämpats. Riksrevisionen bedrev verksamhet i fem regionala och åtta bilaterala samarbetsprojekt. De regionala samarbetsprojekten omfattade insatser riktade till 62 nationella revisionsmyndigheter, exempelvis inom ramen för samarbeten med African Organisation of English Supreme Audit Institutions (Afrosai-E) och i västra Balkan. Under 2024 har Riksrevisionens samarbete med revisionsmyndigheten i Kosovo utvärderats. Resultatet av utvärderingen visar att samarbetet varit framgångsrikt och lett till flera tydliga positiva resultat. Riksrevisionens globala utvecklingssamarbete sker inom ramen för Intosais kapacitetsutvecklingskommitté (Capacity Building Committee, CBC) där Riksrevisionen är vice ordförande. Riksrevisionen leder via CBD ett projekt för revisionsmyndigheter i bräckliga stater och ett projekt för revisionsmyndigheters granskning av biståndsmedel i det egna landet.

Tabell 6.1 Verksamhetens nettokostnader 2024

Tusental kronor

Verksamhetsgren	Belopp
Årlig revision	185 313
Effektivitetsrevision	183 246
Internationell verksamhet	66 751
Summa	435 310

Anm.: Tabellen visar verksamhetens nettokostnader. Kostnader och lämnade bidrag (transfereringar) minus andra intäkter än av anslag.

6.4 Budgetförslag

6.4.1 2:5 Riksrevisionen

Tabell 6.2 Anslagsutveckling 2:5 Riksrevisionen

Tusental kronor

2024	Utfall	385 015	Anslagssparande	9 869
2025	Anslag	390 897 ¹	Utgiftsprognos	400 766
2026	Förslag	399 403		
2027	Beräknat	406 339 ²		
2028	Beräknat	414 523 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.² Motsvarar 399 403 tkr i 2026 års prisnivå.³ Motsvarar 399 403 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Riksrevisionens förvaltningsutgifter utom för Riksrevisionens internationella utvecklingssamarbete som finansieras inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Skälen för Riksrevisionens förslag

Tabell 6.3 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 2:5 Riksrevisionen

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	390 897	390 897	390 897
Pris- och löneomräkning ²	8 506	15 442	23 626
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	399 403	406 339	414 523

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

Riksrevisionen bedömer att anvisat anslag det kommande året endast bör påverkas av pris- och löneomräkning.

Riksrevisionen föreslår att 399 403 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Riksrevisionen* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 406 339 000 kronor respektive 414 523 000 kronor.

Låneram

Riksrevisionens förslag

Riksrevisionen bemyndigas att för 2026 ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 30 000 000 kronor.

Skälen för Riksrevisionens förslag

Investeringsbehovet är oförändrat och en låneram 30 000 000 kronor bedöms som tillräcklig. Därför föreslår Riksrevisionen att myndighetens nuvarande ram behålls.

Tabell 6.4 Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Budget 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028
Lån i Riksgäldskontoret					
IB lån i Riksgäldskontoret	19 826	18 786	20 002	23 187	24 966
Nyupplåning	4 730	7 060	9 600	9 600	9 600
Amorteringar	-5 770	-5 844	-6 415	-7 821	-9 180
UB lån i Riksgäldskontoret	18 786	20 002	23 187	24 966	25 386
Beslutad/föreslagen låneram	25 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Ränteutgifter	725	873	972	722	755
Summa av Amorteringar och Ränteutgifter	-6 495	-6 717	-7 387	-8 543	-9 935
Finansiering av räntor och avskrivningar					
Anslag 2:5 Riksrevisionen	6 495	6 717	7 387	8 543	9 935
Summa finansiering	6 495	6 717	7 387	8 543	9 935

Investeringsplan**Tabell 6.5 Verksamhetsinvesteringar**

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Budget 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Summa 2026–2028
Immateriella investeringar						
Balanserade utgifter för utveckling	2 534	6 000	6 000	6 000	6 000	18 000
Materiella investeringar						
Förbättringsutgifter på annans fastighet	0	0	100	100	100	300
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	2 250	1 060	3 500	3 500	3 500	10 500
Övriga verksamhetsinvesteringar	0	0	0	0	0	0
Summa utgifter för investeringar	4 784	7 060	9 600	9 600	9 600	28 800
Finansiering						
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförfordningen)	4 784	7 060	9 600	9 600	9 600	28 800
Summa finansiering	4 784	7 060	9 600	9 600	9 600	28 800

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 6.6 Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras av myndigheten**

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2024	Resultat 2025	Verksamhetens intäkter 2026	Kostnader som ska täckas 2026	Resultat 2026	Ack. resultat utgående 2026
Uppdragsverksamhet						
Internationella uppdrag	736	0	220	220	0	736

Den internationella uppdragsverksamheten har avsett revision av verksamheten inom Östersjöstaternas råd (Council of the Baltic Sea States, CBSS). Intäkterna disponeras av Riksrevisionen.

Överskott avses fortsatt disponeras av Riksrevisionen för att kunna användas i samband med framtida uppdrag.

7 Sametinget och samepolitiken

7.1 Mål för området

Det övergripande målet för samepolitiken är att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar (prop. 2000/01:1 utg.omr. 23, bet. 2000/01:MJU2, rskr. 2000/01:86).

7.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom Sametinget och samepolitiken utgår från följande bedömningsgrunder:

- insatser för samiskt inflytande och delaktighet
- insatser för utveckling av det samiska språkets användning och ställning
- insatser för att ta del av och utöva ett mångfaldigt samiskt kulturliv.

7.3 Resultatredovisning

Samepolitiken ingår i flera utgiftsområden: 1 Rikets styrelse, 13 Jämställdhet, 16 Utbildning och universitetsforskning, 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Statskontoret lämnade den 24 november 2023 rapporten Självbestämmande på pappret men inte i praktiken? Analys av ledningen, styrningen och uppföljningen av Sametinget 2023:17 till regeringen (Ku2023/01233). Under 2024 har arbetet med att omhänderta de förslag till åtgärder som finns i rapporten fortsatt.

7.3.1 Insatser för samiskt inflytande och delaktighet

Den 18 maj 2025 genomfördes val till Sametinget. Den 14 juli upphävde Valprövningsnämnden valet till Sametinget och förordnade att omval skulle ske. Valmyndigheten beslutade efter samråd med Länsstyrelsen i Norrbottens län och Sametingets valnämnd att omval ska hållas den 5 oktober 2025. Sametinget har tilldelats medel för utgifter i samband med förberedelser och genomförande av val och omval till Sametinget. Medlen har bl.a. använts till att informera om valet, upprätta röstlängd, ordna vallokaler och utbilda röstmottagare.

Lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket innebär skyldigheter för regeringen, statliga förvaltningsmyndigheter, regioner och kommuner att konsultera Sametinget innan beslut fattas i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna.

Sametinget har en viktig roll som remissinstans i ärenden med koppling till den samiska kulturen, inklusive språk, rennäringen och andra samiska intressen. Myndigheten deltar också i samråd på lokal, regional och nationell nivå.

Tabell 7.1 Genomförda och avböjda konsultationer enligt lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket samt besvarade remisser, Sametinget, 2021–2024

Antal	2021	2022	2023	2024
Konsultationsförfrågningar	-	110	296	325
Avslutade konsultationer ¹	-	5	9	34
Avböjda konsultationer	-	77	202	281
Besvarade remisser ²	265	264	326	310

Anm.: Information om antal genomförda samråd utelämnas på grund av förändrad ärendehantering som försvårar årsvisa jämförelser.

¹ Med avslutade konsultationer avses konsultationer som Sametinget deltagit i och som avslutats under respektive år. Observera att konsultationer kan inkomma under ett år men besvaras under nästkommande år vilket försvårar årsvisa jämförelser.

² Med remisser avses antal remisser som besvarats under respektive år.

Källa: Sametinget.

Tabell 7.2 Avsändare av konsultationsförfrågningar som inkommit till Sametinget under respektive år, 2022–2024

Antal	2022	2023	2024
Regeringen	3	2	7
Övriga förvaltningsmyndigheter	107	294	267
Regioner			3
Kommuner			32

Källa: Sametinget.

Av tabell 7.1 framgår att antalet konsultationer enligt lagen om konsultation i frågor som rör det samiska folket ökat mellan 2023 och 2024. Utöver de redovisade konsultationsförfrågningarna har Sametinget, i egenskap av företrädare för det samiska folket, själva initierat konsultation i tre fall under 2024. Sametinget har valt att avstå konsultation i majoriteten av konsultationsförfrågningarna. Anledningen är liksom tidigare år att dessa förfrågningar främst rör ärenden av lokal karaktär som berör en eller flera samebyar. Av tabell 7.2 framgår att antalet konsultationsförfrågningar till Sametinget från regeringen har ökat mellan 2023 och 2024. Då kommuner och regioner från och med mars 2024 omfattas av lagen, redovisas även uppgifter om detta i tabellen. De förvaltningsmyndigheter som inkommit med flest förfrågningar om konsultation under år 2024 är Länsstyrelsen i Jämtlands län (61), Skogsstyrelsen (63), Energimarknadsinspektionen (48) och Lantmäteriet (28). Vid sidan av konsultationer med Sametinget genomförs även konsultationer med samebyar och samiska organisationer vilket inte ingår i denna redovisning.

Regeringen har haft samråd med samiska företrädare om genomförandet av minoritetspolitiken (se avsnitt 11).

Sanningskommissionen för det samiska folket (dir. 2021:103) arbetar fortsatt med att kartlägga och granska den politik som förts gentemot samerna i ett historiskt perspektiv och dess konsekvenser för det samiska folket.

Sverige har följt och aktivt deltagit i arbetet med att främja urfolks rättigheter internationellt, t.ex. i FN:s permanenta urfolksforum (UNPFII) 24:e session, som är ett högnivåmöte för världens urfolk och ett rådgivande organ underställt FN:s ekonomiska och sociala råd. Sverige verkar även aktivt för att urfolks traditionella kunskaper och rättigheter respekteras och beaktas i förhandlingarna inom ramen för

Klimatkonventionen och Konventionen om biologisk mångfald och att relevanta bestämmelser och överenskommelser inom ramen för dessa konventioner tillämpas nationellt.

7.3.2 Insatser för utveckling av det samiska språkets användning och ställning

Regeringen har under 2024 fortsatt stödja Sámi Giellagáldu som är ett samarbetsorgan inrättat av sametingen i Sverige, Norge och Finland. Vid Sámi Giellagáldu bedrivs verksamhet som syftar till en harmoniserad språkutveckling över landgränserna av de samiska språken. Även under 2024 har insatser för att stärka samiska språk genomförts inom ramen för handlingsprogrammet för bevarande och främjande av de nationella minoritetsspråken (Ku2022/00886, se även avsnitt 11).

7.3.3 Insatser för att ta del av och utöva ett mångfaldigt samiskt kulturliv

Under 2024 fördelade Sametinget ca 17,3 miljoner kronor till verksamhetsbidrag och projektbidrag för att stötta samiskt kulturliv genom medel avsatta inom utgiftsområde 17, anslaget 1:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete*. Av dessa fördelades ca 14,7 miljoner kronor som verksamhetsbidrag i syfte att bidra till ett livskraftigt samiskt samhälle. Av 63 inkomna ansökningar beviljades 57 bidrag från anslaget. De största enskilda bidragsmottagarna var Giron Sámi Teáhter med 6 miljoner kronor och Sámi Duodji (Sameslöjdstiftelsen) med 1,4 miljoner kronor.

Syftet med projektbidragen är att främja ett rikt och varierat konst- och kulturliv. Sametinget fördelade 2024 drygt 2 miljoner kronor i projektbidrag, vilket är mer än 2023 då drygt 1 miljon kronor fördelades. Av 75 ansökningar beviljades 29 bidrag med medel från anslaget.

Regeringen beslutade att tilldela Giron Sámi Teáhter två miljoner kronor under 2024 i syfte att stärka verksamheten (Ku2024/00105). Medlen har använts för att utveckla teaterns rikstäckande verksamhet. Teatern har även tilldelats medel för 2025 för att fortsätta sitt arbete (Ku2025/00143).

Riksantikvarieämbetet har fått i uppdrag att genomföra en informationsinsats om möjligheten för organisationer som företräder de nationella minoriteterna, inklusive urfolket samerna, att söka bidrag för processer som syftar till återlämnande av mänskliga kvarlevor och föremål. Samtidigt har regeringen avsatt upp till 1 miljon kronor som myndigheten kan fördela i bidrag till den mottagande parten i sådana processer. Riksantikvarieämbetet ska även erbjuda vägledning till aktörer i samband med återlämnandeprocesser (Ku2024/01303).

7.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringen bedömer att de insatser som genomförts med statliga medel har bidragit till uppfyllelse av målet för politikområdet men att flera utmaningar kvarstår när det gäller att verka för en levande samisk kultur.

Lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket bedöms kunna främja det samiska folkets inflytande över sina angelägenheter. Det ökande antalet konsultationsförfrågningar till Sametinget sedan lagen trädde i kraft talar för att kännedomen om lagens innebörd har ökat.

De medel som tillförts inom ramen för handlingsprogrammet för bevarande och främjande av de nationella minoritetsspråken bedöms ha förbättrat förutsättningarna för att språkens ställning stärks.

7.5 Politikens inriktning

Den särskilda ställning som det samiska folket har som urfolk ska respekteras och efterlevnaden av de rättigheter som tillkommer dem ska säkerställas. Samisk kultur ska fortsatt främjas och regeringen föreslår därför att stödet till samisk kultur ska öka (se anslag 1:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete*, avsnitt 4 Kulturområdesövergripande verksamhet i utgiftsområde 17). Det är även viktigt att Sametinget kan vara en aktiv part i frågor om återlämnande av samiska kvarlevor och föremål. Regeringen föreslår därför att Sametinget tillförs medel för detta ändamål.

7.6 Budgetförslag

7.6.1 3:1 Sametinget

Tabell 7.3 Anslagsutveckling 3:1 Sametinget

Tusental kronor

2024	Utfall	59 362	Anslagssparande	2 927
2025	Anslag	70 721 ¹	Utgiftsprognos	72 060
2026	Förslag	66 987		
2027	Beräknat	67 851 ²		
2028	Beräknat	69 022 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 66 987 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 66 987 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Sametingets och Nationellt samiskt informationscentrums förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till Samefonden.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 7.4 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 3:1 Sametinget

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	70 721	70 721	70 721
Pris- och löneomräkning ²	1 383	2 313	3 573
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-5 117	-5 183	-5 272
<i>varav BP26³</i>	<i>1 000</i>	<i>1 000</i>	<i>1 000</i>
– Arbete med återlämnande av samiska kvarlevor och föremål	1 000	1 000	1 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	66 987	67 851	69 022

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 1 000 000 kronor för 2026 för att stärka Sametingets arbete med återlämnande av samiska kvarlevor och föremål. För 2027 och 2028 beräknas anslaget ökas med 1 000 000 kronor årligen för samma ändamål.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget minskas med 5 117 000 kronor för 2026 till följd av att tidsbegränsade medel för förberedelser och genomförande av val till Sametinget upphör.

Regeringen föreslår att 66 987 000 kronor anvisas under anslaget 3:1 *Sametinget* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 67 851 000 kronor respektive 69 022 000 kronor.

8 Regeringskansliet m.m.

8.1 Budgetförslag

8.1.1 4:1 Regeringskansliet m.m.

Tabell 8.1 Anslagsutveckling 4:1 Regeringskansliet m.m.

Tusental kronor

2024	Utfall	9 512 423	Anslagssparande	565 492
2025	Anslag	10 441 970 ¹	Utgiftsprognos	10 235 663
2026	Förslag	10 722 886		
2027	Beräknat	10 894 756 ²		
2028	Beräknat	11 093 336 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 10 745 077 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 10 745 077 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Regeringskansliets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för utrikesrepresentationen, kommittéväsendet och gemensamma ändamål (hyror, kapitalkostnader m.m.).

Skälen för regeringens förslag

I följande tabell redovisas viss resultatinformation för Regeringskansliet.

Tabell 8.2 Viss resultatinformation för Regeringskansliet

Antal (om inte annat anges)

	2020	2021	2022	2023	2024
Tjänstgörande (inkl. politiskt tillsatta)	4 623	4 715	4 782	4 931	4 906
<i>varav andel kvinnor/män</i>	<i>61/39</i>	<i>61/39</i>	<i>62/38</i>	<i>62/38</i>	<i>61/39</i>
Politiskt tillsatta	204	193	167	187	207
<i>varav andel kvinnor/män</i>	<i>51/49</i>	<i>51/49</i>	<i>50/50</i>	<i>45/55</i>	<i>47/53</i>
Andel kvinnor/män som är chefer	54/46	53/47	55/45	55/45	54/46
Sjukfrånvaro (andel av arbetstid)	2,5	2,1	2,5	2,3	2,3
<i>varav bland kvinnor/män</i>	<i>3,0/1,6</i>	<i>2,6/1,5</i>	<i>3,1/1,5</i>	<i>2,8/1,4</i>	<i>2,7/1,6</i>
Diarieförda ärenden	64 882	59 793	50 919	50 087	43 412
Regeringsärenden	5 183	5 313	5 699	4 924	5 021
Propositioner och skrivelser	210	228	251	159	183
Författningsärenden	1 301	1 337	1 867	947	1 368
Kommitté- och tilläggsdirektiv	143	117	143	182	127
Regleringsbrev och ändringsbeslut	821	847	764	710	690
SOU-serien	83	104	72	103	98
Ds-serien	30	35	28	34	35
Interpellationssvar	422	673	386	521	682
Frågesvar till riksdagen	2 498	3 134	1 450	1 194	1 314
Brevsvar till enskilda	16 322	13 814	7 486	7 890	3 531
Resdagar i Sverige (med övernattnig)	1 944	2 149	4 478	6 914	6 398
Resdagar utomlands (med övernattnig)	6 999	7 599	23 767	34 038	27 172

	2020	2021	2022	2023	2024
Faktabromemorior till EU-nämnden	121	114	130	126	41
Registrerade internationella handlingar	13 152	13 914	16 037	17 335	32 355
Utlandsstationerade	548	559	590	604	566
<i>varav andel kvinnor/män</i>	<i>55/45</i>	<i>54/46</i>	<i>54/46</i>	<i>54/46</i>	<i>55/45</i>

Källa: Regeringskansliets årsböcker.

Regeringskansliet, kommittéerna och utlandsmyndigheterna hade i genomsnitt 4 906 tjänstgörande 2024 (exklusive lokalt anställda vid utlandsmyndigheterna). Av dessa var ca 4,2 procent politiskt tillsatta. Andelen kvinnor som tjänstgör i Regeringskansliet och andelen kvinnor som är chefer minskade något jämfört med 2023. Andelen kvinnor som är utlandsstationerade ökade något. Bland politiskt tillsatta ökade andelen kvinnor jämfört med 2023. Sjukfrånvaron minskade något för kvinnor och ökade något för män. Sjukfrånvaron är fortsatt låg i förhållande till staten i övrigt.

Ytterligare redovisning av Regeringskansliets arbete finns i Regeringskansliets årsbok för 2024 och på [regeringen.se](https://www.regeringen.se).

Utrikesrepresentationen

Sverige har diplomatiska förbindelser med i stort sett alla självständiga stater i världen. Utrikesrepresentationen bestod per den 1 augusti 2025 av 104 utlandsmyndigheter (88 beskickningar, 7 delegationer vid internationella organisationer, 9 karriärkonsulat) och 8 Stockholmsbaserade sändebud som täcker 31 länder. Vidare har Sverige ca 300 honorärkonsulat.

Från den 1 januari 2000 till den 1 augusti 2025 har regeringen beslutat att öppna 29 beskickningar, 1 delegation och 8 karriärkonsulat. För samma period har regeringen beslutat att stänga 27 beskickningar och 9 karriärkonsulat.

Anslagsförändringar

Tabell 8.3 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 4:1 Regeringskansliet m.m.

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	10 431 470	10 431 470	10 431 470
Pris- och löneomräkning ²	205 629	353 804	550 388
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	78 500	102 094	103 954
<i>varav BP26³</i>	<i>16 500</i>	<i>18 000</i>	<i>18 000</i>
– Tillsättande av lantbruksråd	10 000	10 000	10 000
– Flytt av Försvarmaterieldirektör	5 000	5 000	5 000
– Anstaltsplatser utomlands	1 500	3 000	3 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt ⁴	7 287	7 389	7 523
Förslag/beräknat anslag	10 722 886	10 894 756	11 093 336

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

⁴ Justeringar till följd av ändrade växelkurser och lokalkostnader utomlands.

Av propositionen Vårändringsbudget för 2025 framgår att regeringen avser tillsätta lantbruksråd för att främja livsmedelsexporten och bistå svenska livsmedelsföretag när det gäller etablering och tillväxt (prop. 2024/25:99 utg.omr. 1, bet. 2024/25:FiU21, rskr. 2024/25:253). För detta ökas anslaget med 10 000 000 kronor fr.o.m. 2026.

Anslaget 1:15 *Konkurrenskraftig livsmedelssektor* inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel minskas med 8 000 000 kronor fr.o.m. 2026.

I promemorian Sveriges försvarsmaterielförvaltningsdirektör – En ny inriktning (Ds 2025:3) föreslås att rollen som försvarsmaterielförvaltningsdirektör flyttas från Försvarets materielverk till Regeringskansliet. Regeringen avser att gå vidare med förslaget. Anslaget bör därför ökas med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2026. Ökningen finansieras genom att anslaget 1:11 *Försvarets materielverk* inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap minskas med motsvarande belopp.

Med anledning av regeringens avtalsförslag om att hyra anstaltsplatser utomlands 2026–2031 ökas anslaget med 1 500 000 kronor 2026. För 2027–2030 beräknas anslaget öka med 3 000 000 kronor. För 2031 beräknas anslaget öka med 1 500 000 kronor.

Regeringen föreslår att 10 722 886 000 kronor anvisas under anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 10 894 756 000 kronor respektive 11 093 336 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 8.4 Avgiftsbaserad verksamhet vid Regeringskansliet

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2024	Resultat 2025	Verksam- hetens intäkter 2026	Kostnader som ska täckas 2026	Resultat 2026	Ack. resultat utgående 2026
Verksamheter där intäkterna inte disponeras	0	0	255 000	255 000	0	0
Offentligrättslig verksamhet	0	0	255 000	255 000	0	0
<i>varav expeditions- och ansökningsavgifter m.m.</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>255 000</i>	<i>255 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Verksamheter där intäkterna disponeras och redovisas mot anslag	-	-	3 200	-	-	-
Uppdragsverksamhet	-	-	3 200	-	-	-
<i>varav näringslivsfrämjande tjänster</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>3 200</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

Inkomsterna från expeditionsavgifter och ansökningsavgifter för viseringar m.m., som redovisas på inkomsttitel, beräknas till 255 000 000 kronor för 2026. Verksamheten utförs i huvudsak vid utlandsmyndigheterna.

Avgifterna för näringslivsfrämjande tjänster, vilka går utöver en utlandsmyndighets grundläggande uppdrag, beräknas till 3 200 000 kronor för 2026. Med näringslivsfrämjande tjänster avses tjänster för främjande av svensk export och främjande av investeringar och turism i Sverige.

9 Länsstyrelserna

9.1 Mål för området

Det saknas ett riksdagsbundet mål för området som helhet. I avsaknaden av ett sådant är regeringens mål för området att nationella mål ska få genomslag i länen, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen är den myndighet som samlat företräder staten i respektive län.

9.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Varken resultatindikatorer eller bedömningsgrunder används i detta avsnitt. Länsstyrelserna har uppgifter som syftar till att uppfylla många nationella mål, fördelade på ett stort antal utgiftsområden. Flera av dessa mål är riksdagsbundna. Måluppfyllelsen för dessa uppgifter redovisas under respektive utgiftsområde. De resultat som redovisas i detta avsnitt utgår från de uppgifter som länsstyrelserna har enligt 2 § förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, närmare bestämt att arbeta sektorsövergripande, samordna olika samhällsintressen och inom sin verksamhet främja samverkan mellan kommuner, regioner, statliga myndigheter och andra relevanta aktörer i länet samt att främja länets utveckling och ansvara för tillsyn.

9.3 Resultatredovisning

Regeringen ser över möjligheterna att koncentrera vissa verksamheter till ett färre antal länsstyrelser. Under 2024 genomfördes en förändring som innebär att ansvaret för vissa koncentrerade verksamheter flyttades från sju länsstyrelser till sex länsstyrelser. Den nya ansvarsfördelningen motsvarar den geografiska struktur som följer av förordningen (2022:593) om vissa förvaltningsmyndigheters regionala indelning. Förändringen förväntas bidra till en tydligare statsförvaltning på regional nivå.

Regeringen ser vidare över om länsstyrelsernas uppdrag bör avgränsas och arbetsuppgifter renodlas mellan länsstyrelserna och andra myndigheter. Inom ramen för detta arbete har regeringen tagit initiativ till att flytta ansvaret för vissa nationella uppgifter från länsstyrelserna till andra statliga myndigheter. Exempelvis kommer vissa av Länsstyrelsen i Östergötlands läns uppgifter inom ramen för Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck att överföras till Jämställdhetsmyndigheten (A2024/01395). Vidare har regeringen gett Länsstyrelsen i Stockholms län i uppdrag att förbereda och genomföra en överföring av verksamheten inom minoritetspolitiken från länsstyrelsen till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) (Ku2024/00625). Regeringen har även gett MUCF i uppdrag att förbereda och genomföra inordnandet av den verksamhet inom minoritetspolitiken som länsstyrelsen ansvarar för (Ku2024/01003).

9.3.1 Sektorsövergripande, samordnande och samverkande arbete

Länsstyrelserna fortsatte under 2024 att inom ramen för sitt ansvarsområde samverka med och främja samverkan mellan lokala, regionala och nationella aktörer i syfte att uppnå nationella mål inom en rad utgiftsområden. I frågor om exempelvis kris-

beredskap, totalförsvar, brottsförebyggande arbete, jämställdhet, integration, samhällsplanering, energi samt klimat och miljö har länsstyrelserna utifrån ett statligt helhetsperspektiv samlat representanter från kommuner, regioner, statliga myndigheter, näringsliv och civilsamhälle i olika samverkansgrupper. Flera länsstyrelser har etablerade strukturer för samverkan mellan olika aktörer i syfte att regelbundet skapa mötesplatser och forum för att diskutera olika frågor och hitta lösningar på samhällsutmaningar i länet. Ett stort antal länsstyrelser har även ett nära samarbete med kommunerna och regionerna i regionala utvecklingsfrågor.

Under 2024 har samverkan inom arbetet med beredskap, totalförsvar och civilt försvar varit i särskilt fokus. Länsstyrelserna har etablerat och utvecklat strukturer för samverkan inom krisberedskap, t.ex. genom samverkansråd. I syfte att öka krishanteringsförmågan i länen har länsstyrelserna samlat myndigheter och aktörer från näringslivet för att diskutera beredskapsfrågor. De civilområdesansvariga länsstyrelserna har tillsammans med Försvarsmaktens militärregioner fortsatt att utveckla samverkansstrukturer på högre regional nivå, för att skapa en mer enhetlig inriktning för totalförsvaret.

9.3.2 Främjande av länets utveckling

Länsstyrelserna har samverkat och genomfört gemensamma insatser tillsammans med kommuner, regioner, statliga myndigheter och andra aktörer i syfte att främja respektive läns utveckling och hållbara tillväxt inom flera områden. Länsstyrelserna fokuserade under 2024 särskilt på civilt försvar och krisberedskap, energi och klimat, samhällsplanering, infrastruktur samt grön omställning. I det regionala utvecklingsarbetet har länsstyrelserna kontinuerligt samarbetat med regionerna. Samarbetet har skett i strukturerade former, t.ex. genom samverkansråd, regelbundna möten eller gemensamma projekt.

Länsstyrelserna har under 2024 förbättrat arbetet med att hantera målkonflikter i tillväxtfrågor genom att utveckla nya arbetssätt och stärka samverkan i frågor som är betydelsefulla för länets utveckling, t.ex. i frågor om energiförsörjning. Länsstyrelserna arbetar också gemensamt med att förenkla för företag. Exempelvis har en digital guide lanserats som beskriver processen för samråd inför ansökan om miljö-tillstånd för verksamheter med betydande miljöpåverkan. Den digitala guidens syfte är att tydliggöra alla steg i tillståndprocessen. Länsstyrelserna har även på regeringens uppdrag utvecklat den analys av överklagade beslut som ändras i högre instans som redovisas i årsredovisningen (Fi2025/00057). Under 2024 överklagades 1,3 procent av länsstyrelsernas beslut. Av de ärenden som prövas i högre instans så står sig länsstyrelsernas beslut i drygt 80 procent.

Genom regelbunden samverkan på regional och lokal nivå har länsstyrelserna följt tillståndet i länen, identifierat områden med utvecklingsbehov och samverkat för att hitta lösningar på lokala eller regionala utmaningar. Länsstyrelserna har vidare följt tillståndet i sina län genom bostadsmarknadsanalyser.

9.3.3 Utveckling och utmaningar inom tillsynsarbetet

Länsstyrelserna bedrev under 2024 tillsyn inom ett stort antal områden. Tillsynen omfattade bl.a. miljö, naturvård, djurskydd, veterinärverksamhet, livsmedel, jakt och fiske, rennäring, kulturmiljö, samhällsplanering samt kommunernas arbete inom alkohol-, narkotika- och tobaksområdet.

Under 2024 har länsstyrelserna arbetat med att utveckla gemensamma arbetssätt för att effektivisera tillsynsprocessen, göra arbetet mer enhetligt och uppnå samsyn i bedömningar. Bland annat har gemensamma arbetsrutiner, arbets-

instruktioner, samarbetsytor, analysverktyg och e-tjänster utvecklats. För att effektivisera tillsynsarbetet arbetar länsstyrelserna även med att utveckla de interna processerna, t.ex. genom samordnade tillsynsbesök som berör flera tillsynsområden. Vidare samarbetar länsstyrelserna med andra statliga myndigheter och aktörer för att förbättra och utveckla tillsynsarbetet. Länsstyrelserna bedriver också förebyggande arbete inom tillsynsområdet. Exempelvis arbetar de med proaktiva informationsinsatser.

Det finns fortsatt utmaningar i länsstyrelsernas tillsynsverksamhet. Inom vissa områden har länsstyrelserna inte utfört tillsyn i den omfattning som förväntas. Hot, våld och försök till otillbörlig myndighetspåverkan förekommer riktat mot såväl länsstyrelserna som mot enskilda anställda, exempelvis inom djurskyddsområdet. Detta är förenat med stora utmaningar sett till såväl arbetsmiljön som effektiv resursanvändning.

Flera länsstyrelser har behövt prioritera viss tillsynsverksamhet framför annan för att nyttja de resurser som finns på bästa sätt. Under 2024 har flera länsstyrelser arbetat med att förbättra strukturerna för att låna personal av varandra för att effektivt kunna stötta varandra vid arbetstoppar.

9.4 Regeringens bedömning av målpuppfyllelsen

Regeringen bedömer att länsstyrelserna har bidragit till att nationella mål kunnat nås i länen genom att inom sina ansvarsområden ha arbetat sektorsövergripande och utifrån ett statligt helhetsperspektiv samordnat olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser. Länsstyrelserna har genom samverkan med aktörer i sina respektive län skapat goda förutsättningar för ett utvecklat samarbete i aktuella frågor för att främja länens utveckling. Myndigheterna har genomfört insatser som främjar tillväxt, bl.a. genom att förenkla tillståndsprocessen för företag. Regeringen bedömer att länsstyrelserna i sitt arbete har tagit hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar.

Vad gäller tillsyn har länsstyrelserna utmaningar med att nå upp till regeringens förväntningar, främst avseende omfattningen. Regeringen ser dock positivt på att länsstyrelserna arbetar med prioriteringar när resurserna inte räcker till för att nå samtliga mål. Även om arbetet med att effektivisera tillsynen har gett resultat, behöver arbetet fortsätta att utvecklas och genomföras för att öka effektiviteten och enhetligheten.

9.5 Politikens inriktning

Länsstyrelserna säkerställer en statlig regional delaktighet i länens utveckling och företräder staten på regional nivå inom flera områden som är av vikt för den regionala utvecklingen. Länsstyrelserna ska verka för att nationella mål ska kunna nås på regional nivå, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Regeringen avser att fortsätta utveckla styrningen av länsstyrelserna utifrån följande utvecklingsområden:

- Länsstyrelsernas roll på regional nivå ska vara tydlig och möjliggöra att de i sin verksamhet kan främja tillväxt och balansera olika samhällsintressen.
- Länsstyrelserna ska ha en effektiv och förtroendeingivande handläggning.
- Den samlade styrningen och finansieringen av länsstyrelserna ska skapa förutsättningar för en effektiv och ändamålsenlig verksamhet.

Länsstyrelsernas roll på regional nivå och möjligheterna att balansera olika samhällsintressen

Regeringen avser att fortsatt arbeta för att länsstyrelserna i sin verksamhet har förutsättningar att balansera olika samhällsintressen och därigenom bidra till tillväxt och en hållbar omställning i hela landet. I juli 2024 fick en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag på hur den framtida regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken ska inriktas och utformas för att stärka möjligheterna att uppnå målen för dessa områden (dir. 2024:69). Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 juni 2026. Utredaren ska bl.a. lämna förslag på hur regeringen kan styra och organisera den regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken på ett sätt som innebär att länsstyrelsernas möjligheter att inom sin verksamhet även beakta ett tillväxtorienterat perspektiv kan stärkas.

Länsstyrelserna har en viktig roll att inom sitt ansvarsområde samordna statliga myndigheters insatser och främja samverkan mellan aktörer på olika förvaltningsnivåer. Regeringen har i propositionen Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt uttalat att länsstyrelserna ska vara statens primära kontaktlänk gentemot kommunerna (prop. 2009/10:175 s. 78). Det är viktigt att regeringens styrning skapar förutsättningar för att länsstyrelsernas samverkan och dialog med kommuner och regioner ska vara väl fungerande och ändamålsenlig.

Länsstyrelsernas roll på regional nivå ska vara tydlig. Regeringen ser över om länsstyrelsernas breda uppdrag bör avgränsas och arbetsuppgifter renodlas mellan länsstyrelserna och andra myndigheter. Omprövning av uppgifter och uppdrag som länsstyrelserna ska ansvara för bör ske med vägledning av de principer som redovisades i budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 1 avsnitt 10.5). Regeringen bedömer vidare att koncentration av vissa verksamheter till ett färre antal länsstyrelser som huvudregel ska utgå från den geografiska struktur som följer av förordningen om vissa förvaltningsmyndigheters regionala indelning. Detta för att bidra till en högre grad av tydlighet och enhetlighet i statens regionala indelning.

Länsstyrelserna bör inom det geografiska områdesansvaret för det civila försvaret fortsätta att utveckla samarbetet och dialogen med Försvarsmakten, beredskapsmyndigheterna samt kommuner och regioner i syfte att inom ramen för den befintliga beredskapsstrukturen för civilt försvar och samhällets krisberedskap fortsätta arbeta med att öka förmågan inom totalförsvaret. Länsstyrelserna bör genomföra åtgärder för att stärka skyddet för civilbefolkningen under höjd beredskap. Parallellt behöver samtliga länsstyrelsers förmåga att verka i krigsorganisationen utvecklas, bl.a. genom beredskapsplanering. Ökade resurser till länsstyrelserna ska skapa förutsättningar för ett stärkt civilt försvar.

Länsstyrelserna bör utveckla stödet till de som utsätts eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck i hela landet. Samtidigt föreslås permanenta medel till ett nytt statsbidrag som avses fördelas av länsstyrelserna under 2026. Bidraget ska gå till kommuner och regioner för att bl.a. utveckla arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive regionala resurscentrum.

Länsstyrelserna ska ha en effektiv och förtroendeingivande handläggning

För att upprätthålla allmänhetens förtroende, förenkla för företag och främja tillväxt i hela landet behöver länsstyrelserna utforma sin myndighetsutövning på ett sätt som medför effektiva och smidiga processer för enskilda. För att motverka omotiverade regionala skillnader och utveckla förutsättningarna för en rättssäker myndighetsutövning, samt öka effektiviseringsvinsterna inom verksamheterna, behöver länsstyrelserna fortsatt arbeta för en ökad samverkan sinsemellan. Bland annat bör arbetet

med att skapa en mer enhetlig tillsyns- och prövningsverksamhet fortsätta. Den statliga värdegrunden ger förutsättningar för en effektiv och rättssäker statsförvaltning. Regeringen kommer därför fortsatt att följa hur länsstyrelserna utvecklar sitt arbete för en god förvaltningskultur.

Regeringen avser att med ledning av de kriterier som redovisades i budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utg.omr. 1 avsnitt 9.5) fortsätta att se över möjligheterna att koncentrera vissa verksamheter till ett färre antal länsstyrelser. Syftet är att skapa förutsättningar för en högre effektivitet, en mer rationell användning av ekonomiska och personella resurser samt en väl fungerande rättssäkerhet, samtidigt som hänsyn tas till myndigheternas behov av regional närhet.

Regeringen ser allvarligt på förekomsten av hot, våld och trakasserier mot statsanställda och avser därför att rikta fokus mot och följa utvecklingen i frågan.

Regeringens styrning och finansiering ska skapa förutsättningar för en effektiv och ändamålsenlig verksamhet

Finansieringen och styrningen av länsstyrelserna ska kännetecknas av en helhetssyn. För den finansiella styrningen innebär det bl.a. att den bör ge goda förutsättningar för länsstyrelserna att planera sin verksamhet samt fullgöra samtliga uppgifter och uppdrag. En bristande balans mellan finansiering och uppdrag och uppgifter inom ett verksamhetsområde innebär försämrade förutsättningar att fullgöra uppgifter och uppdrag inom andra verksamhetsområden.

Prövning av om länsstyrelserna ska ansvara för nya uppgifter och uppdrag bör även fortsättningsvis ske med vägledning av de principer som redovisades i budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 1 avsnitt 10.5).

9.6 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har för 2024 lämnat en revisionsberättelse med reservation för Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Reservationen lämnades eftersom länsstyrelsen sedan flera år ackumulerat ett överskott i avgiftsområdet resurssamordning. Den resurssamordning som myndigheten tar ut avgifter för, bedrivs med stöd av 4 § avgiftsförordningen (1992:191). Det ekonomiska målet för avgifter är upp till full kostnadstäckning. Sådana avgifter ska enligt 15 § anslagsförordningen (2011:223) redovisas mot anslag, vilket myndigheten inte har gjort. Det innebär att utgifter på anslag är för högt redovisade. Regeringen har i regleringsbrevet för 2025 förtydligat att länsstyrelserna får ta ut avgifter gällande resurssamordning och att det ekonomiska målet för denna verksamhet är full kostnadstäckning.

9.7 Budgetförslag

9.7.1 5:1 Länsstyrelserna m.m.

Tabell 9.1 Anslagsutveckling 5:1 Länsstyrelserna m.m.

Tusental kronor

2024	Utfall	3 859 209	Anslagssparande	85 928
2025	Anslag	4 196 845 ¹	Utgiftsprognos	4 199 077
2026	Förslag	4 418 384		
2027	Beräknat	4 504 391 ²		
2028	Beräknat	4 435 082 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 4 440 059 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 4 292 178 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för de 21 länsstyrelsernas förvaltningsutgifter samt för ersättningar till regioner och Gotlands kommun för de uppgifter som dessa övertagit från länsstyrelserna. Anslaget får användas för regeringens behov av vissa mindre utvecklingsinsatser och visst europeiskt samarbete. Anslaget får även användas för utgifter för den svenska offentliga medfinansieringen av tekniskt stöd i vissa av de territoriella programmen samt delfinansiering av förvaltningsorganisationen för Laponiatjuottjudus.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 9.2 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 5:1 Länsstyrelserna m.m.

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	4 180 845	4 180 845	4 180 845
Pris- och löneomräkning ²	80 040	146 105	228 101
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	157 500	177 448	26 145
varav BP26 ³	242 000	302 500	207 500
– Arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck	-19 000	-26 000	-29 000
– Tillsyn av kommunalt avfall	11 000	11 000	11 000
– En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan		1 500	2 000
– Effektivare miljöprovning och tillsyn	15 000	65 000	42 500
– Omprövning av vattenkraften (NAP)	110 000	110 000	110 000
– Ny myndighet för miljöprovning		-85 500	-181 000
– Utökade befogenheter att ingripa enligt säkerhetsskyddslagen		4 500	
– Översyn nationell fysisk planering	10 000	5 000	
– Regelförenkling och snabbare tillståndsprocesser för EU-rättsakter			19 000
– Effektiva miljötillstånd för ny kärnkraft - paket	10 000	15 000	15 000
– Uppskalning av regionala resurscentrum mot HRV	15 000	15 000	15 000
– Etableringsboendelagen		12 000	12 000
– Finansiering av etableringsboendelagen		-30 000	-30 000
– LULUCF-paket: Påskynda provningen av våtmarksåtgärder	50 000	50 000	50 000
– Civilt försvar: Genomförande av förslag i utredning		30 000	40 000

	2026	2027	2028
– <i>Civilt försvar: Förstärkning ny lagstiftning om skyddsrum m.m.</i>	12 000	92 000	94 000
– <i>Skärpt kontroll vid utländska fastighetsförvärv</i>	28 000	28 000	28 000
– <i>Civilt försvar: Stärkt beredskap för biologisk krigsföring/pandemi</i>		5 000	9 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	4 418 384	4 504 391	4 435 082

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Den 1 januari 2026 överförs uppgifter enligt förordningen (2022:1345) om nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck från Länsstyrelsen i Östergötlands län till Jämställdhetsmyndigheten (A2024/01395 och A2024/01396). Anslaget minskas därför med 19 000 000 kronor för 2026. Anslaget beräknas minska med 26 000 000 kronor för 2027, med 29 000 000 kronor för 2028 och med 31 000 000 kronor fr.o.m. 2029. Anslaget 3:2 *Jämställdhetsmyndigheten* inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet ökas med motsvarande belopp.

Anslaget ökas med 11 000 000 kronor fr.o.m. 2026 för att finansiera vissa av förslagen om tillsyn över kommunalt avfall i promemorian Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi (KN2024/02249).

För att genomföra en effektivare och mer likvärdig kontroll i livsmedelskedjan beräknas anslaget öka med 1 500 000 kronor för 2027 och med 2 000 000 kronor fr.o.m. 2028.

För att länsstyrelserna fortsatt ska bidra till effektiva tillståndprocesser enligt miljöbalken och för att förenkla en snabb grön omställning ökas anslaget med 15 000 000 kronor för 2026. Anslaget beräknas öka med 65 000 000 kronor för 2027 och med 42 500 000 kronor för 2028.

Anslaget ökas med 110 000 000 kronor för 2026 för arbete med miljö kvalitetsnormer och ett effektivt genomförande av den nationella planen för moderna miljövillkor. För 2027–2039 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp.

Anslaget beräknas minska med 85 500 000 kronor för 2027 och med 181 000 000 kronor fr.o.m. 2028 med anledning av att vissa uppgifter flyttas från länsstyrelserna till en ny myndighet för miljöprövning.

För kostnader med anledning av kommande lagstiftningsförslag om utökade befogenheter att ingripa enligt säkerhetsskyddslagen (SOU 2025:42) beräknas anslaget öka med 4 500 000 kronor för 2027.

För arbetet med översyn av nationell fysisk planering ökas anslaget med 10 000 000 kronor för 2026. För 2027 beräknas anslaget öka med 5 000 000 kronor.

För att förenkla och samordna tillståndprocesser samt för att möta de krav avseende inrättande av kontaktpunkter för tillståndprocesser som ställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724 samt i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 av den 11 april 2024 om inrättande av en ram för säkerställande av trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av

förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020 beräknas anslaget öka med 19 000 000 kronor fr.o.m. 2028.

För att länsstyrelserna ska bidra till snabbare tillståndprocesser för etablering av ny kärnkraft ökas anslaget med 10 000 000 kronor för 2026. Anslaget beräknas öka med 15 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

För att utveckla regionala resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck för att de som utsätts eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck ska få likvärdigt stöd och skydd i hela landet ökas anslaget med 15 000 000 kronor fr.o.m. 2026.

För att finansiera nya uppgifter för länsstyrelserna som en följd av förslagen i betänkandet Etableringsboendelagen – ett nytt system för bosättning för vissa nyanlända (SOU 2025:35) beräknas anslaget öka med 12 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

Anslaget beräknas minska med 30 000 000 kronor fr.o.m. 2027 på grund av minskat medelsbehov med anledning av genomförandet av förslag i betänkandet Etableringsboendelagen – ett nytt system för bosättning för vissa nyanlända (SOU 2025:35).

Anslaget ökas med 50 000 000 kronor för 2026 för att påskynda prövningen av våtmarksåtgärder. För 2027–2030 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp.

För kostnader med anledning av kommande förslag om kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65) beräknas anslaget öka med 30 000 000 kronor för 2027. Anslaget beräknas öka med 40 000 000 kronor för 2028 och med 60 000 000 kronor fr.o.m. 2029. Anslaget 2:4 *Krisberedskap* inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap beräknas minska med motsvarande belopp.

För kostnader med anledning av kommande förslag om ett stärkt skydd för civilbefolkningen vid höjd beredskap (SOU 2022:57) ökas anslaget med 12 000 000 kronor för 2026. För 2027 beräknas anslaget öka med 92 000 000 kronor och fr.o.m. 2028 beräknas anslaget öka med 94 000 000 kronor. Anslaget 2:4 *Krisberedskap* inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap minskas med 12 000 000 kronor för 2026 och beräknas minska med 92 000 000 kronor för 2027 och med 94 000 000 kronor fr.o.m. 2028.

Anslaget ökas med 28 000 000 kronor fr.o.m. 2026 för att finansiera nya uppgifter som länsstyrelserna får med anledning av kommande förslag om skärpt kontroll av utländska fastighetsförvärv (SOU 2024:84).

För att bidra till det civila försvaret och stärka beredskapen mot hälsohot och pandemier avser regeringen genomföra förslag som medför kostnader avseende länsstyrelsernas beredskap för tillsynsansvar (SOU 2025:48). Anslaget beräknas med anledning av detta öka med 5 000 000 kronor för 2027 och med 9 000 000 kronor fr.o.m. 2028.

Regeringen föreslår att 4 418 384 000 kronor anvisas under anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 4 504 391 000 kronor respektive 4 435 082 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 9.3 Avgiftsfinansierad verksamhet vid länsstyrelserna**

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2024 ¹	Resultat 2025	Verksamhet- ens intäkter 2026	Kostnader som ska täckas 2026	Resultat 2026	Ack. resultat utgående 2026
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
varav 2394 Övriga ränteinkomster	19	0	0	0	0	19
varav 2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	-41 031	-15 676	37 999	53 353	-15 354	-72 061
varav 2528 Avgifter vid bergsstaten	-114	-20	0	20	-20	-154
varav 2537 Miljöskyddsavgift	113 239	14 929	195 770	182 841	12 929	141 097
varav 2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	12 299	1 715	17 470	14 962	2 508	16 522
varav 2711 Restavgifter och dröjsmålsavgifter	0	0	4 800	300	4 500	4 500
varav 2714 Sanktionsavgifter m.m.	65 927	60 440	-150	50	-200	126 167
varav 2811 Övriga inkomster av statens verksamhet	18 386	421	60 450	310	60 140	78 947
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	-25 793	-4682	36 009	40 735	-4 726	-35 201
varav Reg. avgifter för jaktområden	-923	-256	1 898	2 164	-266	-1 445
varav Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	-37 560	-3 390	12 712	16 086	-3 375	-44 325
varav Delgivning	1 305	-1 405	4 719	6 124	-1 405	-1 505
varav Övrig offentligrättslig verksamhet	11 385	369	16 681	16 361	320	12 074
Uppdragsverksamhet	81 411	-23 488	693 465	728 460	-34 995	22 928

¹Akkumulerat resultat för verksamheter där intäkterna inte disponeras avser intäkter fr.o.m. 2022.

Källa: Länsstyrelserna.

De avgiftsintäkter som disponeras utgörs bl.a. av intäkter från avgifter inom djur- och lantbruksområdet, avgifter för delgivning och registreringsavgifter för jaktområden. Uppdragsverksamheten avser till största delen resurssamordningen med anledning av den länsstyrelsegemensamma it-enhet som är placerad vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län (se tabell 9.3).

10 Demokratipolitik och mänskliga rättigheter

10.1 Mål för demokratipolitiken

Målet för demokratipolitiken är en levande demokrati som är uthållig, kännetecknas av delaktighet och där möjligheterna till inflytande är jämlika (prop. 2017/18:1, utg.omr. 1, bet. 2017/18:KU1, rskr. 2017/18:74).

10.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom demokratipolitiken utgår från följande bedömningsgrunder:

- utvecklingen av valdeltagandet i det senaste allmänna valet
- omfattningen av medborgerligt engagemang i demokratiska processer
- förtroendet för demokratin i allmänhet och för demokratins institutioner, såsom regeringen, riksdagen och EU:s institutioner
- omfattning och konsekvenser av hot, våld och trakasserier mot centrala aktörer i det demokratiska samtalet, t.ex. förtroendevalda och journalister.

10.3 Resultatredovisning

10.3.1 Allmänna val

Valdeltagandet i Europaparlamentsvalet 2024

Den 9 juni 2024 genomfördes val till Europaparlamentet. Valdeltagandet i Sverige uppgick till 53,4 procent, vilket innebar en minskning med 1,9 procentenheter jämfört med 2019 års val.

Insatser för ett högt och mer jämlikt valdeltagande

I regeringens arbete för ett högt och mer jämlikt valdeltagande i Europaparlamentsvalet 2024 har flera insatser genomförts. Utgångspunkten i arbetet har varit att öka medvetenheten om rösträttens betydelse och intresset för deltagande i valet 2024. Insatserna har främst riktats mot grupper av röstberättigade med lågt deltagande i tidigare val såsom unga, utrikes födda, personer med funktionsnedsättning och boende i områden med socioekonomiska utmaningar. Regeringen gav bl.a. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) i uppdrag att genomföra skolval och fördelade särskilda medel till de politiska partierna för informationsinsatser.

Skolval 2024

I maj 2025 redovisade Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) uppdraget att genomföra skolval 2024 i samband med Europaparlamentsvalet (Ku2025/00549). Skolvalet riktar sig till elever i gymnasieskolan och grundskolans årskurs 7–9, inklusive anpassade grundskolan och anpassade gymnasieskolan. I skolvalet 2024 deltog 366 skolor från 139 kommuner. Valdeltagandet i skolvalet uppgick till 55,3 procent, vilket är en ökning jämfört med tidigare EU-skolval, och totalt röstade cirka 86 000 elever. Under 2024 hade myndigheten särskilt fokus på att tillgängliggöra skolval för skolor i socioekonomiskt svaga områden och för anpassade

grundskolan och anpassade gymnasieskolan. Deltagandet i dessa grupper ökade med 1,5 procentenheter i EU-skolvalet 2024 jämfört med EU-skolvalet 2019.

Medel till riksdagspartierna för informationsinsatser

Under 2024 fördelades medel till riksdagspartierna för särskilda informationsinsatser inför Europaparlamentsvalet 2024 (Ku2023/01315). Avsikten med medlen är att ge partierna ökade möjligheter att nå ut till grupper av röstberättigade med lågt deltagande i tidigare val. De riksdagspartier som erhållit medel har genomfört insatser riktade mot grupper med lågt deltagande i tidigare val såsom unga, utrikes födda och personer med funktionsnedsättning. Många har riktat insatser särskilt mot unga.

Webbplats med lättläst valinformation

Myndigheten för tillgängliga medier (MTM) har haft uppdraget att driva webbplatsen Alla väljare, allavalljare.se, med lättläst valinformation i samband med Europaparlamentsvalet 2024. Myndigheten publicerade under året drygt 70 artiklar taggade med EU-valet 2024 och publicerade även den lättlästa boken Dags att rösta – EU-valet 2024 med fördjupad kunskap om politik, partier och hur valet går till, vilken laddades ner nästan 6 000 gånger.

Studie av valdeltagandet i de allmänna valen 2022

I maj 2025 redovisade Statistiska centralbyrån (SCB) uppdraget att genomföra en studie om valdeltagandet i Europaparlamentsvalet 2024 (Ku2025/00581). SCB:s analyser visar att andelen röstande varierar mellan olika grupper i befolkningen. I 2024 års val minskade valdeltagandet i de flesta åldersgrupper, mest för personer 30–49 år där valdeltagandet minskade med nästan fyra procentenheter. Bland unga under 25 år, samt bland personer 80 år och äldre ökade däremot valdeltagandet. Bland förstagångsväljare är valdeltagandet högre hos de som har en pågående utbildning jämfört med de som har avslutat sin gymnasieutbildning.

Stärkta möjligheter till deltagande och delaktighet mellan valen

Befolkningens deltagande och delaktighet i demokratin har följts upp

För att öka kunskapen om hur demokratin mellan valen utvecklas har regeringen gett SOM-institutet vid Göteborgs universitet i uppdrag att redovisa indikatorer som följer utvecklingen över tid (Ku2025/00590). Redovisningen avseende 2024 redogör för befolkningen från 16 år och uppåt och visar att 62 procent är mycket eller ganska intresserade av politik. Det politiska intresset i Sverige har därmed sjunkit något men ligger fortsatt på en hög nivå sedan 2014. En större andel män än kvinnor uppger att de är intresserade av politik, 70 procent jämfört med 56 procent. Intresset för politik är också större i storstäderna än på landsbygden, 70 procent jämfört med 58 procent. Intresset för politik ökar med stigande ålder. I åldersgruppen 16–29 år är 49 procent intresserade av politik jämfört med 72 procent i åldersgruppen som är över 65 år. Andelen som är intresserade av politik är också större bland personer med hög utbildning jämfört med personer med lägre utbildning och större bland personer uppvuxna i Sverige jämfört med personer uppvuxna utanför landet, 64 procent jämfört med 55 procent.

Enligt rapporten anser 28 procent av befolkningen som fyllt 16 år att de har mycket eller ganska goda möjligheter att påverka beslut på kommunal nivå, 27 procent kvinnor och 29 procent män. På nationell nivå anser 25 procent att de har mycket eller ganska goda möjligheter att påverka, 24 procent kvinnor och 27 procent män (tabell 10.1). Nio procent av befolkningen anser att de har mycket eller ganska goda möjligheter att påverka beslut som fattas på EU-nivå. Andelen som upplever att de kan påverka politiska beslut har under 2024 ökat på samtliga nivåer sedan föregående

år och är tillbaka på den uppåtgående trend som varit stadig sedan början av 2000-talet. Andelen som anser att de har möjlighet att påverka politiska beslut är genomgående högre bland personer med hög utbildning jämfört med personer med låg utbildning. När det gäller politiska beslut på den nationella nivån är andelen som anser att de har möjlighet att påverka lägre bland personer bosatta på landsbygden än bland den övriga befolkningen. Andelen som ser positivt på sina möjligheter att påverka politiska beslut i kommunen är något högre bland personer uppvuxna utanför Sverige. Gällande möjligheten att påverka beslut på EU-nivå är siffran högre bland personer uppvuxna i Sverige än utanför Sverige.

Tabell 10.1 Möjligheter att påverka politiska beslut i EU, Sverige och i den egna kommunen, 2000–2022

Andel i befolkningen (procent), 16–90 år, som svarar att de har mycket eller ganska goda möjligheter att påverka beslut

		2000	2005	2010	2015	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Goda möjligheter påverka beslut i EU	Kvinnor	2	2	3	4	9	5	7	7	6	9
	Män	3	3	5	5	9	6	7	7	6	9
	Totalt	2	2	3	5	9	5	7	7	6	9
Goda möjligheter påverka beslut i Sverige	Kvinnor	7	10	15	20	24	21	26	28	23	24
	Män	10	14	17	19	22	22	25	28	21	27
	Totalt	9	12	15	19	23	22	26	28	22	25
Goda möjligheter påverka beslut i den egna kommunen	Kvinnor	14	16	23	25	26	25	29	29	25	27
	Män	18	20	23	26	28	29	29	31	27	29
	Totalt	17	18	23	26	27	27	29	30	26	28

Källa: Göteborgs universitet, SOM-institutet 2024.

Det europeiska medborgarinitiativet för ökat medborgardeltagande

För att öka möjligheten till delaktighet på EU-nivå har EU-medborgare sedan 2012 möjlighet att genom ett s.k. medborgarinitiativ uppmana Europeiska kommissionen att lägga fram lagförslag. Valmyndigheten är nationell kontaktpunkt och behörig myndighet för kontroll och intygande av antalet giltiga stödförklaringar som under-tecknats i Sverige. Under 2024 har Valmyndigheten inte utfärdat något intyg avseende medborgarinitiativ.

10.3.2 En mer motståndskraftig demokrati

Förtroendet för demokratin fortsatt stort

En majoritet, 78 procent, av befolkningen i åldern 16–85 år är ganska eller mycket nöjda med hur demokratin fungerar i Sverige. Kvinnor och män är lika nöjda. Andelen som är nöjda med demokratin är lägre bland personer med låg utbildning jämfört med personer med hög utbildning och andelen nöjda är lägre bland personer bosatta på landsbygden och i mindre tätorter jämfört med i större tätorter och storstäder. Andelen som har en medelhög eller hög mellanmännisklig tillit ligger på 88 procent. Detta framgår av den rapport som SOM-institutet vid Göteborgs universitet tagit fram på uppdrag av regeringen och som redovisar uppgifter insamlade under 2024 (Ku2025/00590). I redovisningen kommenteras skillnader mellan könen i de fall där det finns statistiskt säkerställda skillnader.

Andelen av befolkningen som har ett mycket eller ganska stort förtroende för regeringen har ökat sedan 2023 och uppgår till 38 procent. Andelen kvinnor med stort förtroende är något lägre än andelen män. Andelen som har förtroende för regeringen är större bland högutbildade än bland lågutbildade personer och bland personer

bosatta i storstäder jämfört med personer bosatta på landsbygden. Andelen med förtroende är något större bland personer uppväxta utanför Sverige jämfört med personer uppväxta i Sverige.

Även andelen i befolkningen med mycket eller ganska stort förtroende för riksdagen har ökat med 3 procentenheter sedan 2023 och uppgår till 41 procent. En något större andel kvinnor än män har förtroende för riksdagen, i övrigt liknar skillnaderna mellan olika befolkningsgrupper det som gäller förtroendet för regeringen. Andelen i befolkningen som har förtroende för kommunstyrelserna är 25 procent och andelen som har mycket eller ganska stort förtroende för Europaparlamentet och EU-kommissionen uppgår båda till 28 procent, vilket är en ökning jämfört med 2023.

Främja hågkomst av Förintelsen och motverka antisemitism, antiziganism och andra former av rasism

Regeringen har fortsatt att finansiera hågkomstresor till Förintelsens minnesplatser och aviserade i samband med Förintelsens minnesdag den 27 januari 2025 att medlen avsatta för ändamålet ska öka från sex miljoner kronor till åtta miljoner kronor per år fr.o.m. 2025. Av dessa är en miljon kronor öronmärkta för hågkomstresor och utbildningsinsatser för skolor i områden med socioekonomiska utmaningar. Regeringen beslutade den 27 februari 2025 att tilldela Svenska kommittén mot antisemitism 4,5 miljoner kronor och Voksenåsen AS 500 000 kronor (dnr Ku2024/01349 och dnr Ku2024/01348) samt den 26 juni 2025 att tilldela Svenska kommittén mot antisemitism 1,5 miljoner kronor och Voksenåsen AS 500 000 kronor för arbete med utbildningsinsatser och hågkomstresor (dnr Ku2025/00633 och Ku2025/00631). Forum för levande historia har haft i uppdrag att främja hågkomstresor till Förintelsens minnesplatser och har i det arbetet bl.a. genomfört hågkomstresor för lärare och annan personal inom skolan till minnesplatser för folkmordet på romer under Förintelsen och till Förintelsens minnesplatser i Norge. Vid genomförandet av uppdraget har myndigheten prioriterat att nå skolor med särskilt behov av insatserna.

Forum för levande historia ansvarar för det årliga minneshållandet av Förintelsens minnesdag den 27 januari. Regeringen gav den 16 december 2024 myndigheten i uppdrag att genomföra en bred kunskapshöjande insats för hågkomst av Förintelsen (Ku2024/01346) med utgångspunkt i budskapet i boken ”... om detta må ni berätta ... En bok om Förintelsen 1933–1945” (Bruchfeld & Levine, 1998). Vidare har myndigheten genomfört insatser som syftar till att främja hågkomst av Förintelsen och motverka antisemitism, antiziganism och andra former av rasism, bl.a. inom ramen för den nationella planen mot rasism-, liknande former av fientlighet och hatbrott (utg.omr. 13 avsnitt 4). Tillsammans med Statens skolverk har Forum för levande historia fortsatt arbetet med att vidareutveckla och följa upp verktyget Demokratistegen, och arbetat för att nå fler förskolor och skolor.

10.3.3 Värna det demokratiska samtalet mot hot och hat Hot och hat mot förtroendevalda

Regeringen har sedan 2016 beviljat Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) medel för att stödja och utveckla kommuners och regioners systematiska arbete med att förebygga och hantera hot och hat mot förtroendevalda. Under åren 2022–2024 har särskilt fokus varit att belysa skillnader i utsatthet mellan förtroendevalda kvinnor och män (Ku2022/00065). Uppdraget slutredovisades i februari 2025 (Ku2025/00244). Av redovisningen framgår att SKR fortsatt utveckla olika former av metodstöd till kommuner och regioner att nyttja utifrån behov och att kunskapen om trygghet och säkerhet ökat. SKR konstaterar att det finns en ökad medvetenhet om förekomsten av hot och hat och att fler kommuner och regioner, om än i olika grad, tar ansvar för de

förtroendevaldas trygghet. SKR har under 2024 genomfört utbildningar och seminarier riktade mot bl.a. tjänstepersoner som arbetar med trygghet och säkerhet samt mot förtroendevalda i ledande roller. Totalt har deltagare från 96 kommuner och 11 regioner deltagit vid träffarna. Det stödmaterial som togs fram 2023 om hot och hat av sexistisk karaktär har idag licenser tecknade hos 25 kommuner och 9 regioner. SKR har även utvecklat tre metodstöd för att möta behov av att polisanmäla hot och hat.

Sedan arbetet påbörjades 2016 har idag samtliga kommuner och regioner deltagit i någon aktivitet som SKR har erbjudit. Under perioden 2022–2024 har 247 kommuner och 18 regioner deltagit.

Förebygga hot och hat mot journalister

Linnéuniversitetet har sedan 2017 genom Medicinstitutet Fojo haft i uppdrag att stärka det förebyggande arbetet mot hat och hot mot journalister bl.a. genom sin utbildningsverksamhet och sina kurser för journalister. Sedan 2022 har uppdraget haft särskilt fokus på skillnader i utsatthet mellan kvinnliga och manliga journalister.

Under 2024 har Fojo bl.a. arbetat med att förbereda för både en ny säkerhetsutbildning och en handledarutbildning och tagit fram en bok om nätttrakasserier. Fojo har även fortsatt arbetet med att implementera ett säkerhetsperspektiv på merparten av sin svenska kursverksamhet. Fojo arrangerade tillsammans med Reportrar utan gränser ett större event vid Pressfrihetsdagen den 3 maj 2025 med fokus på hot och hat mot journalister (Ku2025/00452).

Insatser för att stärka arbetet med journalisters säkerhet

Brottsofferjouren (BOJ) fick i maj 2024 en ansökan beviljad om att bygga upp en kontaktpunkt för journalister i behov av stöd på grund av utsatthet till följd av sin yrkesutövning. Arbetet under 2024 har till stor del handlat om att utveckla och anpassa sitt ärendesystem för att kunna använda det för ändamålet. BOJ har också tillsammans med Reportrar utan gränser tagit fram ett utbildningsmaterial att användas internt för att utbilda i de specifika frågor som krävs för att ge rätt stöd till målgruppen journalister. En särskild nationell stödgrupp har utvecklats bestående av stödjare med medie- eller journalistisk erfarenhet med geografisk spridning över landet. En särskild webbsida är också under utveckling och stödfunktionen är planerad att lanseras officiellt under 2025.

Vid samma tidpunkt fick Mediemyndigheten i uppgift att följa frågan om journalisters säkerhet i Sverige och samla relevanta aktörer till dialog. Under 2024 har myndigheten hållit sju dialogmöten med ett 30-tal olika aktörer såsom mediebolag, bransch- och intresseorganisationer samt rättsvårdande myndigheter. Myndigheten har även tagit fram en forskningsrapport i samverkan med en forskare från Lunds universitet.

Insatser på det rättsliga området för att värna det demokratiska samtalet

Den 1 juli 2025 trädde en lagändring i kraft som syftar till att stärka skyddet mot hot och hat för förtroendevalda. Ändringen innebär att det införs en skyldighet för kommuner och regioner att förebygga att bl.a. kommunal- och regionråd utsätts för ohälsa eller olycksfall till följd av hot och våld och motsvarar det ansvar som kommuner och regioner har för sina arbetstagare enligt arbetsmiljölagen i fråga om hot och våld.

Förebyggande arbete och åtgärder mot våldsbejakande extremism

Åtgärder för att göra samhället mer motståndskraftigt mot våldsbejakande extremism

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att det bör utvecklas metoder och redskap för kommuner för att identifiera samfund och organisationer som inte bör få stöd från det allmänna eftersom de inte lever upp till grundläggande demokratiska värderingar (bet. 2015/16:KU4 punkt 5, rskr. 2015/16:137).

Riksdagen har också tillkännagett för regeringen att den ska utarbeta en strategi för att säkerställa att verksamheter eller åtgärder som riskerar att stödja radikalisering, våldsbejakande extremism eller terrorism inte tilldelas statliga eller kommunala medel (bet. 2016/17:KU23 punkt 5, rskr. 2016/17:294).

Riksdagen har även tillkännagett för regeringen det som utskottet anför dels om behovet av avhopparverksamhet och om att regeringen bör överväga statlig avhopparverksamhet, dels om behovet av ökad kunskap hos kommunerna, skolan och andra aktörer (bet. 2016/17:KU23 punkt 8, rskr. 2016/17:294). Av tillkännagivandet följer att regeringen ska verka för att öka kunskapen hos kommuner, skolan och andra aktörer om det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism och om hur radikalisering kan upptäckas samt om hur kommunerna bör arbeta med återvändare (bet. 2016/17:KU23 s. 66).

Nedan redovisas samlat åtgärder kopplade till de tre tillkännagivandena.

I regleringsbrevet för 2018 fick Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) i uppdrag att redovisa vilka åtgärder som myndigheten har vidtagit avseende myndighetens bidragshantering mot bakgrund av de förslag som Statskontoret redovisat i rapporten Myndighetsanalys av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2017:13 (U2017/03808). Uppdraget redovisades den 28 september 2018. MUCF konstaterar att många av de åtgärder som Statskontoret har föreslagit redan var påbörjade eller genomförda när rapporten kom eller har effektiviserats.

Trossamfundsutredningen överlämnade i mars 2018 betänkandet Statens stöd till trossamfund i ett mångreligiöst Sverige (SOU 2018:18) till regeringen. I betänkandet föreslås att ett förtydligt demokratikriterium utformas på så sätt att det exkluderar trossamfund som agerar i strid med särskilt skyddsvärda grundläggande värderingar i det svenska samhället. Betänkandet har remissbehandlats.

I september 2018 överlämnade 2017 års arvsfundsutredning betänkandet En arvsfond i takt med tiden (SOU 2018:70) till regeringen. I betänkandet föreslås bl.a. att det i lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden ska införas ett demokrativillkor som föreskriver att stöd inte ska få lämnas till en organisation om den eller någon av dess företrädare främjar, uppmanar till eller försvarar terrorism, eller i övrigt inte respekterar mänskliga rättigheter. Betänkandet har remissbehandlats.

I juni 2019 överlämnade Demokrativillkorsutredningen betänkandet Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället (SOU 2019:35) till regeringen. I betänkandet lämnas förslag som syftar till att säkerställa att allmänna medel går till verksamheter som är förenliga med samhällets grundläggande värderingar såsom de formuleras i regleringsformen och i de internationella konventionerna om mänskliga rättigheter. Betänkandet har remissbehandlats.

Under beredningen av Trossamfundsutredningens, 2017 års arvsfundsutredning och Demokrativillkorsutredningens betänkanden konstaterades att det finns behov av att

analysera frågor om personuppgiftsbehandling och sekretess i ärenden om stöd till det civila samhället, inklusive trossamfunden, samt frågan om det bör inrättas en stödfunktion som ska kunna bistå med samråd för fördjupade granskningar vid bidragsgivning. I augusti 2021 överlämnade Utredningen om granskning av stöd till civilsamhället delbetänkandet Rätt mottagare – Demokrativillkor och integritet (SOU 2021:66) angående personuppgiftsbehandling och sekretess till regeringen. Delbetänkandet har remissbehandlats. Ett sakråd som kompletterar remitteringen genomfördes i oktober 2021 med civilsamhällets organisationer. I december 2021 överlämnades slutbetänkandet Rätt mottagare – Granskning och integritet (SOU 2021:99) till regeringen. Betänkandet har remissbehandlats.

Regeringen lämnade den 2 augusti 2022 propositionen Statens stöd till trossamfund samt demokrativillkor vid stöd till civilsamhället (prop. 2021/22:272) till riksdagen. Den 10 november 2022 beslutade regeringen att återkalla propositionen (skr. 2022/23:14). Ett sakråd (Ku2022/01808) genomfördes den 13 december 2022 med civilsamhällesorganisationer och trossamfund i syfte att ge inbjudna organisationer tillfälle att framföra synpunkter avseende förslag till demokrativillkor som fanns i propositionen inför att regeringen beredde frågan vidare.

I juni 2024 beslutade riksdagen om propositionen Statens stöd till trossamfund och civilsamhället – enhetliga och rättssäkra villkor (prop. 2023/24:119, bet. 2023/24:KrU7, rskr. 2023/24:271). I propositionen föreslås att en ny lag om statsbidrag till trossamfund ska införas. Vidare föreslås att ett demokrativillkor ska gälla för stöd ur Allmänna arvsfonden enligt lagen (2021:401) om Allmänna arvsfonden och för stöd till trossamfund enligt den nya lagen om statsbidrag till trossamfund och enligt lagen (1998:1593) om trossamfund. Den nya lagen och lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2025. Arbeta pågår i Regeringskansliet för att komplettera befintliga bidragsförfordningar med dessa villkor.

I propositionen lämnas inga förslag om metoder och redskap för kommuner att identifiera samfund och organisationer som inte bör få stöd från det allmänna. Vad gäller kommunal bidragsgivning uttrycker regeringen i propositionen (s. 69):

Demokrativillkorsutredningen har inte haft i uppdrag att föreslå ett demokrativillkor för den kommunala bidragsgivningen. Utredningen har dock ansett att det finns skäl för kommuner och regioner att verka för att tydliga och likalydande demokrativillkor ställs i den kommunala bidragsgivningen gällande såväl demokratisk uppbyggnad som organisationens verksamhet. Riksdagen har tillkännagett för regeringen att regeringen ska utarbeta en strategi för att säkerställa att verksamheter eller åtgärder som riskerar att stödja radikaliserings, våldsbejakande extremism eller terrorism inte ska få statliga eller kommunala medel (bet. 2016/17:KU23 punkt 5, rskr. 2016/17:294). Regeringen förväntar sig att de demokrativillkor som föreslås för den statliga bidragsgivningen kommer att vara normerande även för kommuners och regioners bidragsgivning. Om det visar sig att så inte blir fallet, kan det bli aktuellt för regeringen att återkomma i frågan.

Myndigheten för stöd till trossamfund (SST) har enligt regleringsbrev för 2020–2024, utifrån vad som framkommit under den fortlöpande dialogen med de bidragsberättigade trossamfunden om förutsättningarna för stödet, särskilt redovisat hur de bidragsberättigade trossamfunden arbetar för att bidra till att upprätthålla och stärka de grundläggande värderingar som samhället vilar på. SST ska enligt regleringsbrev för 2025 inkomma med motsvarande redovisning.

MUCF har enligt regleringsbrev för 2021, 2023 och 2024 redovisat hur myndigheten säkerställer att de statsbidrag som den utbetalar går till verksamheter som uppfyller demokrativillkoren i statsbidragsförfordningarna. Efter förslag i budgetpropositionen

för 2025 förstärktes MUCF:s förvaltningsanslag med fyra miljoner kronor för myndighetens arbete med att vara ett stöd för bidragsgivande aktörer och civilsamhällsaktörer i bidragsgivningen (prop. 2024/25:1 utg.omr. 17 avsnitt 16.5 s. 162, bet. 2024/25:KrU1, rskr. 2024/25:82). MUCF ska enligt regleringsbrev för 2025 redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att stödja bidragsgivande aktörer och civilsamhällsaktörer i bidragsgivningen. Myndigheten ska vidare lämna en analys av hur bidragsgivande aktörer har tillämpat det nya demokrativillkoret och bestämmelser för att motverka felaktiga utbetalningar samt redogöra för eventuella behov av ytterligare åtgärder för att stärka regelverk inom bidragsgivningen och för att säkerställa att demokrativillkoret efterlevs och felaktiga utbetalningar motverkas.

Den 3 oktober 2024 beslutade regeringen förordningen (2024:699) om vissa fördjupade granskningar som utförs av Brottsförebyggande rådet samt ändringar i förordningen (2016:1201) med instruktion för Brottsförebyggande rådet och offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641). Den nya regleringen innebär bl.a. att Center mot våldsbejakande extremism ska vara kontaktpunkt för myndigheter och andra beslutsorgan som inom ramen för sina respektive myndighetsuppdrag fördelar offentliga medel eller på annat sätt granskar offentligt finansierade verksamheter. Inom ramen för uppgiften som kontaktpunkt ska centrumet, i fall som regleras särskilt, bistå med fördjupade granskningar av verksamheter som kan antas ha kopplingar till våldsbejakande extremism eller andra antidemokratiska miljöer. Även kommunala myndigheter som fördelar offentliga medel ges möjlighet att vända sig till centrumet. Den nya förordningen och förordningsändringarna trädde i kraft den 1 mars 2025.

I propositionen Statens stöd till trossamfund och civilsamhället – enhetliga och rätts-säkra villkor (prop. 2023/24:119) gör regeringen bedömningen att ett likalydande demokrativillkor som det som föreslås för stöd ur Allmänna arvsfonden bör gälla för övrig statlig bidragsgivning som riktar sig till civilsamhället. I Regeringskansliet pågår utifrån denna bedömning en översyn av de omkring 70 statsbidragsförordningar för bidrag som riktar sig till civilsamhället. Hittills har ändringar förts in och beslutats i omkring 25 förordningar. Att ändringarna ännu inte förts in i alla förordningar riskerar att skapa en otydlighet för såväl civilsamhället som för de myndigheter som hanterar förordningarna, detta arbete är därför av stor vikt.

Regeringen har beslutat om flera uppdrag till Polismyndigheten, Kriminalvården, Statens institutionsstyrelse och Socialstyrelsen om att förstärka och utveckla arbetet med stöd till avhoppare i olika avseenden (Ju2019/02027, Ju2021/03331, Ju2022/01537, Ju2024/00195). Sedan den 1 oktober 2022 har Polismyndigheten det nationella samordnande ansvaret för det myndighetsgemensamma arbetet med avhopparverksamhet (Ju2022/01537, Ju2022/01578).

I oktober 2024 gav regeringen samma myndigheter i uppdrag att bl.a. öka fokus på barn och unga i arbetet samt analysera och lämna förslag i ett antal angelägna frågor (Ju2024/00195 m.fl.). Regeringen har därefter, den 21 augusti 2025, beslutat ett uppdrag till Polismyndigheten, Kriminalvården, Socialstyrelsen och Statens institutionsstyrelse om att tillhandahålla ett nationellt sammanhållet stöd till arbetet med avhoppare från organiserad brottslighet (Ju2025/01696). Länsstyrelserna ska enligt uppdraget stödja den lokala nivån och bidra till regional samordning av arbetet med stöd till avhoppare från organiserad brottslighet. I uppdraget ingår även att Polismyndigheten ska inrätta en nationell kontaktpunkt för avhopparverksamhet samt att Socialstyrelsen ska verka för att stödet till avhoppare utvecklas utifrån avhoppares vårdbehov och stödja kommuners arbete med boendeinsatser till avhoppare. I myndigheternas uppdrag ingår att löpande integrera resultaten av utvecklingsarbetet i sina ordinarie verksamheter.

Det har från och med 2025 avsatts 12 miljoner kronor årligen till länsstyrelserna i permanenta medel för att stödja den lokala nivån och bidra till regional samordning av arbetet med stöd till avhoppare från organiserad brottslighet (prop. 2024/25:1).

Den 28 maj 2025 beslutade regeringen att tillsätta en utredning om förtydligat ansvar för stöd till avhoppare och förstärkt kontroll av externa aktörer som bedriver avhopparverksamhet (dir. 2025:53). Syftet är att säkerställa att avhoppare får stöd och insatser som är ändamålsenliga och av god kvalitet samt att förhindra att offentliga medel går till oseriösa och kriminella aktörer. I uppdraget ingår bl.a. även att analysera och ta ställning till om insatsen skyddat boende bör regleras särskilt för målgruppen avhoppare. Uppdraget ska redovisas senast den 6 november 2026. Sammantaget har regeringen vidtagit en rad åtgärder för att skapa förutsättningar för ett effektivt och likvärdigt stöd till avhoppare där det behövs i landet.

Regeringen avser att fortsätta genomföra insatser mot våldsbejakande extremism med utgångspunkt i Nationell strategi mot våldsbejakande extremism och terrorism – förebygga, förhindra, skydda och hantera (skr. 2023/24:56), och anser mot bakgrund av genomförda och redovisade åtgärder att de tre tillkännagivandena är tillgodosedda och slutbehandlade.

10.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Andelen röstande minskade i Europaparlamentsvalet 2024 jämfört med 2019 års val. Valdeltagandet följer i princip samma mönster som vid tidigare val.

Regeringen bedömer att de insatser som görs för ett högt och jämlikt valdeltagande är viktiga för att både upprätthålla och stärka intresset för och kunskapen om den demokratiska valprocessen. Intresset för skolor att delta i skolval ökar vilket är positivt och indikerar ett ökat intresse bland unga för samhällsfrågor och politik.

Undersökningar som visar trender i befolkningens deltagande och delaktighet i demokratin är viktiga verktyg för att följa utvecklingen över tid. Befolkningens upplevda möjlighet att påverka politiska beslut följer en uppåtgående trend sett över tid och de insatser som regeringen tillsammans med andra aktörer gör för att främja deltagande och medborgerligt engagemang i demokratiska processer bedöms ha varit ändamålsenliga.

Hågkomstresor har bidragit till att elever och skolpersonal får genomgå utbildningsinsatser och besöka Förintelsens minnesplatser i syfte att nå fördjupad kunskap om Förintelsen, de mekanismer som ledde fram till den och den nazistiska regimens förbrytelser mot judar, romer och andra grupper. Dessa kunskaper är viktiga, när antisemitismen åter ökar i vår samtid.

Regeringen bedömer att de insatser som genomförts för att värna det demokratiska samtalet mot hot och hat har bidragit till att uppfylla målen på området men att det krävs fortsatt arbete för att målet ska uppnås. Redovisningar visar att utsattheten för både förtroendevalda och journalister fortsatt är hög. Kunskaphöjande, stödjande och förebyggande insatser bidrar till att stärka kunskapen om omfattningen och konsekvenser av hot, hat och trakasserier som riktas mot förtroendevalda och journalister. Detta bidrar i sin tur till att stärka motståndskraften och tilliten till demokratin som styrelseskick.

10.5 Politikens inriktning

10.5.1 Allmänna val 2026

Val till riksdagen, region- och kommunfullmäktige kommer äga rum den 13 september 2026. Regeringen föreslår att Valmyndigheten, länsstyrelserna och kommunerna tillförs medel för genomförande av de allmänna valen 2026.

10.5.2 Insatser för ett högt och jämlikt valdeltagande

Ett högt valdeltagande är av stor betydelse för det demokratiska systemets legitimitet och den politiska jämlikheten. Regeringen avser därför att genomföra valdeltagandeinsatser för att främja valdeltagandet i de allmänna valen 2026. Dessa insatser syftar till att öka intresset och höja kunskapen om demokratiska processer och då särskilt de allmänna valens betydelse. Insatserna riktas främst till grupper med traditionellt sett lägre valdeltagande såsom unga, utrikes födda, personer med funktionsnedsättning, unga personer med låg utbildning samt boende i områden där utanförskapet är stort. Regeringen föreslår bl.a. att Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor tillförs medel för att genomföra skolval i samband med de allmänna valen 2026. Skolvalen ger elever praktisk erfarenhet av röstningsprocessen och ger skolorna tillfälle att diskutera demokratiska system och principer med elever. Därutöver föreslår regeringen att riksdagspartierna tillförs medel för särskilda informationsinsatser inför de allmänna valen. Dessa medel ger partierna ökade möjligheter att nå ut till väljarna, särskilt till grupper med traditionellt sett lägre valdeltagande. Regeringen avser också att ge Statistiska centralbyrån i uppdrag att utföra en studie om valdeltagandets utveckling bland olika väljargrupper och att Myndigheten för tillgängliga medier får i uppgift att driva webbplatsen Alla väljare med lättlästa nyheter och information om politik.

10.5.3 Hågkomstresor till Förintelsens minnesplatser

Sverige har i samband med Malmö internationella forum för hågkomst av Förintelsen och bekämpande av antisemitism och inom International Holocaust Remembrance Alliance åtagit sig att bevara och föra vidare minnet av Förintelsen samt främja utbildning för att förebygga antisemitism och rasism. Hågkomstresor till Förintelsens minnesplatser kan bidra till att ge elever och skolpersonal ökad förståelse för antisemitism, antiziganism och andra former av rasism och intolerans både historiskt och idag. Det är angeläget att fler får ta del av hågkomstresorna och att statens stöd på området präglas av långsiktighet. Regeringen föreslår därför att den pågående satsningen förstärks och att medlen för ändamålet permanentas.

10.6 Mål för politiken för mänskliga rättigheter

Målet för politiken för mänskliga rättigheter är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter (prop. 2015/16:1 utg.omr. 1, bet. 2015/16:KU1, rskr. 2015/16:62). Målet är sektorsövergripande och ska genomsyra all politik.

10.7 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Sverige har åtagit sig att respektera och skydda de mänskliga rättigheterna både genom nationell lagstiftning och genom internationella överenskommelser. Generellt sett rankas Sverige högt i olika internationella mätningar när det gäller skyddet av de mänskliga rättigheterna. Enligt den oberoende organisationen Freedom House har

Sverige 99 av totalt 100 poäng i den globala rankingen. Olika rapporter och internationella granskningar påvisar dock behovet av kontinuerligt arbete för att nå målet om att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.

Bedömningen av utvecklingen och redovisningen av resultat av arbetet med att uppnå målet om att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter görs utifrån strukturen i strategin för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter (skr. 2016/17:29) enligt nedan:

- ett starkt rättsligt och institutionellt skydd av de mänskliga rättigheterna
- ett samordnat och systematiskt arbete med mänskliga rättigheter inom offentlig verksamhet
- ett starkt stöd för arbete med mänskliga rättigheter inom det civila samhället och inom näringslivet.

Resultatet redovisas utifrån bedömning av

- synpunkter och rekommendationer som Sverige får i internationella granskningar
- uppdragsredovisningar och utredningsbetänkanden
- Institutet för mänskliga rättigheters årsrapport
- andra rapporter och initiativ.

Dessa utgör viktiga underlag i arbetet med att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.

10.8 Resultatredovisning

Resultaten redovisas med utgångspunkt i beslutade propositioner, kommittédirektiv, uppdrag och andra insatser. Redovisning sker också i förhållande till de 12,5 miljoner kronor som 2024 fanns på anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* för insatser för främjande av de mänskliga rättigheterna på nationell nivå. Resultaten redovisas ibland kortfattat med en hänvisning till ett annat politikområde för närmare detaljer.

10.8.1 Synpunkter och rekommendationer från internationella granskningsorgan

Synpunkter och rekommendationer från internationella granskningsorgan är inte juridiskt bindande men ger en vägledning i arbetet med att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.

Som en del av granskningen av Sverige i FN:s allmänna ländergranskning, Universal Periodic Review (UPR) lämnade Sverige den 27 januari 2025 in en nationell rapport till Kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter. Rapporten beskriver situationen för mänskliga rättigheter i Sverige på ett stort antal områden och följer upp de rekommendationer Sverige accepterade vid förra granskningen i UPR som skedde 2020. Rapporten följdes av en granskning den 5 maj 2025. Sverige fick vid granskningen totalt 315 rekommendationer av 101 stater och accepterade 203 av dessa.

Europarådets kommission mot rasism och intolerans (ECRI) publicerade en rapport om Sverige den 17 juni 2025 inom ramen för sin övervakning av situationen i medlemsländerna. I rapporten lämnades ett flertal rekommendationer inom främst följande områden: likabehandlingsorgan, utbildning, migration, hbtqi-jämlikhet, hatretorik, hatmotiverat våld, rasprofilering och diskrimineringsfall.

FN:s specialrapportör för sanning, rättvisa, gottgörelse och garantier för icke-upprepning presenterade sin rapport den 10 september 2024 för FN:s råd för mänskliga rättigheter. I rapporten lämnades ett flertal rekommendationer som bl.a. rör Sanningskommissionen för det samiska folket och Sannings- och försoningskommissionen för tornedalingar, kväner och lantalaiset och implementering av kommissionernas förslag.

10.8.2 Ett starkt rättsligt och institutionellt skydd av de mänskliga rättigheterna

Starkt rättsligt skydd

Arbetet med att bryta isolering för intagna barn i häkte har varit högt prioriterat för Kriminalvården och myndigheten noterar en viss positiv utveckling under 2024. Detta ökade fokus på barnens rätt till minst fyra timmars isoleringsbrytande åtgärder varje dag har samtidigt inneburit att andra klientgrupper i vissa fall fått mindre tid i gemensamhet. Regeringen har beslutat om en ny förordning (2023:797) med instruktion för Kriminalvården där det nu framgår att häktesorganisationen ska vara utformad så att den tillgodoser intagnas rättigheter och olika behov av sysselsättning. Förordningen trädde i kraft den 1 januari 2024.

Den 24 april 2025 beslutade regeringen om propositionen Stärkt skydd för demokratin och domstolarnas oberoende (prop. 2024/25:165). I syfte att stärka skyddet för demokratin föreslår regeringen i propositionen att det ska bli svårare att ändra grundlag. Det handlar bl.a. om att kворumregler ska gälla vid samtliga beslut om grundlagsändringar och att ett krav på kvalificerad majoritet ska gälla när riksdagen slutligt antar en grundlagsändring. Vidare föreslås att förslag till grundlag om grundläggande fri- och rättigheter ska omfattas av Lagrådets granskningsområde. I syfte att skapa ett starkt långsiktigt skydd för domstolarnas och domarnas oberoende föreslår regeringen att frågor om domstolar och domare i större utsträckning regleras på grundlags- och lagnivå. Regeringen föreslår också att det i regeringsformens första kapitel införs en bestämmelse om att rättskipningen utövas av oberoende domstolar. Det föreslås även ändringar i regeringsformen som syftar till att minska risken för politisk styrning av den centrala domstolsadministrationen, bl.a. genom att den myndighet som ansvarar för administrationen av domstolarna ska ledas av en styrelse där en majoritet av ledamöterna är domare. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2027.

Protokoll nr 16 till den europeiska konventionen den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (tilläggsprotokoll 16 till Europakonventionen) innebär en möjlighet för konventionsstaterna att låta de högsta domstolarna få begära rådgivande yttranden från Europadomstolen i principiella frågor som rör tolkningen eller tillämpningen av de mänskliga fri- och rättigheterna såsom de definieras i Europakonventionen och dess tillhörande protokoll. För att förbättra Sveriges förutsättningar att upprätthålla skyddet för mänskliga rättigheter beslutade regeringen i juni 2024 propositionen Tilläggsprotokoll 16 till Europakonventionen – en möjlighet för de högsta domstolarna att begära rådgivande yttrande från Europadomstolen (prop. 2023/24:161). I propositionen föreslogs bl.a. att riksdagen godkänner tilläggsprotokoll 16 och antar vissa ändringar i lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Efter riksdagens godkännande ratificerade Sverige tilläggsprotokollet i december 2024. Lagändringarna trädde i kraft den 1 april 2025. Genom ändringarna gäller tilläggsprotokollet som svensk lag samtidigt som en ny lag om rådgivande yttrande från Europadomstolen har införts. Den nya lagen innebär att Arbetsdomstolen, Högsta domstolen, Högsta förvaltningsdomstolen, Mark- och miljööverdomstolen och Migrationsöverdomstolen

samt Svea hovrätt i hyresmål fått rätt att begära rådgivande yttranden från Europadomstolen.

2023 års fri- och rättighetskommitté har överlämnat betänkandet Några frågor om grundläggande fri- och rättigheter (SOU 2025:2). I betänkandet föreslår kommittén bl.a. att en rätt till abort och en rätt till domstolsprövning ska skyddas i grundlag, genom ändringar i 2 kap. regeringsformen. Kommitténs betänkande har remitterats. Förslagen bereds nu i Regeringskansliet.

Stärkt institutionellt skydd av de mänskliga rättigheterna

Institutet för mänskliga rättigheter (IMR) ska i enlighet med lagen (2021:642) om Institutet för mänskliga rättigheter bl.a. följa, undersöka och rapportera om hur de mänskliga rättigheterna respekteras och förverkligas i Sverige. Institutet ska även fullgöra de uppgifter som en oberoende nationell mekanism har enligt artikel 33.2 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Den 31 mars 2025 överlämnade Institutet för mänskliga rättigheter sin årsrapport i enlighet med nämnda lag (A2025/00381). Av årsrapporten framgår bl.a. myndighetens iakttagelser och rekommendationer gällande situationen för mänskliga rättigheter i Sverige. I rapporten gör IMR bedömningen att kunskaper om vad de mänskliga rättigheterna innebär i praktiken brister hos både allmänheten och aktörer som har skyldighet att upprätthålla mänskliga rättigheter på olika sätt. IMR pekar i sin rapport vidare på utmaningar inom vissa områden t.ex. när det gäller rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Utifrån ett rättighetsperspektiv redogör IMR vidare för synpunkter på ett stort antal lagförslag som regeringen lagt fram. Rapporten innehåller också en temadel med fokus på äldre personers rättigheter och ett antal rekommendationer gällande äldre personers rättigheter.

10.8.3 Ett samordnat och systematiskt arbete med mänskliga rättigheter inom offentlig verksamhet

Insatser för att höja kunskapen om mänskliga rättigheter

Av Forum för levande historias rapport om arbetet med att genomföra kunskapshöjande insatser om olika former av rasism framgår att genomförda utbildningsinsatser har bidragit till att öka kunskapen om rasism hos skolpersonal och andra yrkesverksamma. Myndigheten bedömer vidare att både utbildningsinsatser och nya stödmaterial har gett de nämnda målgrupperna konkreta verktyg för att både identifiera och motverka rasism (utg.omr. 13 avsnitt 4).

Uppsala universitet har ett fortsatt uppdrag att bedriva uppdragsutbildning om mänskliga rättigheter för statligt anställda (Ku2017/00254, Ku2017/00961, Ku2021/02357). Sedan juni 2021 har Uppsala universitet även i uppdrag att vända sig till berörd personal i kommuner och regioner med utbildningsinsatserna (Ku2021/01552 [delvis], Ku2021/01558). I uppdraget ingår för 2024 även att genomföra utbildningsinsatser om barnets rättigheter och att vidta åtgärder för att fler i målgruppen ska nås av utbildningsinsatserna. Av universitetets utvärdering av insatserna framgår bl.a. att utbildningarna har hög relevans för deltagarnas yrkesutövning. När det gäller de verksamhetsanpassade utbildningsinsatserna är deltagandet högt och möjligheten att arbeta med verksamhetsnära exempel uppskattas särskilt av deltagarna (A2025/00233). I rapporten gör Uppsala universitet också bedömningen att det finns ett fortsatt stort behov av kompetenshöjande insatser inom mänskliga rättigheter.

Av Folkhälsomyndighetens redovisning av uppdraget att samordna och ge stöd till de hbtqi-strategiska myndigheterna framgår att arbetet har stärkts under perioden 2021–

2024 hos flertalet myndigheter. Dialogen med det civila samhället har under perioden bidragit positivt till myndigheternas arbete liksom det myndighetsnätverk för hbtqi-frågor som Folkhälsomyndigheten sammankallar för dialog och erfarenhetsutbyte mellan de hbtqi-strategiska myndigheterna (utg.omr. 13 avsnitt 4).

I Folkhälsomyndighetens redovisning av uppdraget att sammanställa kunskapsläget när det gäller jämlika förutsättningar till hälsa samt livsvillkor för hbtqi-personer indikerar resultatet att hbtqi-personer har sämre hälsa, livsvillkor och levnadsvanor jämfört med övrig befolkning. Hbtqi-personer utgör en heterogen grupp och den kunskap som finns om hbtqi-personers hälsa, livsvillkor och levnadsvanor är inte generaliserbar för gruppen som helhet (utg.omr. 13 avsnitt 4).

I skrivelse 2024/25:9 redovisade regeringen sin bedömning av de iakttagelser och slutsatser samt rekommendationer som Riksrevisionen lämnat i sin granskningsrapport Statens insatser för att stärka efterlevnaden av barnkonventionen – höga ambitioner men otillräckligt genomförande (RiR 2024:5). Regeringen delar i huvudsak Riksrevisionens övergripande slutsats om att statens insatser för att stärka efterlevnaden av barnkonventionen inte har varit tillräckligt effektiva dvs. att insatserna för att stärka efterlevnaden av barnkonventionen har skapat förutsättningar för genomförandet av barnkonventionen men att den i vissa avseenden inte har nått full effektivitet. I skrivelsen lyftes även ett antal åtgärder som regeringen tagit vidare. Bland annat har Barnombudsmannen fått i uppdrag att kartlägga och analysera vilka behov offentliga aktörer har av ytterligare vägledning för tolkning och tillämpning av barnkonventionen. Vidare har Statskontoret fått i uppdrag att följa upp regeringens strategiska arbete som genomförts med anledning av Strategin för att stärka barnets rättigheter i Sverige och ge förslag på en mer effektiv styrning av barnrättspolitikerna på statlig, regional och kommunal nivå (S2025/00065) (utg.omr. 9 avsnitt 7).

Riksrevisionen har även lämnat granskningsrapporten Från vision till verklighet – sektorsansvaret i funktionshinderspolitiken (RiR 2024:22). I skrivelse 2024/25:147 anger regeringen att rapporten utgör ett viktigt bidrag i regeringens fortlöpande arbete för att Sverige ska uppfylla de åtaganden som ratificeringen av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning innebär (utg.omr. 9 avsnitt 5).

Integrering av mänskliga rättigheter inom offentlig verksamhet

Av Forum för levande historias redovisning av arbetet med att genomföra fortbildningsinsatser om olika former av rasism och intolerans i historien och i dag riktade till olika yrkesgrupper inom offentlig sektor framgår att insatserna under året exempelvis riktats mot socialarbetare, kommunanställda och yrkesgrupper som når barn och unga utanför skolan. Dessa fortbildningsinsatser har fokuserats på metodologiska aspekter av arbetet mot rasism. Forum för levande historias bedömning är att detta har bidragit till att kursdeltagarna har fått bättre förmåga att integrera arbetet mot rasism, andra former av fientlighet och hatbrott i sitt arbete (utg.omr. 13 avsnitt 4).

Av Forum för levande historias redovisning av uppdraget att samordna och följa upp den nationella planen mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott framgår att medlemmarna i det statliga myndighetsnätverket mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott under året har fått tillgång till fortbildning, omvärldsbevakning och träffar för utbyte av erfarenheter. Utvärderingar visar att nätverket stärker de deltagande myndigheternas samverkan mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott (utg.omr. 13 avsnitt 4).

Länsstyrelserna har redovisat uppdraget att stödja kommuner och regioner i deras arbete med mänskliga rättigheter (Fi2023/00435 m.fl.). Stödet har bl.a. innefattat att

sprida kunskap och metoder inom området och att främja erfarenhetsutbyte. I uppdraget ingick även att redogöra för hur arbetet mot olika former av rasism, däribland antisemitism, kan inkluderas i arbetet. Av länsstyrelsernas uppdragsredovisning (A2025/00259) framgår att länsstyrelserna under 2024 har arbetat med att stärka befintliga interna strukturer för samverkan och även i större utsträckning arbetat för att samordna sig internt mellan olika uppdrag. Syftet med samordningen är att underlätta för kommuner och regioner att ta emot och implementera stödinsatser som länsstyrelserna bidrar med. Av redovisningen framgår att aktivitetsnivån i kommunernas arbete har varierat i omfattning. Av rapporten framgår vidare att de insatser som genomförts under året har haft goda effekter i form av bl.a. fördjupad samverkan, ökad kunskap och ett stärkt rättighetsperspektiv för både länsstyrelserna och kommuner och regioner. Att kontinuerligt arbeta med lägesbilder är ett sätt att följa upp statusen för olika rättighetsfrågor.

Samtliga länsstyrelser har genomfört en kartläggning av kommuners och regioners förutsättningar och behov av stöd i arbetet mot rasism i sina län. Svarsfrekvensen för kommuner var 57,6 procent (167 av 290 kommuner) och för regioner 90,5 procent (19 av 21 regioner). Av kartläggningen framgår att kommuner och regioner har olika förutsättningar baserat på t.ex. geografiskt läge, demografi, näringsliv och infrastruktur. De olika förutsättningarna medför olika utmaningar i arbetet med att förebygga och motverka rasism.

10.8.4 Ett starkt stöd för arbete med mänskliga rättigheter inom det civila samhället och inom näringslivet

Dialog med det civila samhället om hur Sverige följer internationella konventioner

Inför rapportering till och dialogmöten med internationella granskningsorgan hålls regelmässigt sakråd med civilsamhällesorganisationer. Barnrättsdelegationen, som är ett forum för dialog mellan regeringen och civilsamhällesorganisationer i Sverige där även ungdomsorganisationer ingår, bidrar med fördjupad kunskap, erfarenheter och perspektiv i olika frågor som rör barnets rättigheter och barnkonventionen. Regeringen har även ett samordningsorgan för funktionshinderspolitiken, Funktionshindersdelegationen, som är ett forum för överläggningar och ömsesidig information om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Under 2025 hölls bl.a. ett sakråd med civilsamhället inför dialog med rasdiskrimineringskommittén (CERD) och om handlingsplanen mot rasism och hatbrott. Även Institutet för mänskliga rättigheter och Forum för levande historia deltog i mötet.

I 2025 års högnivåmöte i Commission on the Status of Women (CSW69), även kallat FN:s kvinnokommission, ingick företrädare från 10 civilsamhällesorganisationer i den svenska delegationen. Fokus för CSW69 var en femårsöversyn och utvärdering av Pekingplattformen.

Inför granskningen av Sverige i FN:s allmänna ländergranskning hölls två samråd med civilsamhället, där även Institutet för mänskliga rättigheter samt Barnombudsmannen deltog. Ett tredje samråd med civilsamhället hölls efter granskningstillfället, inför beslut om vilka rekommendationer från granskningen som skulle accepteras.

Handlingsplan för företagande och mänskliga rättigheter

Genomförandet av handlingsplanen för företagande och mänskliga rättigheter har fortsatt med informations- och kompetenshöjande insatser, bl.a. genom möten och aktiviteter med representanter för näringslivsorganisationer, företag och civilsamhället

liksom berörda myndigheter och svenska ambassader. Det har också vidtagits åtgärder för att stärka den svenska nationella kontaktpunkten (NKP) för OECD:s riktlinjer för multinationella företag i enlighet med rekommendationer från OECD:s arbetsgrupp för ansvarsfullt företagande genom en frivillig granskning av NKP i december 2021. NKP har fortsatt haft regelbundna möten med civilsamhälle och akademi samt har ökat tillgängligheten på information och vägledning.

Business Sweden (Sveriges export- och investeringsråd) har under 2024 fortsatt arbetet med att etablera Team Sweden-regionala hållbarhetscentra för att stärka stödet till företag på svåra marknader, som bl.a. inkluderar företagande och mänskliga rättigheter. Sida har bidragit till måluppfyllelsen och genomförandet i utvecklingssamarbetet, t.ex. genom att stödja partnerländer i Afrika och Asien att genomföra och följa FN:s vägledande principer för företagande och mänskliga rättigheter.

10.9 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringens samlade bedömning är att arbetet med att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter går framåt. Institutet för mänskliga rättigheter bidrar till det systematiska arbetet med mänskliga rättigheter bl.a. genom att institutet utifrån ett helhetsperspektiv kan följa, undersöka och rapportera om hur de mänskliga rättigheterna respekteras och förverkligas. Regeringen bedömer att institutet har en central roll för att uppfylla målet om att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.

Insatser som har vidtagits inom ramen för strategin för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter och insatser inom andra politikområden har bidragit till ökade kunskaper om mänskliga rättigheter och fortsatt integrering av mänskliga rättigheter inom offentlig verksamhet. Myndighetsrapporter och internationella granskningar utgör viktiga underlag i regeringens fortlöpande arbete med att ytterligare stärka efterlevnaden av de mänskliga rättigheterna och säkerställa att Sverige lever upp till sina internationella åtaganden.

10.10 Politikens inriktning

Arbetet med att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter är ständigt pågående och ska genomsyra olika politikområden. Den oroande utvecklingen globalt ställer krav på robusta strukturer för att skydda de mänskliga rättigheterna. Generellt sett rankas Sverige högt i olika internationella mätningar när det gäller skyddet av de mänskliga rättigheterna.

Det långsiktiga och strukturerade arbetet i enlighet med strategin för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter (skr. 2016/17:29) ska bidra till att uppfylla målet om att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter. Sedan strategin beslutades har regeringen vidtagit ett flertal åtgärder för att bidra till uppfyllelse av målet, men mer arbete återstår.

En strategi ska vara långsiktig och relevant. Den ska följas upp och utvärderas för att anpassas till ändrade förutsättningar och för att säkerställa att den fortsätter att vara aktuell och ändamålsenlig. Institutet för mänskliga rättigheter rekommenderar regeringen, i sin Årsrapport 2024, att följa upp och utvärdera den nationella strategin för mänskliga rättigheter i dess helhet. Regeringen har gett Statskontoret i uppdrag att följa upp och analysera regeringens strategi för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter (A2025/00856).

Det är viktigt att det samordnade och systematiska arbetet för mänskliga rättigheter fortsätter inom såväl den offentliga sektorn som inom näringslivet. Det civila samhället kan spela en viktig roll i att öka kunskapen och medvetenheten om mänskliga rättigheter. De rapporter som tas fram, av både internationella och nationella aktörer, och som regeringen har tagit del av visar att arbetet med mänskliga rättigheter har stärkts i vissa delar men att fortsatta och långsiktiga insatser behövs. Institutet för mänskliga rättigheter spelar en central roll i arbetet genom att utifrån ett helhetsperspektiv följa, undersöka och rapportera om hur de mänskliga rättigheterna respekteras och förverkligas i Sverige.

10.11 Budgetförslag

10.11.1 6:1 Allmänna val och demokrati

Tabell 10.2 Anslagsutveckling 6:1 Allmänna val och demokrati

Tusental kronor

2024	Utfall	735 053	Anslagssparande	5 987
2025	Anslag	200 640 ¹	Utgiftsprognos	199 242
2026	Förslag	921 940		
2027	Beräknat	189 840		
2028	Beräknat	189 840		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för val, åtgärder för att främja, förankra och försvara demokratin samt åtgärder för främjande av de mänskliga rättigheterna på nationell nivå. Anslaget får användas för administrationskostnader som är en förutsättning för genomförandet av insatser inom området.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.3 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 6:1 Allmänna val och demokrati

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	198 640	198 640	198 640
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	713 300	-18 800	-18 800
<i>varav BP26</i>	<i>701 000</i>	<i>8 000</i>	<i>8 000</i>
– Genomförande av allmänna val 2026	674 000		
– Hågkomstresor till Förintelsens minnesplatser	2 000	8 000	8 000
– Valdeltagarinsatser inför allmänna valen 2026	25 000		
Överföring till/från andra anslag	10 000	10 000	10 000
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	921 940	189 840	189 840

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Nu föreslagna anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 674 000 000 kronor för 2026 för kostnader för genomförande av allmänna val. Av dessa medel avser 77 000 000 kronor länsstyrelsernas kostnader och 330 000 000 kronor kommunernas kostnader för genomförande av allmänna val 2026.

Vidare ökas anslaget med 2 000 000 kronor för 2026 för att stärka förutsättningarna för hågkomstresor till Förintelsens minnesplatser. Från och med 2027 beräknas anslaget ökas med 8 000 000 kronor för samma ändamål.

Anslaget ökas också med 25 000 000 kronor för 2026 för valdeltagarinsatser i syfte att stimulera ett högt och mer jämlikt valdeltagande.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 22 300 000 kronor för 2026.

Regeringen föreslår att 921 940 000 kronor anvisas under anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 189 840 000 kronor respektive 189 840 000 kronor.

10.11.2 6:2 Justitiekanslern

Tabell 10.4 Anslagsutveckling 6:2 Justitiekanslern

Tusental kronor

2024	Utfall	139 109	Anslagssparande	16 641
2025	Anslag	95 967 ¹	Utgiftsprognos	95 051
2026	Förslag	101 298		
2027	Beräknat	102 359 ²		
2028	Beräknat	104 033 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 101 299 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 101 298 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Justitiekanslerns förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.5 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 6:2 Justitiekanslern

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	95 967	95 967	95 967
Pris- och löneomräkning ²	2 027	3 053	4 673
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	3 304	3 339	3 393
<i>varav BP26³</i>	<i>28 500</i>	<i>28 500</i>	<i>28 500</i>
– Fortsatta tvistkostnader	23 000	23 000	23 000
– Förstärkning	2 500	2 500	2 500
– Ersättningsregler med brottsoffret i fokus	3 000	3 000	3 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	101 298	102 359	104 033

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För uppdraget att bevaka statens rätt med anledning av en underrättelse om tvist i enlighet med Sveriges bilaterala investeringsskyddsavtal med Kina (I2021/00036) ökas

anslaget med 23 000 000 kronor för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp.

För att stärka myndighetens förmåga att hantera den fortsatt ökade mängden och komplicerade rättegångar där Justitiekanslern företräder staten ökas anslaget med 2 500 000 kronor fr.o.m. 2026.

För kostnader med anledning av kommande lagförslag om utvidgade möjligheter till jämkning av frihetsberövandeersättning ökas anslaget med 3 000 000 kronor fr.o.m. 2026. Anslaget 1:12 *Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.* inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet minskas med 3 750 000 kronor fr.o.m. 2026.

Regeringen föreslår att 101 298 000 kronor anvisas under anslaget 6:2 *Justitiekanslern* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 102 359 000 kronor respektive 104 033 000 kronor.

10.11.3 6:3 Integritetsskyddsmyndigheten

Tabell 10.6 Anslagsutveckling 6:3 Integritetsskyddsmyndigheten

Tusental kronor

2024	Utfall	179 876	Anslagssparande	10 283
2025	Anslag	225 119 ¹	Utgiftsprognos	220 484
2026	Förslag	226 336		
2027	Beräknat	235 921 ²		
2028	Beräknat	242 475 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 232 243 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 234 173 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Integritetsskyddsmyndighetens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.7 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 6:3 Integritetsskyddsmyndigheten

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	219 119	219 119	219 119
Pris- och löneomräkning ²	4 217	7 754	12 134
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	3 000	9 048	11 222
varav BP26 ³	3 000	9 000	11 000
– Användning av AI för ansiktsgenkänning i realtid		3 000	3 000
– AI-verkstad för offentlig förvaltning	3 000	6 000	8 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	226 336	235 921	242 475

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För kostnader med anledning av kommande lagförslag som gör det möjligt att använda AI-system för ansiktsgenkänning och annan biometrisk fjärridentifiering i

realtid på allmän plats för brottsbekämpande ändamål (Ds 2025:7) beräknas anslaget öka med 3 000 000 kronor fr.o.m. 2027.

För att myndigheten ska fortsätta utveckla sin regulatoriska sandlåda för AI ökas anslaget med 3 000 000 kronor för 2026. För 2027 beräknas anslaget öka med 6 000 000 kronor och fr.o.m. 2028 beräknas anslaget öka med 8 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 226 336 000 kronor anvisas under anslaget 6:3 *Integritetsskyddsmyndigheten* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 235 921 000 kronor respektive 242 475 000 kronor.

10.11.4 6:4 Valmyndigheten

Tabell 10.8 Anslagsutveckling 6:4 Valmyndigheten

Tusental kronor

2024	Utfall	60 957	Anslagssparande	2 253
2025	Anslag	170 715 ¹	Utgiftsprognos	165 853
2026	Förslag	173 740		
2027	Beräknat	177 067 ²		
2028	Beräknat	180 807 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 173 740 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 173 740 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för Valmyndighetens verksamhet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.9 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 6:4 Valmyndigheten

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	170 715	170 715	170 715
Pris- och löneomräkning ²	3 025	6 352	10 092
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	173 740	177 067	180 807

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

Regeringen föreslår att 173 740 000 kronor anvisas under anslaget 6:4 *Valmyndigheten* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 177 067 000 kronor respektive 180 807 000 kronor.

10.11.5 6:5 Stöd till politiska partier

Tabell 10.10 Anslagsutveckling 6:5 Stöd till politiska partier

Tusental kronor

2024	Utfall	167 977	Anslagssparande	1 223
2025	Anslag	169 200 ¹	Utgiftsprognos	169 200
2026	Förslag	169 200		
2027	Beräknat	169 200		
2028	Beräknat	169 200		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för stöd till politiska partier. Enligt lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier lämnas stöd till politiskt parti som deltagit i val till riksdagen dels som ett partistöd, dels som ett kanslistöd för ett år i taget räknat fr.o.m. den 15 oktober. Partistödet lämnas som ett mandatbidrag.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.11 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 6:5 Stöd till politiska partier

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	169 200	169 200	169 200
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	169 200	169 200	169 200

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 169 200 000 kronor anvisas under anslaget 6:5 *Stöd till politiska partier* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 169 200 000 kronor respektive 169 200 000 kronor.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 6:5 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 169 200 000 kronor 2027.

Skälen för regeringens förslag

När Riksdagsförvaltningen beslutar om bidrag till politiska partier medför det utgifter året efter budgetåret. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 6:5 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 169 200 000 kronor 2027.

Tabell 10.12 Beställningsbemyndigande för anslaget 6:5 Stöd till politiska partier

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027
Ekonomiska åtaganden vid årets början	126 044	125 800	169 200	
Nya ekonomiska åtaganden	125 800	169 200	169 200	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-126 044	-125 800	-169 200	-169 200
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	125 800	169 200	169 200	
Beslutat/förslaget bemyndigande	169 200	169 200	169 200	

10.11.6 6:6 Institutet för mänskliga rättigheter

Tabell 10.13 Anslagsutveckling 6:6 Institutet för mänskliga rättigheter

Tusental kronor

2024	Utfall	52 868	Anslagssparande	443
2025	Anslag	53 851 ¹	Utgiftsprognos	53 916
2026	Förslag	54 840		
2027	Beräknat	55 644 ²		
2028	Beräknat	56 682 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.² Motsvarar 54 840 tkr i 2026 års prisnivå.³ Motsvarar 54 840 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Institutet för mänskliga rättigheters förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.14 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 6:6 Institutet för mänskliga rättigheter

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	53 851	53 851	53 851
Pris- och löneomräkning ²	989	1 793	2 831
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	54 840	55 644	56 682

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

Regeringen föreslår att 54 840 000 kronor anvisas under anslaget 6:6 *Institutet för mänskliga rättigheter* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 55 644 000 kronor respektive 56 682 000 kronor.

11 Nationella minoriteter

11.1 Mål för området

Målet för politikområdet är att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande (prop. 2008/09:1 utg.omr. 1, bet. 2008/09:KU1, rskr. 2008/09:83).

De nationella minoriteterna i Sverige är judar, romer, samer, sverigefinnar och torne-dalingar och de nationella minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli.

Målet ska följas upp inom följande delområden (prop. 2008/09:158, bet. 2008/09:KU23, rskr. 2008/09:272):

- diskriminering och utsatthet
- inflytande och delaktighet
- språk och kulturell identitet.

Regeringens mål för strategin för romsk inkludering är att den rom som fyller 20 år 2032 ska ha lika möjligheter i livet som den som är icke-rom.

Regeringens målsättningar i strategin för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism i Sverige är följande:

- Det ska finnas god kunskap om judiskt liv i samhället och personer som tillhör den judiska minoriteten ska ha goda möjligheter att lära sig judiska språk.
- Det ska finnas ett levande svensk-judiskt kulturarv och goda möjligheter att ta del av judiskt kulturliv.
- Judar i Sverige ska kunna leva öppet, tryggt och säkert.

11.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom området nationella minoriteter utgår från följande indikatorer och bedömningsgrunder:

- kommuner och regioner som antagit mål och riktlinjer
- informations- och kunskapshöjande insatser
- arbete mot diskriminering och utsatthet
- andelen kommuner som uppger att nationella minoriteter haft inflytande över beslut
- språk- och kulturaktiviteter för och av de nationella minoriteterna
- elever som deltar i modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk
- antalet utbildningar som anordnats i minoritetsspråk eller om minoriteters kultur
- andelen kommuner som uppger att de tillhandahåller äldreomsorg på minoritetsspråk.

11.3 Resultatredovisning

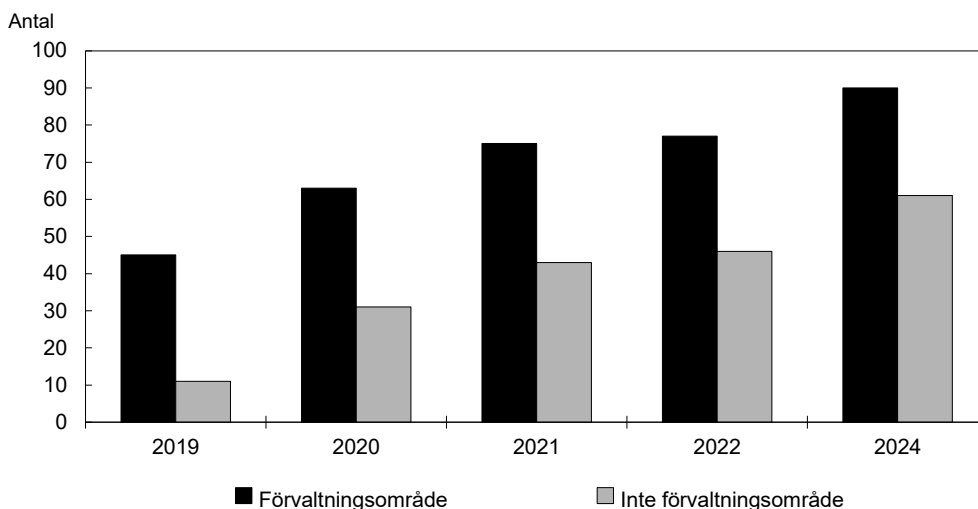
11.3.1 Det övergripande arbetet inom politikområdet

Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget (uppföljningsmyndigheterna) har i uppgift att följa upp tillämpningen av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetsspråklagen) och publicerar årligen en rapport om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Av årets rapport, Minoritetspolitikens utveckling år 2024 (Ku2025/00458), som fortsättningsvis benämns Uppföljningsrapport 2024, framgår att myndigheterna under åren 2023–2024 har haft särskilt fokus på utvecklingen inom delområdet språk och kulturell identitet samt på de insatser kommuner och regioner genomfört under åren 2023 och 2024. Regeringen gav den 28 maj 2025 Länsstyrelsen i Stockholms län och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) i uppdrag att förbereda och genomföra en flytt av den verksamhet inom minoritetspolitiken som Länsstyrelsen i Stockholms län ansvarar för till MUCF. Verksamheten ska vara överförd och inordnad den 1 januari 2026 (dnr. Ku2025/00625, Ku2024/01003). Riksrevisionen har granskat statens främjande av de nationella minoritetsspråken. Riksrevisionens övergripande slutsats är att statens insatser inte är tillräckliga för att nå målet om att hålla de nationella minoritetsspråken levande (dnr Ku2025/00644).

Utvecklingen på kommunal och regional nivå

Enligt minoritetsspråklagen ska kommuner och regioner anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Av diagram 11.1 framgår att antalet kommuner och regioner som har mål och riktlinjer har ökat sedan 2019. Det finns dock fortsatt kommuner och regioner där det saknas. Det senare gäller särskilt kommuner och regioner som inte ingår i något förvaltningsområde. Kommuner och regioner som ingår i ett förvaltningsområde har särskilda skyldigheter gällande finska, meänkieli och samiska.

Diagram 11.1 Antal kommuner och regioner som antagit mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete

Källa: Uppföljningsrapport 2024, Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget.

Av de 89 kommuner som ingår i förvaltningsområden har 66 under åren 2023 och 2024 kartlagt vilka behov som finns av åtgärder till stöd för användningen av finska, meänkieli och samiska vilket är en ökning från tidigare år. En tredjedel av kommunerna bedömer att servicenivån är otillräcklig inom förskolan och något fler att den är otillräcklig inom äldreomsorgen. Möjligheten att använda finska, meänkieli och samiska i kontakt med regioner och kommuner utanför förvaltningsområden är

mycket begränsad. Sedan den 1 januari 2025 ingår Piteå kommun i förvaltningsområdet för samiska.

Försoningsprocess för tornedalingar, kväner och lantalaiset

Regeringen har genomfört dialoger med företrädare för minoriteten om det fortsatta arbetet med försoningsprocessen och förslagen i slutbetänkandet Som om vi aldrig funnits – exkludering och assimilering av tornedalingar, kväner och lantalaiset (SOU 2023:68). Regeringen har fördelat medel till minoritetsorganisationer (Ku2025/00062, Ku2024/00673) och Forum för levande historia har tagit fram en populärversion av slutbetänkandet (Ku2024/00888).

Nationell strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism i Sverige och andra åtgärder för att stärka judiskt liv

Den 15 maj 2025 beslutade regeringen en nationell strategi för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism i Sverige (Ku2025/00578). Strategin omfattar perioden 2025–2034 och syftar till att skapa en struktur för det nationella arbetet med att stärka judiskt liv och motverka antisemitism. Strategin utgår bl.a. från betänkandet Ett starkt judiskt liv för framtida generationer Nationell strategi för att stärka judiskt liv i Sverige 2025–2034 (SOU 2024:3) och regeringens handlingsplan mot rasism och hatbrott (A2024/01394). Ett antal myndigheter har fått i uppdrag att under 2025 bidra till att uppmärksamma 250-årsjubileet av judiskt liv i Sverige.

Informations- och kunskapshöjande insatser stärker medvetenheten om de nationella minoriteternas rättigheter

Webbutbildningen Grundutbildning i minoritetslagstiftningen har sedan den lanserats 2022 genomförts av 1 359 personer. Webbplatsen minoritet.se är fortsatt det viktigaste navet för informationsspridning och antalet besökare har fortsatt att öka under året.

11.3.2 Diskriminering och utsatthet

I rapporten Antisemitism i Sverige efter den 7 oktober Upplevelser och konsekvenser från Segerstedtinstitutet vid Göteborgs universitet som publicerades i september 2024 framgår att judar i Sverige upplever en växande känsla av otrygghet. Vidare visar en sammanställning från Brottsförebyggande rådet (Brå) ett kraftigt ökat antal anmälda hatbrott med antisemitiska motiv efter Hamas terrorattack mot Israel den 7 oktober 2023. Samtidigt framgår i Uppföljningsrapport 2024 att få kommuner och regioner har ett riktat arbete för att motverka diskriminering och utsatthet. Forum för levande historia har, inom ramen för uppdraget om kunskapshöjande insatser om historiska skeenden som påverkat de nationella minoriteterna i Sverige, bl.a. tagit fram ett digitalt faktamaterial (Ku2025/00159). Arbetet inom regeringens arbetsgrupp för samverkan om förutsättningarna för den judiska minoriteten i Sverige (Samling för judiskt liv) fortsätter. Under 2024 låg arbetsgruppens huvudsakliga fokus på utbildning och säkerhet. Gruppen träffades vid fyra tillfällen och samverkade och förde dialog om förebyggande åtgärder och insatser som stärker förutsättningarna för judiskt liv och förebygger och motverkar antisemitism.

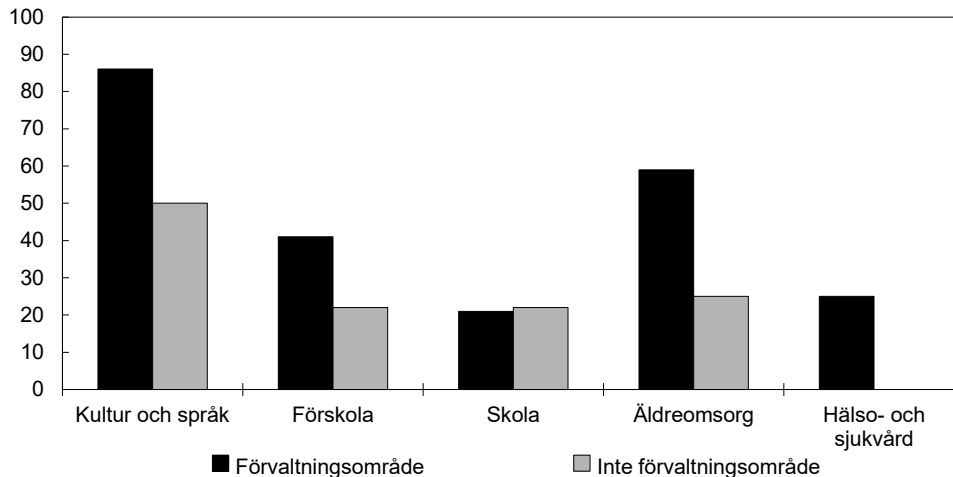
11.3.3 Inflytande och delaktighet

Uppföljningsrapport 2024 visar att andelen förvaltningsmyndigheter som informerar om de nationella minoriteternas rättigheter har ökat något jämfört med 2022, men att stora brister kvarstår. Bland annat är det endast cirka hälften av kommunerna som informerar om nationella minoriteters rättigheter i förskola, grundskola och gymnasieskola. Skillnaderna är fortsatt mycket stora mellan kommuner och regioner som ingår i

förvaltningsområden och de som inte gör det. Av de kommuner och regioner som ingår i förvaltningsområden anger 84 procent att nationella minoriteters inflytande har påverkat verksamhetens inriktning och beslut. För kommuner och regioner utanför förvaltningsområde är motsvarande siffra 5 procent. Som framgår av diagram 11.2 är det främst inom språk och kultur som minoriteterna har haft inflytande på verksamhetens inriktning och beslut.

Diagram 11.2 Andelen kommuner och regioner som uppger att minoriteters inflytande haft påverkan på beslut och inriktning 2024

Andel av svarande kommuner

Källa: Uppföljningsrapport 2024, Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget.

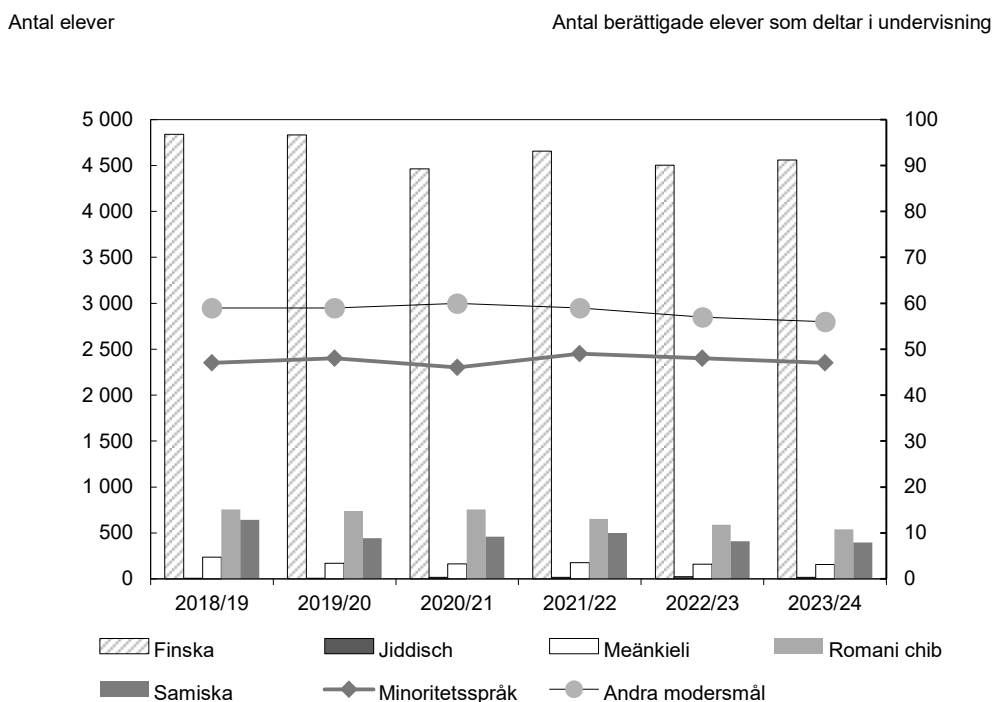
11.3.4 Språk och kulturell identitet

Handlingsprogrammet för bevarande och främjande av de nationella minoritetsspråken avslutades 2024. Inom ramen för handlingsprogrammet har flera uppdrag i syfte att stärka och utveckla arbetet med att främja och bevara de nationella minoritetsspråken genomförts, bl.a. av Folkbildningsrådet, Statens kulturråd, Sametinget, Socialstyrelsen samt några universitet och högskolor. Institutet för språk och folkminnen (Isof) och Sametinget har fortsatt att utveckla språkcentrum för finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska. Isof har inom ramen för det ansvaret även redovisat förslag till indikatorer för finska, jiddisch, meänkieli och romska (Ku2025/00284) för att göra det möjligt att följa minoritetsspråkens utveckling över tid. Sametinget har lämnat motsvarande redovisning för samiska (Ku2025/00531).

Minskning av elever som deltar i modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk

Som framgår av diagram 11.3 ligger andelen elever som deltar i modersmålsundervisning i minoritetsspråken fortsatt på en låg nivå. Mer än hälften av de som är berättigade till modersmålsundervisning väljer att inte delta. I Uppföljningsrapport 2024 framgår att det är strukturella hinder i form av brist på lärare, undermåligt undervisningsmaterial och att undervisningen ges efter skoltid som är de främsta anledningarna till detta.

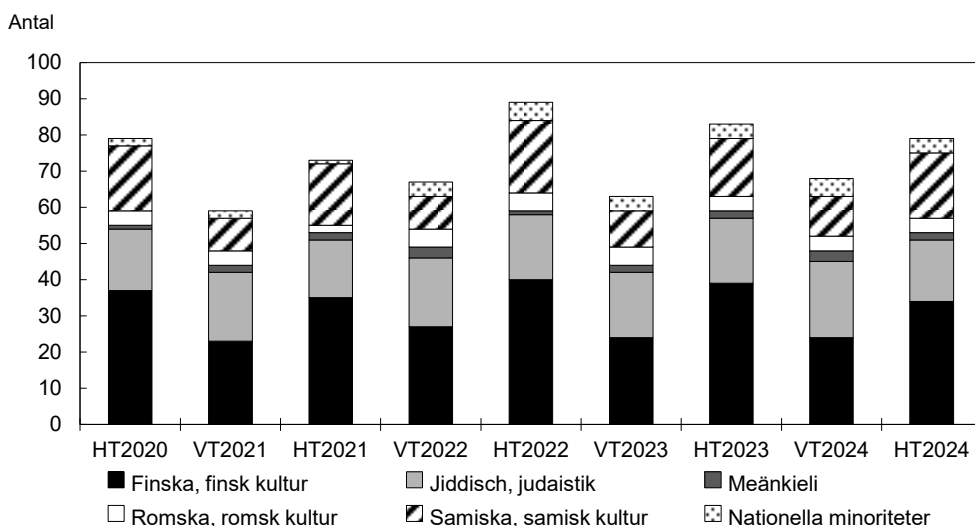
Diagram 11.3 Antal elever som deltar i modersmålsundervisning på minoritetsspråk samt andelen av berättigade elever som deltar i undervisning i minoritetsspråk i förhållande till andra modersmål

Källa: Uppföljningsrapport 2024, Länsstyrelsen i Stockholms län och Sametinget, samt Statens skolverk.

Intresset för att söka högskoleutbildningar på minoritetsspråk och om nationella minoriteters kultur är generellt gott och under våren 2024 var totalt 1 709 studenter antagna till någon utbildning i nationella minoritetsspråk och kulturer på högskolenivå. Som framgår av diagram 11.4 är utbildningar i finska och finsk kultur vanligast förekommande.

Diagram 11.4 Antal högskoleutbildningar som anordnats i minoritetsspråk eller om minoriteters kultur

Källa: Universitets- och högskolerådet.

Brist på språkkunnig personal ett hinder i förskolan och äldreomsorgen

Brist på språkkunnig personal utgör ett hinder för kommunerna att tillgodose rätten till förskola och äldreomsorg på nationella minoritetsspråk. I en enkätundersökning som uppföljningsmyndigheterna har genomfört uppger en majoritet av kommunerna

och regionerna som ingår i förvaltningsområde att de informerar om rätten till förskola på finska, meänkieli och samiska. Samtidigt är det flera kommuner som ingår i förvaltningsområde som inte tillhandahåller förskoleverksamhet i enlighet med sina lagstadgade skyldigheter. År 2023 tillhandahöll 74 procent av kommuner i förvaltningsområde äldreomsorg på finska, meänkieli eller samiska. Bland övriga kommuner var andelen 8 procent.

11.3.5 Romsk inkludering

Arbetet med romsk inkludering är enligt Länsstyrelsen i Stockholms län fortfarande lågt prioriterat i kommuner och regioner, bl.a. på grund av brist på ekonomiska resurser, personal och kunskap om den nationella minoriteten (Ku2025/00459). I slutredovisningen av uppdraget att ta fram och tillgängliggöra en utbildning för brobyggare med romsk språk- och kulturkompetens konstaterar Skolverket och Socialstyrelsen att det har varit svårt att få deltagare till utbildningarna (Ku2025/00245). Arbetsförmedlingen har inom ramen för sitt uppdrag om romsk inkludering bl.a. genomfört kompetenshöjande insatser och tagit fram nya indikatorer för uppföljning (Ku2025/00444). Forum för levande historia har i uppdrag att ta fram ett kunskapshöjande material riktat till skolväsendet om den nationella minoriteten romer och antiziganism (Ku2024/01345). I juni 2025 redovisade MUCF statsbidraget för hälsofrämjande insatser (S2025/00962). Projektägarna bedömde att insatserna bidrog till ökad kunskap om och intresse för hälsa, kost och fysisk aktivitet samt ledde till förändrat beteende i form av regelbunden motion och hälsosammare matvanor. Under 2024 har 14 kommuner tilldelats statsbidrag, bl.a. för kunskapshöjande aktiviteter om romers rättigheter och minoritetslagstiftningen.

11.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringens samlade bedömning är att insatserna under året har bidragit till att uppfylla målet för politikområdet, men att det fortfarande finns utmaningar och att det krävs ett fortsatt arbete för att målet ska uppnås. Handlingsprogrammet för bevarande och främjande av de nationella minoritetsspråken samt de insatser som genomförts inom ramen för handlingsprogrammet har bidragit till att skapa en grundläggande infrastruktur för språkens revitalisering och bättre förutsättningar för minoritetsspråkens fortlevnad. Det behövs ett fortsatt arbete hos bl.a. kommuner för att rätten till modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk, förskola och äldreomsorg på de nationella minoritetsspråken ska tillgodoses.

Ett första steg har tagits i regeringens arbete med försoningsprocessen med torne-dalingar, kväner och lantalaistet. En fortsatt nära dialog med minoriteten är viktig i arbetet. Regeringen bedömer att den nationella strategin för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism i Sverige kommer att vara ett viktigt verktyg för att påskynda utvecklingen av arbetet med att stärka judiskt liv och motverka antisemitism. Arbetet med strategin för romsk inkludering behöver fortsätta för att nå strategins mål. Flera insatser har bidragit till att skapa bättre förutsättningar för måluppfyllelsen för strategin för romsk inkludering, bl.a. statsbidraget till kommuner.

11.5 Politikens inriktning

Arbetet med att nå målet för politikområdet behöver fortgå. Det visar inte minst Riksrevisionens granskning av statens insatser för att hålla minoritetsspråken levande. Insatserna för att främja och bevara de nationella minoritetsspråken och minoriteternas kultur är viktiga. De bidrar till att målet för politikområdet kan nås och behöver fortsätta.

Det huvudsakliga syftet med en överflyttning av verksamheten inom minoritetspolitiken till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) är att stärka efterlevnaden av de nationella minoriteternas rättigheter. Regeringen har bedömt att MUCF har goda förutsättningar att ta över detta ansvar.

Målsättningen med den nationella strategin för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism i Sverige är att lägga grunden för ett mer målinriktat och samordnat arbete samt att skapa bättre förutsättningar för judiskt liv i Sverige. Ett antal åtgärder som syftar till att uppnå detta är redan på plats, men regeringen överväger fler åtgärder. Regeringen avser också att tillsätta en nationell samordnare för strategin.

Regeringens arbetsgrupp Samling för judiskt liv kommer att fortsätta samverka och föra dialog om förebyggande åtgärder och insatser som stärker förutsättningarna för judiskt liv och förebygger och motverkar antisemitism.

Regeringen är mån om att försoningsprocessen med tornedalingar, kväner och lantalaiset fortsätter i nära dialog med minoriteten.

Mer än halva tiden för den tjugoåriga strategin för romsk inkludering har passerat och arbete kvarstår för att nå målet. Regeringen arbetar vidare för att förverkliga strategin och bedömer fortsatt att områdena arbetsmarknad, utbildning och jämställdhet bör prioriteras. Under 2025 förnyades förordnandet av Regeringskansliets romska referensgrupp (Ku2025/00755). Gruppen ska bidra till att romer får möjlighet att vara delaktiga och ha inflytande i genomförandet av strategin för romsk inkludering. Referensgruppen fungerar också som dialogpart genom att bl.a. stötta med att identifiera behov hos den romska minoriteten och ge förslag på insatser.

11.6 Budgetförslag

11.6.1 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter

Tabell 11.1 Anslagsutveckling 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter

Tusental kronor

2024	Utfall	201 944	Anslagssparande	5 826
2025	Anslag	157 771 ¹	Utgiftsprognos	143 265
2026	Förslag	159 271		
2027	Beräknat	159 271		
2028	Beräknat	136 271		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för åtgärder för de nationella minoriteterna enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetslagen), språklagen (2009:600) samt Sveriges internationella åtaganden inom området. Anslaget får även användas för Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor och Sametingets utgifter för det nationella samordningsansvaret för minoritetspolitiken samt för uppföljning enligt minoritetslagen. Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner och regioner inom förvaltningsområdena för finska, meänkieli och samiska samt för utgifter för statsbidrag för verksamhet som främjar regeringens minoritetspolitik. Anslaget får vidare användas för utgifter för utvecklingsarbete och samordning för att främja den nationella minoriteten romers rättigheter och livsvillkor. Anslaget får även användas för utgifter för utbildnings- och arbetsmarknadsåtgärder för den nationella minoriteten romer samt för statsbidrag för

att främja romsk inkludering. Anslaget får även användas för utgifter för samordning och uppföljning av strategin för att stärka judiskt liv och motverka antisemitism.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 11.2 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	157 771	157 771	157 771
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1 500	1 500	-21 500
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	159 271	159 271	136 271

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 1 500 000 kronor fr.o.m. 2026 till följd av en fortsatt försoningsprocess med tornedalingar.

Regeringen föreslår att 159 271 000 kronor anvisas under anslaget 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 159 271 000 kronor respektive 136 271 000 kronor.

12 Medier

12.1 Budgetförslag

12.1.1 8:1 Mediestöd

Tabell 12.1 Anslagsutveckling 8:1 Mediestöd

Tusental kronor

2024	Utfall	870 465	Anslagssparande	139 654
2025	Anslag	991 119 ¹	Utgiftsprognos	862 348
2026	Förslag	977 119		
2027	Beräknat	1 027 119		
2028	Beräknat	977 119		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till mediestöd.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 12.2 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 8:1 Mediestöd

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	991 119	991 119	991 119
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-14 000	36 000	-14 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	977 119	1 027 119	977 119

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget minskas med 14 000 000 kronor för 2026 för att tidsbegränsade satsningar löper ut.

Regeringen föreslår att 977 119 000 kronor anvisas under anslaget 8:1 *Mediestöd* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 1 027 119 000 kronor respektive 977 119 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 8:1 *Mediestöd* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 027 119 000 kronor 2027.

Skälen för regeringens förslag

Med ett beställningsbemyndigande kan Mediestödsnämnden besluta om mediestöd före årsskiftet och därmed ge stödmottagarna bättre planeringsförutsättningar. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 8:1 *Mediestöd* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 027 119 000 kronor 2027.

Tabell 12.3 Beställningsbemyndigande för anslaget 8:1 Mediestöd

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027
Ekonomiska åtaganden vid årets början	8 579	874 500	884 500	
Nya ekonomiska åtaganden	874 500	884 500	1 027 119	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-7 000	-874 500	-884 500	-1 027 119
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-1 579			
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	874 500	884 500	1 027 119	
Beslutat/förslaget bemyndigande	991 119	977 119	1 027 119	

12.1.2 8:2 Mediemyndigheten

Tabell 12.4 Anslagsutveckling 8:2 Mediemyndigheten

Tusental kronor

2024	Utfall	73 594	Anslagssparande	7 801
2025	Anslag	90 182 ¹	Utgiftsprognos	94 065
2026	Förslag	97 861		
2027	Beräknat	100 220 ²		
2028	Beräknat	102 067 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.² Motsvarar 98 813 tkr i 2026 års prisnivå.³ Motsvarar 98 814 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Mediemyndighetens förvaltningsutgifter samt för utgifter för avveckling av Statens medieråd.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 12.5 Förändringar av anslagsnivån 2025–2027 för 8:2 Mediemyndigheten

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	88 182	88 182	88 182
Pris- och löneomräkning ²	1 679	2 958	4 638
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	8 000	9 080	9 247
<i>varav BP26³</i>	<i>11 000</i>	<i>14 000</i>	<i>14 000</i>
– Stärkt motståndskraft mot desinformation genom AI-kunskap	2 000	2 000	2 000
– Nya uppgifter enligt lag och EU-förordningar	9 000	12 000	12 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	97 861	100 220	102 067

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 2 000 000 kronor årligen för 2026–2028 för att Mediemyndigheten ska fortsätta arbeta med en nationell satsning för stärkt medie- och informationskunnighet i en tid av AI och desinformation. Vidare ökas anslaget med 9 000 000 kronor för 2026 och beräknas ökas med 12 000 000 kronor fr.o.m. 2027 för nya och utökade uppgifter såsom tillsyn, bedömningar av koncentrationer på mediemarknaden, databas över medieäggande m.m. till följd av tvingande EU-rättslig reglering och kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning och EU:s förordning om politisk reklam.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget minskas med 3 000 000 för 2026 för att tidsgränsade satsningar löper ut.

Regeringen föreslår att 97 861 000 kronor anvisas under anslaget 8:2 *Mediemyndigheten* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 100 220 000 kronor respektive 102 067 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 12.6 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Mediemyndigheten

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. år 2024	Resultat år 2025	Verksam- hetens intäkter 2026	Kostnade r som ska täckas 2026	Resultat år 2026	Ack. Resultat utgående år
Verksamhet där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
<i>avgifter för analog kommersiell radio (inkomsttitel 2811)</i>	-	-	95 083	-	-	-
<i>särskild avgift och viten (inkomsttitel 2712)</i>	-	-	-	-	-	-
Verksamhet där intäkterna disponeras och redovisas mot anslag						
Offentligrättslig verksamhet						
<i>avgifter för ansökan om att sända tv och digital kommersiell radio</i>	-146	1 050	0	-1 015	-1015	-111
utgivningsbevis för webbplatser m.m.¹	-1 769	798	1 600	-805	795	-176

¹ Avser 35 procent av kostnaderna, eftersom det ekonomiska målet är 35 procents kostnadstäckning. Ackumulerat resultat är beräknat från 2014.

Källa: Mediemyndighetens årsredovisning.

Under hösten 2017 beslutade Myndigheten för press, radio och tv (nuvarande Mediemyndigheten) om tre nationella och 35 lokala eller regionala tillstånd att bedriva analog kommersiell radio fr.o.m. den 1 augusti 2018. Tillståndshavarna betalade sammanlagt ca 1 306 000 000 kronor engångsvis i förskott för hela tillståndsperioden (2018–2026). De inkomna avgifterna periodiseras i statsredovisningen med lika stora belopp under tillståndsperioden, ca 163 000 000 kronor årligen. Tillstånden löper ut den 31 juli 2026. Det föreslagna nya regelverket för kommersiell radio (prop. 2024/25:164) innebär att en årlig sändningsavgift ska betalas. Avgiften ska beräknas utifrån den kommersiella radions samlade reklamintäkter under året. Utlysning av tillstånd planeras att ske under slutet av 2025 enligt det föreslagna nya regelverket. Cirka 3 000 000 kronor beräknas betalas in i ansökningsavgifter för nya tillstånd och överlåtelser av tillstånd under året. Avgifterna ska täcka myndighetens kostnader för hanteringen av tillståndsprocessen som kommer att pågå under såväl 2025 som våren 2026.

Mediemyndigheten ansvarade för inkassering och eventuell indrivning av särskild avgift enligt radio- och tv-lagen (2010:696). Under 2024 inkasserades sammanlagt 340 000 kronor i särskilda avgifter (budget för dessa avgifter redovisas inte i tabell 12.6).

Mediemyndigheten ansvarar för att utfärda utgivningsbevis för webbplatser m.m. Sedan 2025 ansvarar myndigheten även för utgivningsbevis för periodiska skrifter. Verksamheten är delvis avgiftsfinansierad. Under 2024 betalades 486 000 kronor in i ansökningsavgifter medan kostnaderna var 889 000 kronor. Målet att avgifterna ska täcka 35 procent av kostnaderna för verksamheten uppfylldes därmed för 2024, då avgifterna täckte ca 55 procent av kostnaderna. Prognosen för 2026 är att intäkterna kommer att vara på ungefär samma nivå som under 2025 (ca 1 600 000 kronor) och att ca 70 procent av myndighetens kostnader härigenom kommer att täckas, vilket innebär att det ackumulerade underskottet minskar.

13 Sieps samt insatser för att stärka delaktigheten i EU-arbetet

13.1 Omfattning

Delområdet omfattar myndigheten Svenska institutet för europapolitiska studiers (Sieps) verksamhet samt informations- och kommunikationsinsatser som gäller samarbetet inom EU.

Tabell 13.1 Utgiftsutveckling inom Sieps samt insatser för att stärka delaktigheten i EU-arbetet

Miljoner kronor

	Utfall 2024	Budget 2025 ¹	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028
Sieps samt insatser för att stärka delaktigheten i EU-arbetet	30	34	34	36	37	37
9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	30	34	34	36	37	37

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

13.2 Resultatredovisning

13.2.1 Resultat avseende Svenska institutet för europapolitiska studier

Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) ska bl.a. utarbeta forskningsbaserade analyser och annat underlag i frågor om utvecklingen av Europeiska unionen och Sveriges europapolitik, samt göra dessa tillgängliga för regeringen och övriga aktörer i den politiska beslutsprocessen i Sverige. Sieps ska även bidra till en allsidig belysning av aktuella europapolitiska frågor och delta i internationellt forskningsutbyte. Myndigheten ska tillhandahålla utbildningar i ämnen som rör EU, som ett led i kompetensförsörjningen inom offentlig verksamhet. Myndigheten hade 11,67 årsarbetskrafter under 2024.

Analyser och spridning

Sieps gav under 2024 totalt ut 42 publikationer (40 procent kvinnliga författare, 60 procent manliga författare) och arrangerade 24 öppna seminarier och webbseminarier (51 procent av talarna var kvinnor och 49 procent män). Därtill publicerades 23 poddavsnitt (37 procent av podcasttalarna var kvinnor och 63 procent män).

Antalet publikationer ökade jämfört med föregående år och antalet nedladdningar av publikationer ökade betydligt. Analysverksamheten fokuserade på valet till Europaparlamentet och den efterföljande processen, utvidgningen och dess betydelse för unionen samt den fullskaliga ryska invasionen av Ukraina. Andra ämnen var bl.a. migrationspakten, EU:s nya finanspolitiska ramverk, CBAM (gränsjusteringsmekanismen för koldioxid) och reglering av hälsodata.

Sieps podcast hade knappt 19 000 uppspelningar. Antalet poddavsnitt och antalet uppspelningar ökade något i jämförelse med 2023. Det mest lyssnade avsnittet, med drygt 900 nedladdningar, handlade om asylsökandes rättigheter och EU:s asylpolitik.

Antalet genomförda seminarier och webbseminarier ökade något i förhållande till föregående år. Även antalet deltagare ökade, vilket delvis kan förklaras av ett ökat antal samarrangemang med andra aktörer. Kostnaderna för spridning och tillgänglighet ökade under året.

Under 2024 genomförde Sieps ett regeringsuppdrag om erfarenheter från Sveriges ordförandeskap i Europeiska unionens råd under första halvåret av 2023. Uppdraget omfattade intervjuer med nyckelaktörer och resulterade i en sammanställning av lärdomar med syfte att stärka Sveriges agerande inom unionen.

Sieps deltar aktivt i ett internationellt forskningsutbyte och under 2024 anlitas 22 forskare (varav 12 kvinnor och 10 män) verksamma utanför Sverige som författare till publikationer. Flera av dessa medverkade även som talare vid Sieps seminarier. Under året anordnades en heldagskonferens om utvidgningen.

EU-relaterad kompetensförsörjning

Under 2024 deltog 465 personer i 24 utbildningstillfällen. Könsfördelningen bland deltagarna var densamma som 2023, med 65 procent kvinnor och 35 procent män. Bland föreläsarna var fördelningen 70 procent kvinnor och 30 procent män. Antalet utbildningstillfällen var färre år 2024 än både 2023 och rekordåret 2022 då myndigheterna genomförde en omfattande utbildningssatsning inför Sveriges ordförandeskap i Europeiska unionens råd. Under 2024 valde fler myndigheter att avboka eller avstå från att beställa utbildningar, delvis till följd av minskade anslag. Samtidigt ökade efterfrågan på skräddarsydda utbildningar för mindre grupper, detta utgjorde drygt 40 procent av de genomförda utbildningstillfällena under året.

I början av 2022 inrättade Sieps ett EU-nätverk för nationella myndigheter. Nätverket fungerar som en plattform där myndighetspersonal som arbetar med EU-frågor kan mötas och diskutera aktuella frågor. Sedan starten har nätverket mötts fyra gånger per år, och vid utgången av 2024 ingick 62 myndigheter i nätverket.

13.2.2 Resultat avseende EU-information

Ökad delaktighet i EU-relaterade frågor

Universitets- och högskolerådet (UHR) fortsatte sitt uppdrag att genomföra fortbildningen Skolambassadör för EU. I utbildningen, som ges för lärare och skolledare, ingick EU-kunskap och en studieresa till Bryssel. Totalt deltog 67 lärare och skolledare i utbildningen, varav 63 procent kvinnor och 37 procent män.

Regeringen samråder med det civila samhället, arbetsmarknadens parter och andra samhällsaktörer samt på regional och lokal nivå för att stärka dialogen och få kunskap och perspektiv om olika EU-frågor. Under året genomfördes sju samråd, bl.a. om konsekvenser av EU-initiativ och den europeiska terminen. Under 2024 inrättade regeringen en ny form av samråd, så kallade EU-arbetsgrupper, för att samla in kunskap och insikter från centrala aktörer som näringsliv och arbetsmarknadens parter om nya lagförslag.

Rekrytering till EU:s institutioner

UHR har i uppdrag att informera om möjligheter till arbete och praktik inom EU:s institutioner, byråer och organ. Myndigheten genomförde flera marknadsförings- och informationsinsatser samt utbildningsinsatser bl.a. som ett led i att bidra till att minska underrepresentationen av svenskar anställda i EU:s institutioner.

UHR ordnade 47 informationsträffar om karriärmöjligheter i EU:s institutioner för anställda vid Regeringskansliet, myndigheter och lärosäten. För att stödja svenska

sökande genom hela urvalsprocessen för fasta tjänster höll UHR digitala träningstillfällen inför skriftliga uttagningsprov. Under 2024 ökade antalet personer som deltog i myndighetens informations- och träningsaktiviteter och totalt deltog 3 183 personer (1 398 män och 1 785 kvinnor) vid informationsträffarna och 514 personer (354 kvinnor och 160 män) vid träningstillfällena.

Insatserna bidrog till att antalet sökande till EU-praktikantprogram ökade från 1 036 år 2023 till 1 280 år 2024 och att antalet svenska EU-praktikanter ökade från 74 till 84 under samma period (54 kvinnor och 30 män). Även antalet sökande inom urvalsförfarandet för fasta tjänster inom EU:s institutioner ökade under perioden, från 241 till 385 (216 kvinnor och 169 män).

Studier vid College of Europe har visat sig vara en effektiv väg till anställning i EU:s institutioner och regeringen beslutade inför 2024 om utökade stipendier med 2 miljoner kronor för högre europapolitiska studier där. Det bidrog till att tio svenska studenter (5 kvinnor och 5 män) studerade vid College of Europe under läsåret 2024–2025, vilket kan jämföras med tre svenskar under det föregående läsåret.

13.3 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

13.3.1 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen för Svenska institutet för europapolitiska studier

Analyser och spridning

Regeringen bedömer att Sieps verksamhet håller hög kvalitet. Myndigheten har gjort viktiga insatser för att belysa för Sverige viktiga aktuella frågor, liksom teman med långsiktig strategisk betydelse. Därigenom har Sieps bidragit till att fördjupa kunskaperna om centrala EU-frågor. Det är positivt att Sieps fortsätter att utveckla spridningen av och tillgängligheten till myndighetens analyser, bl.a. att genom att utnyttja digitala format och genom medverkan i konferenser och andra externa sammanhang. Regeringen gav Sieps i uppdrag att under 2024 redovisa erfarenheter från Sveriges ordförandeskap i Europiska unionens råd första halvåret 2023. Regeringens bedömning är att uppdraget genomfördes framgångsrikt och utgjorde ett värdefullt bidrag till arbetet med att utveckla det svenska EU-förhandlingsarbetet. Regeringen bedömer vidare att det internationella forskningsutbyte som Sieps deltar i är av stor vikt. Det är betydelsefullt för Sverige att Sieps regelbundet bjuds in att medverka i forum där tankesmedjor, universitet och andra organisationer diskuterar EU:s framtida utveckling. Det är även positivt att antalet samarrangemang har fortsatt öka jämfört med tidigare år, vilket bidrar till stärkt genomslag och resurseffektivitet.

EU-relaterad kompetensförsörjning

Sieps bidrar till den EU-relaterade kompetensförsörjningen inom offentlig verksamhet. Sieps har breddat utbildningsutbudet och har även kunnat skräddarsy utbildningar utifrån beställarens verksamhetsområde. Regeringen noterar att efterfrågan på utbildningar har minskat. Sieps EU-nätverk fyller en viktig funktion för kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte inom offentlig förvaltning. Det finns potential att vidareutveckla nätverket för att ytterligare stärka myndigheternas EU-kompetens inom sina respektive ansvarsområden.

13.3.2 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen för EU-information

Ökad delaktighet i EU-relaterade frågor

Regeringen bedömer att de genomförda åtgärderna har bidragit till ökad kunskap om EU bland skolelever och i civilsamhället. UHR har på ett framgångsrikt sätt fortsatt att stärka och utbilda lärare och skolledare i EU-kunskap i fortbildningen Skolambassadör för EU.

Rekrytering till EU:s institutioner

Det är positivt att UHR utvecklade spridningen av information om möjligheter till arbete och praktik och att myndigheten ökade stödet till svenska sökande i urvalsförfarandet för fasta tjänster i EU:s institutioner. Satsningen på utökade stipendier för studier vid College of Europe gav resultat och bidrog till att kraftigt öka antalet svenska studenter.

Sverige är fortsatt underrepresenterat när det gäller anställda i EU:s institutioner, byråer och organ och det krävs ett långsiktigt och målmedvetet arbete för att öka rekryteringen av svenskar. Förutsättningarna under 2024 fortsatte att vara utmanande även om fler uttagningsprov för fasta tjänster genomfördes i EU jämfört med 2023.

För att fler svenskar ska se EU:s institutioner som en attraktiv arbetsplats är det viktigt att information når ut till universitets- och högskolestudenter samt till anställda i Regeringskansliet och andra myndigheter. UHR har en viktig roll i detta arbete och det är viktigt att myndigheten fortsätter att utveckla sin verksamhet för att utgöra ett effektivt stöd till svenskar som vill arbeta för EU:s institutioner, byråer och organ.

13.4 Politikens inriktning

Det europeiska samarbetet är viktigare än någonsin – för Sveriges säkerhet, tillväxt och konkurrenskraft, klimatarbete och globala inflytande. EU är en värdegemenskap, förankrad i rättsstatens principer, och en viktig säkerhetspolitisk aktör för att värna fred och frihet i Europa. Den snabba och ofta oförutsägbara utvecklingen i omvärlden – med ett försämrat säkerhetsläge och ökade geopolitiska spänningar – tillsammans med långsiktiga utmaningar såsom klimatförändringar, gränsöverskridande kriminalitet och strukturella förändringar som påverkar Europas konkurrenskraft understryker behovet av ett enat, starkt och handlingskraftigt EU. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har ytterligare tydliggjort vikten av att värna frihet, demokrati och internationell rätt. Dessa förändringar påverkar inriktningen på det europeiska samarbetet, dess finansiering och hur makten inom EU ska fördelas.

Under de kommande åren kommer EU-samarbetet att behöva utvecklas för att möta ett förändrat omvärldsläge och hantera de gemensamma utmaningarna. För att Sverige ska kunna agera effektivt och påverka utvecklingen av ett handlingskraftigt EU finns fortsatt behov av att tidigt identifiera och analysera frågor som är centrala för denna utveckling. För regeringen innebär detta ett behov av kunskapsunderlag, analyser och rekommendationer för att kunna fatta välgrundade beslut i EU-relaterade frågor. Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) har en viktig roll i detta arbete.

Det är även av stor vikt att EU:s institutioner har en representativ personalstyrka som speglar den breda bas av kunskap, kompetens och erfarenhet som finns i hela unionen. Sverige är underrepresenterat och insatserna för att öka andelen svenska medborgare i EU:s institutioner behöver därför intensifieras.

13.4.1 Svenska institutet för europapolitiska studier

Sieps är en central aktör i att tillgodose det växande behovet av kvalificerade analyser och beslutsunderlag för att möta de strategiska utmaningar som det framtida EU-samarbetet innebär. För att regeringen och övriga aktörer i den politiska beslutsprocessen ska kunna fatta välgrundade beslut krävs relevanta analyser och underlag av hög kvalitet, som också kan bidra till att sprida kunskap och främja det offentliga samtalet om aktuella EU-relaterade frågor. Verksamheten bör utformas så att den är till nytta för regeringens EU-arbete. Det internationella forskningsutbytet med andra europeiska tankesmedjor och nätverk är viktigt och bör fortsatt prioriteras.

13.4.2 Ökad kunskap och delaktighet i EU-relaterade frågor

Det finns fortsatt behov av ökad kunskap för att stärka förutsättningarna för medborgarnas delaktighet i beslut som fattas i EU-relaterade frågor.

Regeringen prioriterar utbildningen Skolambassadör för EU, som tillhandahålls av Universitets- och högskolerådet. Det är en av de viktiga kunskapshöjande insatser om EU som erbjuds lärare och skolledare.

Regeringen avser fortsatt att prioritera arbetet med samråd och EU-arbetsgrupper för att inhämta kunskap och främja en välgrundad svensk ståndpunkt i EU:s beslutsprocesser.

13.4.3 Rekrytering till EU:s institutioner

Sverige är kraftigt underrepresenterat i EU:s institutioner särskilt på lägre nivåer och regeringen prioriterar att öka nyrekryteringen av svenska medborgare. Regeringen avser att vidta ytterligare åtgärder för att fler svenskar ska söka sig till och anställas i EU:s institutioner. Unga personer som är intresserade av att praktisera eller arbeta inom EU:s institutioner utgör en viktig målgrupp för förstärkta informationsinsatser. Målsättningen med åtgärderna är att stärka den svenska närvaron i EU:s institutioner, myndigheter och organ.

13.5 Budgetförslag

13.5.1 9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information

Tabell 13.2 Anslagsutveckling 9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information

Tusental kronor

2024	Utfall	30 006	Anslagssparande	2 072
2025	Anslag	33 736 ¹	Utgiftsprognos	34 396
2026	Förslag	36 371		
2027	Beräknat	36 831 ²		
2028	Beräknat	37 442 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 36 371 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 36 370 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för förvaltningsutgifter för Svenska institutet för europapolitiska studier. Anslaget får användas för utbildnings- och kommunikationsinsatser på EU-området. Anslaget får användas för att medfinansiera medel från EU. Vidare får anslaget användas för att främja rekrytering av svenska medborgare till tjänster inom EU:s institutioner, byråer och organ.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 13.3 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 9:1 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	33 736	33 736	33 736
Pris- och löneomräkning ²	635	1 076	1 661
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	2 000	2 019	2 045
<i>varav BP26³</i>	<i>2 000</i>	<i>2 000</i>	<i>2 000</i>
– Fler stipendier och delfinansiering av ny högre utbildning	2 000	2 000	2 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	36 371	36 831	37 442

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget ökas med 2 000 000 kronor fr.o.m. 2026 för att stärka den svenska närvaron i EU:s institutioner (se även utg.omr. 16 avsnitt 5.6.3).

Regeringen föreslår att 36 371 000 kronor anvisas under anslaget 9:1 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 36 831 000 kronor respektive 37 442 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Sieps har möjlighet att ta ut avgifter för utbildningsverksamhet som myndigheten bedriver.

Tabell 13.4 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Svenska institutet för europapolitiska studier

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2024	Resultat 2025	Verksam- hetens intäkter 2026	Kostnader som ska täckas 2026	Resultat 2026	Ack. resultat utgående 2026
Verksamheter där intäkterna disponeras						
<i>Uppdragsverksamhet</i>						
Utbildningsverksamhet	-	-	-	-	-	-

Sieps får ta ut avgifter upp till full kostnadstäckning för uppdragsverksamheten vid myndigheten samt disponera intäkterna i verksamheten.

Bilaga 1

Sveriges utlandsmyndigheter och Stockholmsbaserade sändebud

Innehållsförteckning

1	Sveriges utlandsmyndigheter och Stockholmsbaserade sändebud	2
1.1	Utlandsmyndigheter	2
1.1.1	Beskickningar	2
1.1.2	Delegationer vid internationella organisationer.....	4
1.1.3	Karriärkonsulat	4
1.1.4	Stockholmsbaserade sändebud.....	4

1 Sveriges utlandsmyndigheter och Stockholmsbaserade sändebud

Förteckning över Sveriges utlandsmyndigheter och Stockholmsbaserade sändebud per den 1 augusti 2025.

1.1 Utlandsmyndigheter

Utlandsmyndigheter är beskickningar, delegationer vid internationella organisationer och karriärkonsulat.

En beskickning benämns ambassad eller legation. En delegation vid en internationell organisation benämns delegation eller representation. Ett karriärkonsulat är ett konsulat som leds av en utsänd tjänsteman. Sidoackrediteringar anges inom parentes.

1.1.1 Beskickningar

- Abu Dhabi (Kuwait, Manama)
- Abuja (Accra, Yaoundé)
- Addis Abeba (Djibouti, Juba)
- Alger
- Amman
- Ankara
- Astana
- Athen
- Bagdad
- Baku
- Bangkok (Yangon, Phnom Penh, Vientiane)
- Beirut
- Belgrad (Podgorica)
- Berlin
- Bern (Vaduz)
- Bogotá D.C. (Caracas, Quito)
- Brasília
- Budapest (Ljubljana)
- Buenos Aires (Asunción, Montevideo)
- Bukarest
- Canberra (Apia, Funafuti, Nuku`alofa, Suva, Honiara, Port Vila, Södra Tarawa, Yaren, Wellington)
- Chisinau
- Damaskus
- Dar es Salaam
- Dhaka
- Doha
- Dublin
- Guatemala (San Salvador, Tegucigalpa, San José, Managua, Panamá)
- Haag
- Hanoi
- Harare (Lilongwe, Port Louis)
- Havanna (Santo Domingo)
- Helsingfors

- Islamabad
- Jakarta (Dili, Port Moresby)
- Jerevan
- Kairo
- Kampala (Bangui, N'Djamena)
- Khartoum
- Kiev
- Kigali (Bujumbura)
- Kinshasa (Brazzaville, Libreville, Malabo)
- Kuala Lumpur
- Köpenhamn
- La Paz
- Lissabon (Bissau, Praia, Sao Tomé)
- London
- Lusaka
- Madrid (Andorra la Vella)
- Manila
- Maputo (Antananarivo, Mbabane)
- Mexico
- Minsk
- Monrovia (Freetown)
- Moskva
- Nairobi (Moroni, Victoria)
- New Delhi (Colombo, Kathmandu, Thimphu, Malé)
- Nicosia
- Oslo
- Ottawa
- Paris (Monaco)
- Peking (Ulan Bator)
- Prag
- Pretoria (Gaborone, Maseru, Windhoek)
- Pristina
- Pyongyang
- Rabat
- Reykjavik
- Riga
- Riyadh (Muscat, Sana'a)
- Rom (San Marino)
- Santiago de Chile (Lima)
- Sarajevo
- Seoul
- Singapore (Bandar Seri Bagawan)
- Skopje
- Tallinn
- Tbilisi
- Teheran
- Tel Aviv
- Tirana
- Tokyo (Ngerulmud, Majuro, Palikir)
- Tunis (Tripoli)
- Vilnius
- Warszawa

- Washington
- Wien (Bratislava)
- Zagreb.

1.1.2 Delegationer vid internationella organisationer

- Sveriges ständiga representation vid Europeiska unionen, EU, i Bryssel
- Sveriges ständiga representation vid Nordatlantiska fördragsorganisationen, Nato, i Bryssel
- Sveriges ständiga representation vid Förenta nationerna, FN, i New York
- Sveriges ständiga representation vid de internationella organisationerna i Genève
- Sveriges delegation vid Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, OECD, och Förenta nationernas organisation för utbildning, vetenskap och kultur, Unesco, i Paris
- Sveriges ständiga representation vid Europarådet i Strasbourg
- Sveriges ständiga delegation vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa, OSSE, i Wien.

1.1.3 Karriärkonsulat

- Bryssel
- Hongkong
- Istanbul
- Jerusalem
- Marichamn
- Mumbai
- New York
- San Fransisco
- Shanghai.

1.2 Stockholmsbaserade sändebud

Ett Stockholmsbaserat sändebud fullgör uppgifter som Sveriges beskickning i ett visst land:

- SBS Angola
- SBS Belgien och Luxemburg
- SBS Bulgarien
- SBS Centralasien (Kirgizistan, Tadzjikistan, Turkmenistan, Uzbekistan)
- SBS Eritrea
- SBS Malta och Heliga Stolen
- SBS Karibien (Antigua och Barbuda, Bahamas, Barbados, Belize, Dominica, Grenada, Guyana, Haiti, Jamaica, St Kitts och Nevis, St Lucia, St Vincent och Grenadinerna, Surinam, Trinidad och Tobago)
- SBS Västafrika (Benin, Elfenbenskusten, Gambia, Guinea, Senegal, Togo).